

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZIŅOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1996. GADA JANVĀRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

47. GADA GĀJUMS Nr. 1. (562.)

UZ JAUNĀ GADA SLIEKŠŅA STĀVOT

Pārdomas

Tik ticību, ticību nepamet,

Pret ziemeli plecu griez un atceries...

...nekad un nekur tu nedrīksti aizmirst, ka esi latvietis, sava senču gara glabātājs, savas valodas kopējs, latviešu goda sargātājs. Ar šo mudi izgājām pasaulē. Ar šo mudi cēlām baznīcas, namus, skolas, biedrības, koļus, teātrus. Nekas nebija par grūtu. Tas viss bija Latvijai, nākotnes brīvai Latvijai.

Šodienas notikumu attīstība izraisa pamatotu jautājumu - vai šī ir tā Latvija, kurai, noliedzot paši sevi, ziedojam savu mūžu, jeb tas aizvadīts niekalbībā? Esam apjukuši. Tādos nespēka brīžos spēks jāmeklē vēstures skaudrajā patiesībā.

Katras kultūras tautas dziļāko ilgu piepildījums ir - būt vienotiem savā valstī. Vienalga, vai tā būtu nacionāla vai juridiska saistība, valsts vārdam piemīt kāda pārlaicīga skaņa. Katras valsts dzimšana sākās ar zināmu datumu. Latviešu tautai 18. novembris ir realitāte, vēstures patiesība. Kaut gan krievu iekaro-tāji ir nojaukuši mūsu brīvās valsts robežu zīmes uz zemes, valsts robežas ir nospraustas mūžībā, un tur pastāv arī Abrenes novads. Gadu simti ir nākuši un gājuši, tiem līdzī soļojusi latviešu tauta. Ir nomainīti laikmeti un paaudzes, laika gars un idejas, valstis un to iekārtas. Mērķi, mūsu nacionālie mērķi, ir palikuši. Tautas vienotība sakņojas tās nacionālās kultūras vienotībā - latviešu spēka avotā. Šodien stāvēt cerētu, bet neapjaustu pārmaiņu priekšā, spērot jaunu soli tautas vēsturē, mums visiem jāstiprinās no šī avota. Dažkārt drūma ir mūsu vēsture, bet liels ir bijis mūsu tautas dzīvības spēks. Skarba ir mūsu tagadne. Vēsturei ir savi likumi, tā iet savu ceļu. Cilvēkam nav ļauts ieskatīties tālās nākotnes noslēpumos. Cilvēkam ir gan dota dievišķa dāvana - ticība; un tās lielums un spēks pārvar nepārvaramo, sa-sniedz nesasniedzamo. Liela un skaidra ticība aug un aizrauj. Vēsturiska apziņa dod pamatu tautiskai apziņai.

Gandrīz vai ik dienas aizvadītajā gadā nācies lasīt vai dzirdēt par notikumiem dzimtenē, kas noved pie drūmām pārdomām. Vai tāds ir Latvijas brīvības rīts? Tādu mēs to savos sapņos, savās ilgās, visus šos gaļos gadus neesam auklējuši. Tā nav Latvijas vizija, kas mums deva spēku pastāvēt un neiejukt pasaulē ļaunu masās. Un kad kāds saka: ... laiks dziedē brūces, aizmirstības smiltis nosēžas uz pagātnes notikumiem. Kāpēc man noņemties ar Latvijas lietām, ja tas mani skumdina? Kāpēc man līdz ar Latviju jānes viņas krusts? Kāpēc neaizmirst un neiekļauties reālajā ikdienā, kāpēc mocīt pašam sevi?

Kas patiesi pārdzīvo savas tautas vēsturisko ceļu, nevar palikt vienaldzīgs notikumiem dzimtenē. Tautu pamest var ik katrs, to paturēt - tikai tāds, kam ir garīgs spēks. Lai kāda tauta būtu stipra, tai jāsauglabā tirs savu iekšējo spēku avots, savu dvēseli. Svešuma ceļus staigājot, un arī Latvijā, tas bijis bezgala grūti - daudzi izvēlējušies vieglo ceļu, pakļaujoties svešai un daudz-sološai videi. Aizmirstot, ka šī latviskā dvēsele nav mūsu nome-tama, ka to esam saņēmuši mantojumā no aizlaicīgām audzēm. Neskaitāmo upuru asinīm rakstītais testaments nodots mūsu iz-pildīšanai, un nav varas šai saulē, kas mūs varētu no šī pienā-kuma atbrīvot. Kam nav šīs sakrālās sajūtas, tas jau ir aizgājis no latviešu kopības ceļa. Bez savas garīgās latviskās dvēseles mēs maz varam palīdzēt savai tautai. Andrejs Eglītis, apceļojot dažādās latviešu pātvērumu zemes, teicis: "Visas šīs zemes ir atņēmušas Latvijai kaut ko uz mūžīgiem laikiem. Ne tik daudz cilvēku pašu, vairāk viņa dvēseli."

Ja šodien kāds apšauba latviešu eksistenci, vai varam pastāvēt kā tauta, tad vēsture rāda, ka jau daudzkārt agrāk esam pārcietuši badu, mēri un iznīcinošus pārbaudījumus, bet arvien esam cēlušies spēka un dzīvības rosmes pilni. Mums jāapzinas, ka brīvība nav dāvana ko piešķir par labu uzvešanos, par pieklā-jīgu malā stāvēšanu. Brīvība jāmil un par to jācinās. Latvijas brī-vība ir liels un svēts uzdevums, tas prasa mums visiem pielikt roku. Apstākļi, ka brīvības rīts šoreiz aisis bez lielākiem asins upuriem, to nepadara mazvērtīgāku. Piecdesmit gadus mūsu tautas dzīvības sulu sūca Krievijas zeme. Tik maz šodien palicis to, kam patiesi rūp latviska Latvija. Cik īsa, ai, cik īsa ir cilvēka atmiņa. To vislabāk pierāda 6. Saeimas vēlēšanas.

Ilgstoši, cilvēka pašcieņu graužoši un negatīvi ietekmējoši apstākļi atstāj sekas cilvēka personības attīstībā. Latvijā šodien sabiedrisko vērtību skāla tiek skatīta greizā spoguļi. Bērns, au-dzināts no mazotnes nevienam neuzticēties, nodod savus biedrus un tuviniekus, par to saņemot sabiedrības atzinību, šis īpaši-bas nes tālāk dzīvī. Paldies Dievam, Latvijā vēl ir cilvēki, kuŗu ideālus izteic vārdi - tauta, zeme, valsts, bet vairumam trūkst vērtību sistēma, ko sauc - nacionālā identitāte. Šis ir jautājums, kas jau 5 gadus nodarbina Latvijā intelektuāļus un politiķus. Nav vērtību orientācijas, kas nepieciešama garīgās dzīves attīstībai. Identitāte nav sastingusi būtība, kas atrodama tikai pagāt-nē. Tā vēl jo vairāk ir tautas nākotne, jo mēs dzīvojam nemitīgu pārmaiņu laikmetā.

Šodien dzirdam balsis, galvenokārt, par Latvijas valsts saimniecisko nostiprināšanu. Vai tas ir vienīgais ceļš uz piln-vērtību? Manuprāt, jaunas valsts pamatos jāliek morāli stiprs un garīgi augstvērtīgs cilvēks, kas spējīgs valsts saimniecisko uz-plaukumu izlietot tautas labā, ne sava vai kāda nogrūpējuma la-bumam.

Nākotnes Latviju nevaram celt tikai uz ekonomiskiem pa-matiem. Kā tautai mums jāceļ un jāapzin mūsu garīgās vērtības. Aplama vērtību skāla ved postā, kā atsevišķus cilvēkus, tā ve-selas tautas. Diemžēl, komūnisma režīmā, kam 3 paaudzes biju-si pakļauta latviešu tauta, tādas īpašības, kā godīgums, patiesi-gums, centība, tikumība un uzticība nav bijušas godā. Šodien Latvijā ir plaši sabiedrības slāņi, kuŗos morālās normas nespēlē nekādu lomu. Tur visu noteic veikals, aprēķins, izdevība. Bez-principa rīkošanās, vadoties pēc izdevīguma, tiek saukta par re-ālpolitiku. Tuvāk ieskatoties vēsturē, redzam, ka, kur vien cil-vēks ko ievērojamu sasniedzis, tur valda kontrole par šīm tum-šajām dziņām.

Kultūra neveidojas bara un kolektīvisma ideoloģijā, kas lat-vietim potēta beidzamos 50 gadus. Tā veidojas cilvēka un tautas garīgā augšanas procesā un to ietekmē vēsturiskas un laikme-tīgas norises. Šodien Latvijā nacionālās kultūras uzrādīšana jau kļuvusi par sliktu toni. Vai tas izskaidrojams kultūras ministra Raimonda Paula un citu nosliecē par labu internacionālām kul-tūras izpausmēm, dažkārt atbalstot visai seklas gara izpriecās, bet neizstrādājot nacionālai kultūrai atbilstošu plānu. Lieks pie-rādījums apstāklim, ka pūļa popularitāte nenosaka ministra dar-ba kvalitāti.

Ir jāizprot nacionālisms tā pamatos. Tas ir īpatnējs kultūras process, kas sevi ietver jaunradi, garīgo disciplīnu, ideālu vērti-bas, kopības sajūtu, pagātnes apziņu, nākotnes ilgu piepildīju-mu. Nacionālisms nav varas kāre, tas ir mīlestība uz savējo un cīņa ar svešo. Nacionālas jūtas ir saites, kuŗas cilvēku saista ar citiem savas tautas locekļiem. Ieaužoties tautas dzīves ikdienā, nacionālās tradīcijas piešķir tai savu iekšēju ritumu, savu kārti-bu un likumību, kas dziļi ierakstīta tautas apziņā un liek tai justies vienotai, par spīti visām sīkām pretešķībām.

Nacionālā un reizē arī kultūras attīstības ideja bija Latvijas atdzimšanas pamatā. To radīja un uzturēja latviešu inteliģence, jaunatne, radošie cilvēki - rakstnieki, dzejnieki. Šodien šī plū-sme, liekas, apstājusies. Valdības izstrādātās normās cilvēcīgie ideāli un nacionālās kultūras izpausmes tikpat kā nav atroda-mas. Tur, kur tauta aiziet no nacionāli garīgām vērtībām, to vietā uzvirto zemie un tumšie, visu noliedzotie instīnti, kā to šodien redzam ik uz soļa nemitīgi augošajos kriminālnozīegu-mos, savtīguma un nenovīdības izpausmēs.

Šāda notikumu attīstība izraisa pamatotu jautājumu: Kas notiks tālāk? Kā veidosies Latvijas un lielā mērā līdz ar to mūsu nākotne? Esam apjukuši! Kultūra, valoda, vēsture, ierašas nosa-ka cilvēka identitāti. Piederības atziņa tautu atšķir no citām. Migrantu masas un kosmopolitanizēšanās process novājina na-cionālo valsti kā identitātes avotu. Kultūras īpatnības ir ar pa-liekošu nozīmi, tās nevar aizgūt vai apmainīt. Tās zaudējot, cil-vēkā paliek neaizpildāms tukšums.

Mums jāredz atziņa, ka šodien Latvijai par visu vairāk vāja-dzīga garīgā palīdzība. Palīdzība, kas cilvēkam liek domāt un pārdomnāt. Mums nav jānāca tautai Latvijā, kā dzīvot un ko darīt, bet mēs varam jautāt - kāpēc jūs ļaujāt savās mutēs mirt

vilts, vai iespaidots. Tā rodās garīgi slimie, laulību šķiršana, nogalināšana un korupcija.

Niebūrs tāpēc izveido "attaisnošanas doktrīnu" ar šādu izskaidrojumu: Laika gaitā sabiedrībā uzkrājas individuālais savtīgums, egoisms, bet individuālais nesavtīgums (altruisms) pārvēršas kolektīvā egoismā. Tā grupā izveidojas dubultstiprs egoisms. Šī iemesla dēļ neviena grupa nedarbojas no tīras nesavtības, vai kopējām interesēm. Vai sadzīves grupas un organizācijas, neskaitamos daudzumos, netiek dibinātas un vadītas arī no nesavtīgiem nolūkiem, lai apmierinātu vadoņus, barvežus, iegūtu godu, varu, atzinību un medaļas? "Kam lielāka mute, kļūst par priekšnieku", nāk liecība no Latvijas.

Visas politiskās partijas kļūst varas kāras, jo to iespaido kā gaismas, tā tumsības bērni. Politika kļūst sacensība pēc varas. Atrast izlīdzinājumu Niebūra politiskā domā nav viegli. Dabiskie likumi cilvēkiem ir šauri un ierobežoti. Morālās teorijas ir relatīvas, lai kļūtu principi tiesīgumā. Mills un arī Niebūrs saskata, ka, izšķirot labo un ļauno, izvēle var nonākt nepareizā un vairākuma nobalsošanā. Tikai 1% izšķīra Kvebekas referenduma iznākumu. Var uzticēties arī prātam. Kādreiz Kanadas premjers Trudo solīja Kanadai taisnīgumu ar prātu un racionālām rīcībām. Ar prāta apsvērumiem par ikdienišķām problēmām, liekas, var virzīties tālāk uz lielākām, uz universālo. Bet prāts ir vienmēr individuāls un nevar būt tīrs instruments taisnībai. Arī vienlīdzība, kaut daļa no taisnības, ir dabiskā likuma sastāvdaļa un tāpēc nepilnīga pilnveidības izveidošanā starp individu un sabiedrību.

Niebura gala atzinums ir: Kristīgā ticība cilvēka pārvērtamā dabā, kas izraisa iespējas saredzēt un izveidot sabiedriskus spiedienus sabiedriski-ekonomiski-politiskajā dzīvē. Indivīds ar ticības spēku un pārliecību spēs attīstīt un pielietot iekšējus morāliskus spēkus sevis izveidošanā un regulēšanā. Ar šādu pārtašanās cilvēka egoisms ved uz nesavtību, no patības uz mīlestību, pāri savai mīlestībai. Kāda ir dzīves un pasaules realitāte kopš grāmatas iznākšanas?

Nobeigumā tomēr jāsecina, ka kristīgā ticība nav visos un visiem pietiekamā stiprumā, lai nestu sevis pārdzimšanu un nesavtīgu piemēru un ietekmi sabiedrībā. Daudzi sabiedrībā nav kristieši. Tie veicina savas intereses. Trūkumi ticībā, izpratnē, saskarē ar Dieva Vārda dzirdēšanu, regulāri un tā uzņemšanu cilvēka apziņā, vienmēr radīs nepilnību un nomaldīgo kristieti. Labākā gadījumā varam tikai vēlēties, ka kristīgais un Svētais Gars un kristīgās dzīves principi valdītu cilvēku domās, atziņās un darbos. Šāds sasniegums veidotu viņus un varbūt iespaidotu viņu ģimeni? Kamēr šāds ticības stāvoklis nebūs sasniegts indivīdos, kuņģi būs ar mieru darboties sabiedrībā, politikā un varas iestādēs, tikmēr šo iestāžu ideoloģija un darbība nemainīsies, neuzlabosies. Būs un pastāvēs konflikti un spriedze starp indivīdu un sabiedrību. Vienmēr arī pastāvēs iespēja, ka labais, arī kristietis, zem spiediena var pārvērsties par gaismas, vai tumsības bērnu, vai vēl nežēlīgāku? Šādu iespēju Niebūrs, diemžēl, nepiemin.

Ir liels un grūts darba lauks izglītot un pilnveidot cilvēku kā tādu. Vēl lielāks uzdevums iedvest viņam jaunu pārliecību un ticību un tajā darboties - nesavtīgi, mīlestībā, kas ir diametriāli pretēji cilvēka dabai. Īru un Bosnijas konflikti ir labi piemēri. Kristietība ir disciplīna, kas māca, veido un pārveido indivīdus. Šiem indivīdiem jānāk talkā sabiedrībā. Arī te ir misijas lauks.

Kristus mācība sākās ar vienu skolotāju un 12 skolniekiem. Padomāsim, kā šī mācība veidojās, sekmējās, kļūdījās, mainījās un virzās tālāk un kāpēc? Kāda ir mūsu individuālā loma sabiedrībā, kopībā, tautā, tagad un nākotnē, lai sekmētu savstarpēju sadarbību, panākt pilnību un harmonisku dzīvi? Vai šāds ideāls sasniedzams ar cilvēkiem pasaulē, izņemot Dieva valstībā? Kosmiskais, dievišķais ir mūžīgs, cilvēciskais un viņa iestādījumi ir nepilnīgi, bet mums visiem tos jācenšas pilnveidot, ar to piešķirot sev un dzīvei jēgu, piepildot Dieva nolikto cilvēces plānu. Bez šīs individuālās apziņas un atziņas indivīds un sabiedrība lēnām degradēsies un ies bojā. □

Modris Zandbergs,
Sarnijā, Kanadā

Nikolajs Kalniņš

VECAIS TRIMDINIEKS

Es dzimtenei nevaru pavēlēt,
lai arī uz mani nu paskatās,
kad viņa bērnus sāk uzmeklēt.

Bet driksu pēc mātes es ilgoties
un atdot tai visu, kas svešumā krāts,
uz akmens ceļmalā pakāpties.

Tā vieglāk bij ganiņu saredzēt,
kad vakarā māte mājā sauca;
šo balsi vēl gribētos sadzirdēt,
lai vainīgs nav dēls, ja nepārbrauca.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MŪŽVECIE JAUTĀJUMI

Bieži ļaudīm patiek uzstādīt jautājumus, kas izraisa domstarpības vai pat naidīgu nostāju. Mūžvecie jautājumi: vai Dievs ir, vai nav? Tāpat strīdi par to, vai mana ticība Dievam ir labāka un pareizāka par tavu, bieži sanikno ļaudis, pat sanaido. Protams, taisnībai jābūt, tādēļ daudzi savu pārliecību pamato ar uzbrukumiem citiem.

Apskatišu, kā tas īsti notika pie mūsu senčiem. Vai "ticības" kaņģi notika arī starp kuršiem, zemgaļiem un latgaļiem? Vēsture par kaut ko tādu nerunā, jo dzīvesziņa, Dieva dotie likumi un padomi šīm tautām bija vieni. Sirojumi saistījās ar materiālo vērtību iegūšanu, ne garīgās virskundzības nostiprināšanu, kas vajadzīga kādai izredzēto šķīrai.

Šeit maza atkāpe pie dievišķās izpratnes mūsu tautā.

Kad cilvēks kļuva par apzinīgu būtni, viņš sāka vērot dabas norises. Tas, kas viņa prātam nebija saprotams, tika piedēvēts kādai varai, kas valda pār zemi un arī viņu. Šī vara, pakļauta cilvēka fantāzijai, ieņēma redzamu vietu cilvēka dzīvē. Šie neizprotamie dabas spēki kļuva par viņu bijāšanas un pielūgšanas objektiem. Cilvēki radīja sev Dievus un dievības, ko godāja un pielūdza. Katra tauta savu Dievu vai dievus veidoja pēc savas izpratnes. Jo mežonīgāka bija kāda tauta, jo mežonīgāki viņu Dievu dotie likumi. To apstiprina vēsture. Spilgts piemērs ir tuvo austrumu dievu atriebīgie likumi, kas nepazīst žēlastības pret tiem, kas šos likumus neievēro.

Parasti tautu dzīves ziņu veido ģeogrāfiskie apstākļi, kādos viņai jādzīvo, jo daba ir tā, kas nosaka, kā cilvēkam dzīvot. Latvieši, kā zemkopju tauta, bija spiesta iemīlēt savu zemi, savu darbu, jo citādi daba nedeva vajadzīgo dzīves uzturu. Arī latviešu Dievam bija jāiemīl šī zeme un šīs zemes kopēji, citādi viņš netiktu pieņemts šai tautai par visu zinošu padomu devēju.

Lēni, lēni Dieviņš brauca
No kalniņa lejiņā;
Netraucēja ievas ziedu,
Ne arājus, ecētājus.

Šis visu aptverošais miers, ar kādu Dievs ienāk šai zemē, lika latvietim iemīļot un pieņemt to pasauli un viņas laidēju, kuņģi viņam bija lemts dzīvot.

Klusat jauni, klusat veci,
Dievs ienāca istabā;
Dievs ienāca istabā,
Sēstas galda galiņā.

Tā dainoja latvietis, aicinādams Dievu savā vidū. Dievs bija daļa no dzīves, kā arī daļa no visas radības, ko latvietis ietvēra savā Dievā un viņa dotā padomā. Dievs mācīja, ne pavēlēja, kā ļaudīm dzīvot. Dainas, kur visi šie Dieva padomi ietverti, māca domāt un strādāt.

Kas nu cels mūs rītos,
Kas dos gudru padomiņu?
Celsimies paši agri,
Dievs dos gudru padomiņu.

Paliek mūžvecie jautājumus: kas ir Dievs un kā to izprata mūsu senči?

Tiem, kas būs izlasījuši mūsu Dieva dainas, šis jautājums jau ir atbildēts. Nelaipe tikai tā, ka mūsu skolotie reliģijas zinātnāji no milzīgā dainu krājuma izņem dažas, kas liekas apstiprina viņu domas, un uz šīm nedaudzām būvē mūsu senču dievatziņu, neizprasdami mūsu senču dzīves ziņu, ne arī dieves-

tību. Nepietiek ar to vien, lai viņi panāktu savu taisnību, šie viņi zinošie sāk nonicināt to, ko paši neizprot vai negrib izprast.

Ja dievtuņu pacietības mērs ir pilns, dažreiz mēs aizstāvamies, aprādot aplamības, ar kādām mūs nonicina. Tas izraisa sašutumu tiem, kuŗu taisnība tiek apstrīdēta.

Dievtuņiem nav dogmu, kas nosaka viņu darbības kārtību. Tas arī ir mūsu tautas spēks, kas ļāva viņai izdzīvot gaŗos gaŗu simtus vissmagākā garīgā apspiestībā. Dainas māca mums, kā izdzīvot arī tos laikus, kad svešinieki mācīja savu dzīves kārtību.

Skrastiņu Indulis jautā: kādas ir dievtuņu attiecības pret citām reliģijām? Mūsu izpratnē, katra reliģija vai ticība ir laba, ja tā palīdz cilvēkam tikumīgi dzīvot. Bet katra reliģija vai ticība ir slikta, ja tā mēģina uzspiest savu pārlicību citiem.

Bet kā tad citādi lai mēs izplatām pareizo Dieva vārdu?! Ir apustuļu parastā taisnošanās. Aiz šāda ticīgo nestā vairoga tad arī notikušas vislielākās nelietības, ko attaisnoja ar Dieva vārdu nešanu cilvēcē. Ašiņaini ir cilvēku radītie Dieva ceļi. Mūsu senčiem tie bija sveši. □

Arvids Memenis,
Toronto

TAUTA UN VALSTS

Valsts svētku runa Montrealā

Svinot Latvijas neatkarības pasludināšanas 77. gadskārtu, mēs godinām ne tikai 1918. g. dibināto Latvijas valsti, bet arī seno latviešu tautu, kuŗas vēsture rakstīta jau vairāk nekā 4000 gaŗu, no kuŗiem vairāk nekā 3000 gaŗu tauta pati valdījusi savā zemē. Gadsimtus, kad tauta bija nebrīva, tā tomēr sīkstī turējās pie savas kultūras un valodas un to spēja saglabāt un bagātināt pat verdzībā un apspiestībā. Tomēr, pēc II pasaules kaŗa, Latvijas okupanti ar uzspiesto pārkrievināšanu, deportācijām, tautas izkļiedēšanu un iedzīvotāju pārvietošanu veidoja vislielāko uzbrukumu latviešu tautas dzīvībai un tautas kultūras pamatam - valodai - kāds jebkad bijis. Bez latviešu valodas nav latviešu tautas, jo latviešiem nav citu iezīmju, ar kuŗām tie skaidri atšķirtos no citām tautām. Jājautā - ja Latviju apdzīvotu tikai svešu valodu runātāji cilvēki, vai viņi tad būtu latvieši, un tā zeme - Latvija? Latviešu tautas pastāvēšana ir vēl arvien apdraudēta no austrumiem, un šai pastāvēšanai vajadzīgais priekšnoteikums nodrošinājums, piem., stiprāka pilsonības likuma atbalstīšana, NATO līdzdalība, nav dots no rietumiem. Tādēļ šodien Latvijas valsts aizsardzība latviešu tautas dzīvībai un etniskajai identitātei, kultūrai un valodai ir izšķiroši svarīga. Rietumu lielo valstu attieksmi pret mūsu etnisko pastāvēšanu visumā raksturo vienaldzība - tās gan rūpējās par cilvēktiesībām, bet daudz mazāk par tautu tiesībām, kamēr mūsu austrumu kaimiņš vienkārši vēlas mūs pārkrievināt.

Šajos draudīgajos apstākļos Latvijas valstij pašai ir jāizsarga sava pamattauta. Latviešiem nav citas valsts pasaulē, kā tikai Latvija, kas tās dzīvo spēku pasargās, kamēr citām Latvijas pilsoņu tautību grupām ir savas zemes, kur to tautu dzīvais spēks ir saglabāts. Mēs, savukārt, nesagaidām, ka, piem., Kana- das, ASV vai Austrālijas valdībām būtu uzdevums saglabāt latviešu tautas dzīvo spēku savās zemēs. Analizējot latviešu tautas pastāvēšanas jautājumu, ievērojam apstākļus, kas mums ir atšķirīgi no tiem, kas attiecas uz lielākām tautām. Vispirms, mēs esam maza tauta. Tas mums jāatceras, un visvairāk mūsu Saeimas deputātiem un valdībai, ka latviešiem - ar tikai pusotra miliona cilvēku visā pasaulē - ir citas prioritātes nekā lielākām tautām, mums tautas-nācijas tiesības ir tikpat svarīgas kā cilvēktiesības. Papildus, latviešiem ir arī negatīvs dabiskais pieaugums.

Mūsu Saeimai un valdībai tādēļ ir jāattīsta darbība, lai radītu apstākļus, kuŗos mūsu kultūra un valoda būtu pasargāta, kuŗos tā zeltu un plauktu un līdz ar to bagātinātu visas pasaules garīgo mantojumu.

Vispirms, pašreizējā Pilsonības likuma vietā ir vajadzīgs tāds, kas Latvijas pavalstniecību ļauj iegūt vispirms latviešiem un liviem; ārvalstniekiem, kas legāli iebrauca Latvijā līdz 1940. g. okupācijai, un viņu pēcnācējiem; okupācijas gaŗos iebraukušajiem Igaunijas un Lietuvas pilsoņiem; kā arī ārvalstniekiem, kas noteiktu laiku precējušies ar Latvijas pilsoņiem. Prasāma

latviešu valodas prasme un jāuztur ierobežojums iegūt mūsu valsts pilsonību katru gaŗu tikai mazam cilvēku skaitam, t. i., jāpastāv kvōtām. Šāds Pilsonības likumprojekts, ko iesniedza Centrālajai Vēlēšanu komisijai š. g. jūlijā Apvienība "Tēvzemei un Brīvībai" ar 11.000 pilsoņu parakstiem, paredzams drīz tiks nogādāts visās pilsētu un pagastu vēlēšanu komisijās, kur, pēc Latvijas Satversmes 22. un 23. panta, pilsoņiem 30 dienas pēc kārtas būs iespēja atbalstīt šo likumprojektu, parakstoties uz speciālām lapām. Ja šī likumprojektu parakstīs ne mazāk kā viena desmitā daļa no pēdējās Saeimas vēlēšanās balstiesīgo Latvijas pilsoņu skaita, tad, pēc Latvijas Satversmes 25. panta, Valsts prezidents likumprojektu iesniedz Saeimai. Un pēc Latvijas Satversmes 78. panta, ja Saeima to nepieņem bez pārgrozījumiem pēc satura, tad tas ir nododams tautas nobalsošanai. Tādēļ šis likumprojekts vairs nav partiju un koalīciju vienošanās vai dalīšanas objekts, bet ir pilnīgi Centrālās Vēlēšanu komisijas rokās. Arī Saeima nevar to grozīt, jo pretējā gaŗījumā tas iet tautas nobalsošanā - referendumā. Un pret referendumu rezultātu būtu grūti ko iebilst gan Eiropas Padomei, gan jebkuŗai valstij austrumos vai rietumos, jo tautai ir tiesības brīvi lemt vis-svarīgākajos jautājumos. Turklāt referendumā pieņemto likumu arī nevar tik vienkārši grozīt.

Ar šādu stingrāku Pilsonības likumu varētu sagaidīt latviešu tautas demogrāfiskā stāvokļa uzlabošanu, t. i., tautas īpatsvara pieaugšanu. Īpatsvaram sasniedzot, piem., 2/3 no Latvijas iedzīvotāju kopskaita, šo Pilsonības likumu varētu par jaunu caurskatīt, pieļaujot noteiktas kvōtas ietvaros pilsonības piešķiršanu arī tiem okupācijas laikā iebraukušajiem Latvijas iedzīvotājiem, kas izpilda pilsonības piešķiršanas pamatprasības - latviešu valodas prasmi, vēstures zināšanas, lojalitātes apliecinājumu u. c. kritērijus. Jāpiebilst, ka kvōtu princips ir pasaulē plaši pielietots - to dažādos veidos, lemjot par valsts rezidentūras piešķiršanu, pielieto gan ASV, Austrālijā, Eiropā.

Pašreizējos apstākļos brīvprātīga repatriācija. Ierosinātā Pilsonības likumprojekta nostādnes ir humānas un reizē aizstāv latviešu tautas nacionālās intereses; tās attiecībā uz ārvalstniekiem ir maigākas nekā citās zemēs, kuŗās ārvalstnieki pat ne-maz neapdraud pamattautas etnisko pastāvēšanu un nacionālās intereses, kā tas ir pie mums. Nostādnes nav nekā diskriminā-tīva vai šovinistiska, bet tās ir pagātnes mums uzspiestās var-mācības seku un demogrāfiskās deformācijas izlabojums. Mēs neprasām vairāk, kā tikai to, ko mums nelikumīgi atņēma; no šā viedokļa raugoties, latviešu interešu sevišķa aizstāvēšana citu tautību Latvijas pilsoņu vidū ir pilnībā attaisnojama.

Savienotas ar mūsu tautas pārdzīvošanai atbilstošu pilsonības likumu ir rūpes par mūsu tautas dzīvā spēka saglabāšanu Latvijā. Ir jāizveido daļēji pie valdības un daļēji ārpus tās pastāvošs Nacionālais fonds latviešu jauno un daudz bērnu ģimeņu atbalstam, lai veicinātu latviešu tautas dabisko pieaugumu. Arī šī nav diskriminā-tīva attieksme, ievērojot, ka visām citām Latvijas pilsoņu tautību grupām ārpus latviešiem ir savas zemes ārpus Latvijas, kur to tautu dzīvais spēks ir pasargāts. Latviešiem ir tikai Latvija. Jauno ģimeņu atbalstam vēlama ir nacionā-la ievirze, kas respektē nāciju un reliģiju un pasaules uzskatus, kas saskan ar morālisku un tiesisku pamatu valstij.

Ir jānosaka garantēta budžeta daļa izglītībai, kultūrai un zinātnei. Kultūra ir valstiski atbalstāma, kā latviešiem, tā minoritātēm. Kultūra nav tikai izglītības, zinātnes un mākslas summa, ne arī īpaša joma līdzās tautsaimniecībai un politikai; kultūra ir dzīves veids un mentalitāte, tradīcijas un paražas, normas un vērtības, idejas un ideāli, dažādos laikos radītas garīgās vērtības - valstij un sabiedrībai ir nepieciešama kultūra; ir vajadzīga gan māksla, gan reliģija un filozofija kā izteikts pasaules uzskats, kā kultūras tikumiskais kodols. Tomēr kultūras uzdevums nav apkalpot politiku (varu) vai tautsaimniecību (algo-tu darbu un uzņēmējus); māksla, reliģija un filozofija nav jāpārvērš par ideoloģiju, kas kalpotu varai vai naudai. Ievērojot kultūras centrālo lomu valsts atjaunotnē, jāpievērš uzmanība skolām un skolotāju stāvoklim: skolotāju un pasniedzēju algas un sociālās garantijas ir jāuzlabo un pakāpeniski jāpielīdzina tām, ko saņem civilie-nesta ierēdņi.

Tautas veselība ir jānodrošina kā garīgā, tā medicīniskā jomā. Veselības aprūpei arī jāgarantē valsts budžeta daļa. Bez-maksas veselības aprūpei jābūt pieejamai trūcīgajiem Latvijas pilsoņiem.

Valsts ieņēmumu paaugstināšanai, vispirms, jāveicina ražošana. Bet arī jāuzlabo nodokļu iekasēšanas sistēma, vispār samazinot nodokļu likmes, tā paaugstinot maksātāju skaitu. Stingri jāuzlabo muitas nodokļu ieņēmšanas kārtība, ieņēmumi jāpaceļ ar konfiscēto kontrabandas preču pārdošanu un soda naudām par kaitējumu videi.

Saimnieciskajā sfērā ir, vispirms, jāatbalsta lauki un zemniecība. Tas jāveic ar muitas tarifiem, kredītiem un subsidijām, ievērojot gan tautsaimniecības, gan patērētāju intereses un veicinot iekšējā tirgus apgādi ar Latvijas produktiem un ražojumiem. Jāveicina arī lauksaimniecības produkcijas pārstrādātāju un vairumtirgotāju konkurence, sekmējot straujāku peļņas pieaugumu ražotājiem, nekā tirgotājiem un pārstrādātājiem. Ik gadus jānosaka lauksaimniecības produkcijas valsts iepirkums valsts rezervei un valsts vajadzībām - armijai, skolām, slimnīcām, nosakot stabilas iepirkuma cenas uz kādiem trim gadiem. Zemniecība ir Latvijas tradicionālais nodarbošanās veids un ir viens no latviskā dzīves veida, vides sakopšanas, ainavas saglabāšanas, ģimenes un tikumības nostiprināšanas stūrakmeņiem.

Latvijā jāveicina izsvērtā saimnieciskā un sociālā politika, atzīstot privātpašuma un konkurences noteicēju lomu, taču nenostājoties pret galēju liberālismu no vienas puses un pret valsts kapitalismu no otras puses, jo kā viens, tā otrs prasa pārāk lielas morālās izmaksas. Pilnīga brīva konkurence var zināmos, arī Latvijas, apstākļos novest pie bankrotiem, bezdarba, neļaujot izveidot stabilu sabiedrības vidusslāni, radot labvēlīgu augsni marksistiskām idejām. Savukārt, saimnieciskās un sociālās dzīves pārliecīga valstiska regulēšana var novest pie birokratisma, korupcijas un stagnācijas. Saimniecisko reformu veicināšanai būtu samazināmas nodokļu likmes, ieviešot maksātājam ērtu iekasēšanas kārtību un stingri kontrolējot darījumus ar skaidru naudu.

Ir jāpanāk īpašumu atdošana to likumīgajiem īpašniekiem, atceļot viņu tiesību nepamatotus ierobežojumus, bet dzīvokļu privatizācijā ievērojot brīvprātību un irnieku iespējas atrast dzīves vietu citur. Jāpaātrina valsts uzņēmumu privatizācija Latvijas pilsoņu interesēs, atdzīvinot ražošanu un veicinot konkurenci. Jāveicina arī Latvijai labvēlīgu ārvalstu privātās investīcijas. Jāmazina inflācija. Jāpilnveido komercbanku un investīciju fondu uzraudzības sistēma, lai aizsargātu noguldītāju intereses.

Sociālo reformu jomā jāaizsarga sabiedrības mazāk pasargātā daļa, lai mazinātu tās ciešanas un sociālo spriedzi. Brīvā tirgus principi nedrīkst būt vienīgie sabiedrības uzbūves veidošanas kritēriji; valstij ir jāieziņē tās jomas, kur pastāvēšana nedrīkst nonākt pilnīgā atkarībā no maksātspējas. No šā viedokļa valstij jāatbalsta jaunās un daudzbērnu ģimenes. Ir arī jāpaceļ pensiju līmenis un izglītības, kultūras un medicīnas darbinieku algas. Pensijas būtu jāindeksē un jāpiešķir Latvijas pilsoņiem par visu nostrādāto laiku, bet citiem Latvijas iedzīvotājiem - tikai par Latvijā nostrādāto laiku.

Valsts drošības sistēmas nostiprināšanai būtu jāievieš NATO apbruņojums un jāapbruņo zemes sardze. Ir jānostiprina austrumu robeža. Jāveido cieša Baltijas valstu sadarbība un jānodrošina klātbūtne dažādās starpvalstu struktūrās, kas garantē Baltijas valstu neatkarību. Tai ziņā veicināmi ārvalstu ieguldījumi Latvijā, kā arī ārēji ekonomiski sakari ar dažādu reģionu valstīm, kas garantētu Latvijai morālu, politisku u. c. atbalstu konflikta draudu gadījumos.

Pie valsts drošības sistēmas izvērtēšanas svarīga ir attieksme pret Krievijas militārpersonu nelikumīgo atrašanos Latvijā un viņu iefiltrēšanos Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju vidū. Starptautiskās tiesībās šādi militārpersonu palikšanai nav precedenta. Pildot Krievijas militāri politiskās stratēģijas nostādnes tiek veikti sekojošie pasākumi (Aizsardzības Ziņu dienests 6.-12. IV 94): turpinās Latvijā dislocēto Krievijas karaspēka daļu virsnieku demobilizācija Latvijas teritorijā, LR dienētājas militārpersonas iefiltrējas komercstruktūrās, veidojot savas firmas; šos pasākumus veicina (Padomju) Veterāņu tiesību aizsardzības savienība. Šādi rīcībai - nometināt bijušās okupācijas armijas virsniekus atbrīvotā valstī - nav precedenta starptautiskās attiecībās. Karls Gustavs Štrēms (Die Welt, IV 94) jautā: "Kā mēs (vācieši) integrētu 30 miljonu ārzemniekus?" Nav realistiski, piem., no nepilna miljona igauņu prasīt 400.000 krievu integrāciju; līdzīgi ar latviešiem. Še būtu vajadzīgs papildinājums pieņemtajam līgumam ar Krieviju (30. IV 94).

Latvijas drošībai nozīmīgs ir arī mūsu tautas demogrāfiskā stāvokļa labvēlīgs risinājums. Pašreizējais nelabvēlīgais latviešu tautas demogrāfiskais stāvoklis ir nopietna mūsu tautas pastāvēšanas problēma.

1990. g. sākumā Latvijas iedzīvotāju skaita pieaugums sasniedza maksimu (2 673 000), sekojot nepārtrauktai svešautiņu pēckaļa imigrācijai Latvijā. No 1990. g. rudens mirušo skaits regulāri ir pārsniedzis dzimušo skaitu. Mirušo pārsvars pār jaundzimušajiem ir ievērojams Latvijā vispār, bet arī tieši latviešu tautā. Latvijas Universitātes demografs Prof. Pēteris Zvidriņš un kolēģas nodarbojas ar demogrāfisko prognožu izstrādi. Viņi paredz, ka nākamajos 5 gados Latvijas iedzīvotāju skaits saruks par aptuveni 100 tūkstošiem, bet sekojošos 5 gados vēl par 50 000. Turpinās novecošanās process. Lai dzimstība un mirstība izlidzinātos, katrai sievietei Latvijā būtu jādzemdē 2 līdz 3 bērni, tomēr pēdējo 4 gadu caurmērs ir tikai 1,7 un pagājušā gada 1. pusē - tikai 1,5.

Situācija ir draudīga, jo sarūk arī latviešu pašlaik noslēgto laulību skaits - tas sola tālāku dzimstības samazināšanos. Latvijas demografi apšaubā, vai neregistrētā laulībā vai ārvalstīs dzimušo skaita palielinājums varētu būtiski kompensēt jaundzimušo trūkumu. Latvija joprojām izceļas ar visaugstāko laulību šķiršanas skaitu Eiropā. Pēdējos 2 gados šķirts vairāk laulību nekā noslēgts. 1995. g. 1. pūsgadā demogrāfiskie rādītāji liecina, ka latviešu demogrāfiskā situācija aizvien pasliktinās. Pašlaik latviešu ir ap 54%, neskaitot nepierakstītos iedzīvotājus. Tas ir pieaugums no 53% 1990. g., tādēļ ka pēdējos 4 gados iedzīvotāju skaits (g. k. nelatviešu) Latvijā katru gadu ir samazinājies, bet palielinājies latviešu iebraucēju skaits. Tomēr dzimstība ir mazinājusies visām tautībām, atskaitot čigānus. 1994. g. visā pēckaļa periodā bija konstatēts viszemākais dzimušo skaits (24.256) un visaugstākais mirušo (41.757). Laulību un dzimstību samazinājuma un mirstības pieauguma cēlonis lielā mērā varētu būt valsts ekonomiskā krīze. Pirmo un otro bērnu īpatsvars dzimušo kopskaitā ir 82%, bet trešo bērnu - tikai 11%. 1994. g. paredzamais mūža ilgums vīriešiem bija 61 gads, bet sievietēm - 73 gadi. 56% mirušo nāves cēlonis 1994. g. bija asinsrites sistēmas slimības. Pašreizējos apstākļos tautas paaudžu maiņa ir nodrošināta tika 2/3 apmērā. Analīzes rāda, ka pēdējos gados audzis nelaimes (ieskaitot satiksmes) negadījumu, pašnāvību un slepkavību, alkohola un narkotikas upuņu skaits. Latvijas valdība demogrāfiskā jautājuma risināšanā, diemžēl, ir nepietiekami darījusi. Parastās deklarācijas ir par cilvēktiesībām, ne par tautas tiesībām un iespējām izdzīvot un pastāvēt. Šai brīdī noderīga mums var izrādīties atgriešanās pie prez. K. Ulmaņa 1934. g. ģimeni stiprinātājiem likumiem, kas rūpējās par ģimeņu fizisko un morālo veselību, lielāku bērnu skaitu un mazāk abortiem. Lai uzsvērtu atbalstu ģimenei, K. Ulmanis, tāpat kā Šarls de Gollis Francijā, gāja par krusttēvu pēdējiem bērniem ļoti liela bērnu skaita ģimenēs.

Atgriešanās pie konservatīvāka sabiedriskās dzīves nostatījuma ģimenes jautājumā var izrādīties ļoti moderna, jo, iespējams, ka arī liberālā rietumu sabiedrība būs drīz spiesta revidēt savas sabiedrības dzīves normas, kas ar ģenētisku mutāciju palīdzību atrod katru vairošanās iespēju, piespiedis šo sabiedrību to darīt! Garīgu pamatojumu šādas revīzijas vajadzībai deva Pāvests Jānis Pāvils II savā nesenaajā Latvijas apmeklējumā.

Valdības attieksme pret mūsu pastāvēšanas problēmām, piekāpība austrumiem un rietumiem.

5. Saeima un tā laika valdība ir parādījusi pārmērīgu piekāpību kā austrumiem, tā rietumiem, it sevišķi Krievijas militārpersonāla palikšanas Latvijā jautājumā un pilsonības likuma pieņemšanā. Mūsu nepiekāpība vai protests pret rietumu prasībām pilsonības jautājumā būtu bijis normāls un pat sagaidīts. Jautājumā par kvotām, kas pasaulē plaši pielietotas, mums arī nebija jāpajaujas, jo tās tieši attiecas uz mūsu tautas pastāvēšanu vai iznīkšanu. Žēl! Vai taisnība viedoklim, ka latviešu izteiktā pakļāvība svešinieku padomiem pamatojas pārliecībā par svešinieku varenību un pašu niecību, kas vēstures ilgajos kalpības gados ar neatlaidību iepaukota latviešu apziņā? Pašlaik ir pareizais laiks latviešiem būt mazāk piekāpiem, jo šai brīdī konfrontācija ar Latviju nav Krievijas interesēs, ievērojot pēdējai nepieciešamos Rietumu kreditus un sadarbību. Nav domājams, ka konfrontāciju starp mazajām tautām un Krieviju izraisīs mazo tautu darbība, bet gan Krievijas pašas tā laika intereses un iespējas.

Krievija konfrontācijas vajadzību izgudros, ja attiecīgajā brīdī tā būs viņas interesēs.

Ir laiks, kad mums "draugus un sabiedrotus" jābeidz pazemīgi meklēt pie lielajām varām, kam mūsu tautas pastāvēšana vienaldzīga. Drīzāk pie tiem, kas tautu sadzīvē vārdos un darbos pauž taisnības principus. Tas nozīmē, vispirms, tādus sabiedrotus, kas jau 1990. g. pirmie mūs aizstāvēja, kā dāņi, norvēģi, islandieši, arī ungāri, čehi un zviedri, kaimiņi baltieši, poļi un somi, jā, arī taivanieši un tibetieši.

Kāda būs jaunā valdība Latvijā?

6. Saeimā ievēlēti gan vecie kompartijas un nomenklatūras spēki, gan jauni nacionāli spēki, kas nāk no ārpus agrāko gadu privilēģēto rindām. Pēdējo vidū jāatzīmē nozīmīgais "Tēvzemei un Brīvībai" atbalsta pieaugums. Viņu ievēlēšana apgāj hipotēzi, ka it kā vienīgi ar zināšanām un spējām valsts vadīšanā esot bijušie privilēģētie kompartijas un nomenklatūras pārstāvji, mītu, ko, diemžēl, arī vairāki rietumu centrālo organizāciju pārstāvji ir palīdzējuši uzturēt.

Kas veidos jauno valdību?

Pašlaik Valsts prezidents ir uzdevis sastādīt jauno valdību Nacionālā bloka vadītājam Mārim Grinblatam. Viņam tomēr vajadzīgo 51 balsu vietā pašlaik ir tikai 48. Vai izdosies atbalstu palielināt? Sarunas notiks ar visām pretējā (Izliguma) bloka partijām. Otrs variants būtu valdības veidošanu uzdot Izliguma blokam. Ja Izliguma blokam pietrūktu atbalsta tagad vai stabilitātes tuvākā nākotnē, varētu iedarboties trešais variants: valdības veidošanu uzdot kādam centriskam spēkam, iespējams no "ceļiniekiem", vai, varbūt, "no malas" kādai politiski neitrālai personai, kas raudzītu sastādīt valdību no abu bloku dažādu partiju ļaudīm, bloku robežas (visumā mākslīgi un aritmetiski izveidotas) vispār nojaucot. Ja arī tas neizdotos, nāktos ierosināt tautas nobalsošanu par Saeimas atļaišanu un ārkārtas vēlēšanām [Kā tagad zināms, jaunās valdības sastādīšana notika pēc 3. varianta, uzticot to jau apstiprinātajam Andrim Šķēlem. - Red.]

Kāda ir ārzemju latviešu loma mūsu tautas un valsts jaunuzbūvē?

Pašreizējo problēmu risināšanā ārzemju latviešu sabiedriskajam, intelektuālajam un politiskajam spēkam arī turpmāk būs liela nozīme. Mūsu tautas un valodas aizsardzība ir lielā mērā politisks darbs, kas saistīts ar sekmīgu pilsonības jautājuma risinājumu un mūsu valsts iekļaušanos rietumu aizsardzības sistēmā. Ārzemju latviešiem ir iespējas politiski atbalstīt šo jautājumu risinājumu un stiprināt jauno Latvijas neatkarību. Līdztekus palīdzēt Latvijai veidot ar rietumzemēm ekonomisku sadarbību, kultūras apmaiņu, zinātniskus sakarus un informējot rietumu presi un politiķus par patiesiem apstākļiem Baltijas valstīs.

Ārzemju latviešu nacionālais pamatuzdevums arī turpmāk paliek politisks darbs, lai palīdzētu Latvijas valstij ar likumdošanu nodrošināt latviešu tautai Latvijā tās nacionālo identitāti - valodu un kultūru. Šai darbā var piedalīties kā latviski runātāji, tā latviski nerunātāji cilvēki, t. s., Latvijas draugi ārzemēs. Kultūras darbs ārzemēs ir šā pamatuzdevuma sastāvdaļa.

Aktīva līdzdalība Latvijas atbalsta darbā stiprinās arī pašas ārzemju latviešu sabiedrības. V. Krasnais 1938. g. izdevumā "Latviešu kolonijas" raksta par 300.000 tā laika ārzemju latviešiem, kas ar gudru prātu, darba tikumu un sīkstumu dabu, visā pasaulē izkaisīti, bija ieguvuši labu sabiedrisku stāvokli. Tomēr daudzi no viņiem Latvijai bija pazuduši, jo sakari ar Latviju bija pārtrūkuši.

Ja kāda tautas daļa sarauj sakarus ar savu tēvzemi un tautu, tā nevar pretoties svešām ietekmēm un neizbēgami pārtautojas, kā nokalst zars, ja pārtrūkst dzīvības vads no stumbrā. Atzīstot pienākumu būt līdzdalībniekiem tautas atjaunošanā tēvzemē, trimdnieki vai ārzemnieki saskatis dziļāku jēgu un loģiku savai tautiskajai eksistencei ārzemēs. Izolēta trimdas sabiedrība nepastāvēs; idejiski un darbos vienota ar tautas kodolu tēvzemē - pastāvēs arī nākotnē. □

Jānis Priedkalns

• Prof. Dr. Jānis Priedkalns ir Latvijas 6. Saeimas "Tēvzemei un Brīvībai" 1. kandidāts Rīgas vēlēšanu apgabalā un Latvijas Zinātņu akadēmijas loceklis. Ir arī Medicīnas fakultātes anatomijas un histoloģijas profesors Adelaides universitātē, Austrālijā. Dzimis 1934. g., bērnību pavadījis Valmierā. Tēvs Kārlis bijis

Valmieras apr. veterinārārsts, māte Erna studējusi teoloģiju Latvijas Universitātē.

1944. g. ģimene atstāj Latviju, līdz 1949. g. dzīvo Vācijā, tad emigrē uz Austrāliju. 1959. g. beidz Sidnejas universitāti ar BSc gradu, 1966. g. doktorējas Minesotas universitātē, ASV, ar PhD gradu, 1970. g. Kembričas universitātē, Anglijā, iegūst MA gradu, bet 1971. g. Londonā MRCVS No 1961. - 1972. g. ir stipendiāts un mācībspēks Minesotas, Minchenes, Gisenes, Lionas, Parīzes un Kembričas universitātēs. 1972. g. viesprofesors Harvardas, ASV, Medicīnas fakultātē. Publicējis ap 60 zinātnisku darbu, g. k., neuroendokrinoloģijas nozarē, bijis viesprofesors daudzās aizjūras universitātēs. Blakus latviešu un angļu, runā arī vācu un franču valodas. Rosīgi darbojies trimdas sabiedriskajā dzīvē un nacionālpolitiskajā darbā, aizstāvēot latviešu tautas tiesības starptautiskajos forumos. Vadījis Pa-saules latviešu studentu centrālo savienību, Jau-natnes nacionālā darba grupas, kas sevišķi iestājušās par deportēto latviešu likteni padomju soda nometnēs. Bijis LAJ Kultūras fonda priekšsēdis, PBLA valdes loceklis, ir Jāņa Dāliņa un plkv. Januma balvu laureāts, ev.-lut. baznīcas diakons. Jāņa un Sarmas Priedkalnu ģimenē izauguši seši latviski runātāji bērni. □

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

AUGSTA ATZINĪBA

Kanadas augstākā atzinība par izciliem sasniegumiem humanitāro zinātņu laukā, Kanadas Zinātņu Akadēmijas (Royal Society of Canada) Pjēra Šovo (Pierre Chaveau) medāļa 1995. gadā piešķirta latviešu zinātniecei **Vairai Viķei-Freibergai**. Medāļu oficiālā banketā Dr. Viķei-Freibergai 1995. g. 24. novembrī, Otavā, pasniedza Kanadas Zinātņu Akadēmijas prezidents Roberts Heins (Robert Haybes). Citācija, kas pavadīja piešķirumu, izcēla Dr. Viķes-Freibergas nozīmīgus pienesumus vairākās humnītāro zinātņu nozarēs. Vispirms, kā psiholingvīste, viņa daudz darījusi, lai izgatavotu plašu atsauksmes materiālu klāstu par Kvebekas franču valodu, ko līdz šai dienai turpina lietot pētnieki dažādās nozarēs. Tur ieskaitāma viņas grāmata par franču vārdu biežumu un monografijas par vārdu asociāciju režģiem, vārdu abstraktumu un emocionālo nokrāsu. Tad, sadarībā ar savu viru Imantu Freibergu, informātikas profesoru Kvebekas universitātē, Montrealā, viņa strādājusi ar matemātiskiem modeļiem un kompjūtera simulācijām valodas statistiku laukā, piedaloties vairāku jaunu metožu attīstībā, kas atļauj kvantitatīvi ar daudz lielāku precizitāti salīdzināt vārdu asociāciju bagātību starp dažādām valodām. Sevišķi viņas kritika par Nobelistu Herberta Saimona (Simon) proponētu parametru vārdu asociāciju daudzuma mērīšanai un vēlāk proponētie tā atvītotāji izraisījuši tālākus speciālistu darbus un publikācijas daudzās zemēs - ASV, Spānijā, Čehoslovākijā, Venecuēlā un Polijā.

Citācijā sevišķi izcelts Dr. Viķes-Freibergas pēdējais un tagad galvenais pētniecības lauks par latvju dainām. Tas sācies ar viņas līdzdalību vairāku dainu datu bāzu izveidošanā, bet, galvenokārt, izpaudies grāmatās un ļoti daudzos zinātniskos rakstos par dainu īpatnību literārām, valodnieciskām vai strukturālām analizēm. Viņa ieguvusi starptautisku atzinību ar saviem darbiem par dainu liriskās tradīcijas dzejiskuma pamata iezīmēm un ar savu pakāpeniski izveidoto teoriju par mutvārdu tradīciju radīšanas un pārnesšanas mehānismiem. Izmantojot kompjūtera sniegtās iespējamības tekstu segmentācijā un materiālu atgūvē un atsaucoties uz variantu klāstu, kas latviešu materiālos ir sevišķi impozants, viņa analizējusi gan dainu četrindes iekšējās struktūras pamata principus, gan kombinatorikas likumus, kas atļauj divrindes vai četrindes pantus virknēt garākās dziesmās. Dainu četrindes iekšējā uzbūvē viņa sevišķi izcēlusi dzejas gleznu fundamentāli svarīgo nozīmi, kā arī paralēlisma, līdzības un pretstata principu struktūrējošo lomu. Toties garāko dziesmu uzbūvē viņa izolējusi un izanalizējusi vairākas raksturīgas kompozīcijas shēmas, kas atklātas savā starpā, salīdzinot radniecīgu dziesmu variantu cerus. Šai laukā publicētās grāmatas ieskaita angļiski sarakstīto *Linguistics and Poetics of Latvian Folk Songs, Dzintara kalnā* (apceres par dainu stilu)

un saturu), kopā ar viru Imantu sastādītās *Saules dainas* un viņas drizumā Latvijā iznākošo grāmatu *Trejdādas saules* par saules dainu satura temām.

Pagājušā gadā Dr. Vaira Viķe-Freiberga iecelta arī par Latvijas Treju zvaigžņu ordeņa virsnieci. Šo ordeni viņai 1995. g. 20. jūnijā pasniedza Valsts prezidents Guntis Ulmanis savā tikko tad atjaunotajā rezidencē Rīgas pili. □

XX

Lolita Gulbe

ES GRIBĒJU SNIEGU

Šis dienas,
pelēkas, steidzīgas,
grūzdamās viena aiz otras -
man sakāpj plecos
kā nasta.

Gribēju kautko baltu ap sevi -
mātes villaini,
miju vārdu
vai vienkārši sniegu.

Vismaz pelēkā zeme
būs balta un varbūt,
varbūt,
kāda pārsla iekritis sirdi.

Ne ar aukstumu -
ar vizēšanu.

XXXXXXXXXXXX

* * *

Man prasa -
kāpēc es nepieaugu,
kāpēc es lasu
pilādžu ogas
un negaidu sala
saldumu.
Bet neviens jau nezina,
ka ziema mani
nosaldēs -
piesies pie ledaina koka.

Bet neviens jau nezina,
ka manā kabatā
pilsētas uguņi svilst
un mēness sirpis,
iedūries krūtīs, dilst -

Neviens jau nezina,
kā izkāpt
no sava noliktā loka...

XX

DAUGAVAS VANAGI, SASAUKSIMIES!

Atakats uz DV organizācijas 50 gadiem

Drūmās, apsarmotās gūstekņu barakās 1945. g. 28. decembrī, Beļģijā, no ideālistu izlolotās ieceres tapa Daugavas Vanagu organizācija. Pēc 50 gadiem tā var būt lepna un gandarīta par tiem darbiem, kas kā pavediens sienās mūsu tautas vēstures audumā.

Lai atceramies to drāmu, kas gatavojās 1943. gadā. Sarkanā armija no austrumiem nepārprotami un nāvīgi atkal draudēja Latvijai. Tika iesaukti vīri, jaunekļi un zēni. Tautas cerību pavadīti, tie devās kauju ugunīs. Savā jaunības patriotismā, tēvzemes mīlestībā tie gāja upurēties ar dziesmu uz lūpām: "Lai latvju saule nenoriet... nekad, nekad, nekad!" Par šo laiku pirmais DV priekšnieks plkv. V. Janums liecina: "Mēs varam būt lepnī, ka mūsu tautai tik izšķirīgā brīdī neesam izvairījušies no cīņas un ciešanām par savu tautu un tēvzemi."

Volčovā, Veļikajā, Opočkā, Morē, Džūkstē, Lestenē, Pomerānijā un citās kauju vietās palika tūkstošiem zināmas un nezināmas kapu vietas. Lai pateicības vainags varoņiem! Latvijas mežus pildīja partizāni. Vācijas slimnīcas - smagi ievainotie. Pa-

saule svinēja uzvaras svētkus. Tūkstošiem sākās Sibīrijas Golgātas ceļš. Gūstekņu nometnes Rietumos. No lielā posta laimīgāki iznāca Cēdelghēmas gūstekņi. Tie iznāca kā nacionālai cīņai vienota Daugavas Vanagu organizācija. Vēsture iet savu gaitu - neapturamu, tomēr ietekmējamu.

Šodienas paralēlēm piemināms Dainis Īvāns. Savā grāmatā "Gadījuma kaņakalpi" viņš saka tā: "Vēstures straume mums ļauj turēties viņa virspusē, ja esam pelnījuši, un aizskalo zūdībā, ja neprotam būt saskaņā ar to. Mēs varējām būt tālredzīgāki, mēs varējām būt vēl šādi un tādi. Bet izrādījāmies būt tādi, kādi bijām. Mēs vēl nebijām radījuši jaunus vadonišus ar noslēpumainiem varas labirintiem. Par spīti Atmodas viņa islaicībai svarīga bija apziņa: būs. Ja gribēsīm!"

Bijušajiem gūstekņiem bija griba, kā plkv. Janums 40 gadus pirms Daiņa raksta: "Pazemojumi, sals un trūkums mūs saliedēja. Mēs atgriezāmies ārēji gan noskranduši un fiziski novārguši, bet savu tautiešu sagaidīti un sirsnīgi sveikti. Mēs atgriezāmies kā morāliski stipra Daugavas Vanagu vienība."

Trimdinieki vēl ticēja: rīt vai parīt būs braukšana mājās. Pagāja rīti un parīti - nekāda braukšana nenotika. Vācijā klīda invalīdi, izlaisti no slimnīcām. Amerikāņu joslā tie tika skrīnēti, neuzņemti nometnēs. Vircburgā tie dzīvoja drupās nometnes pievārtē. Bija vajadzība, lai kāds par viņiem rūpētos. Tā 1946. gadā kā pirmā nodibinājās Vircburgas DV nodaļa, maj. Ed. Stipnieka ierosmē. Īsā laikā DV ar savām nodaļām nostiprinājās amerikāņu, angļu un franču joslās. Nometņu un draudžu dāmu komitejas bija pirmās atsaucīgās, kas sniedza palīdzīgu roku tiem aiz nometņu žogiem. Mēs varam būt lepnī uz trimdas sievieti, pateicīgi viņām un tām, kas pievienojās DV saimei, Marijas Keņģes aicinātas.

Visapkārt bija trūkums. Cieta no gūsta iznākušie, pusapģērbtie kaņavīri, mātes ar bērniem - bez apgādnieka, slimie un sirmgalvi. To aprūpei tika veltītas DV pūles. Tika izveidota koordinēta savākto līdzekļu aprūpes sadale. LCK aicināti DV pārņēma no sirmā Goldmaņa tēva vadītās kaņavīru palīdzības, kas vēl bija atlicis, no Latvijas - leģiona cīņu laikiem. Bet mājās mēs nebraucām ne ritu, ne paritu. Pagāja daži gadi un, mums darbus meklējot, bija jāizklīst pasaules tālēs.

Austrijā un Vācijā palika vissmagāk skartie - invalīdi un tie, kuņus "izbrāķēja" kā darbam nederīgus: vecie, slimie un smagam darbam nederīgie. Tie, kuņi izceļoja, tikko pirmos darbus dabūjuši, kas lielāko tiesu bija smagākie, melnākie, mazāk atalgotie - neaizmīrsa palicējus. Pasaules tālēs auga DV apvienības.

Mēs varam būt gandarīti par to darbu, kas šajos 50. gados veltīts aprūpei. Ne tikai tai, bet nacionālpolitiskam un Latvijas labad. Tani pat laikā okupantu vara nāves skāvienā aptvēra mūsu tautu, izsūtot, pārkrievojot un pazemojot gadu no gada. Tās sūtņi nekautrējās braukāt pa pasauli, pausdami vēl nepieredzētu demagoģiju. Uz Apvienotām Nācijām brauca Latvijas kaprācis Višinskis. Ņujorkas DV, saņēmuši policijas atļauju demonstrēt, kopā ar simtiem tautiešu aplenca Višinska limuzīnu. Otrā dienā laikraksti vēstīja par šo incidentu, reizē stāstot par Latvijas likteni. Nav pasaulē vietas, kur latvieši, kur nebūtu protestēts, apeļēts, demonstrēts un rakstīts visus šos gadu desmitus. Mēs visi saslēdzāmies tautas kopībā. Veidojām zemju apvienības un beidzot Pasaules Brīvo Latviešu Apvienību - viss noticis ar DV ieslēgšanos. Mēs turējām augstā līmenī mūsu kultūrālo dzīvi - koņi, teātri, grāmatniecība, laikraksti. Mēs, trimdinieki, varam būt lepnī - savu kuņi esam vadījuši tā, lai viņi to nesadragātu. Ar starptautiskām apelācijām tika panākta iespēja sūtīt uz Latviju drēbju un pārtikas pakas. Galvenokārt, tiem, kas atgriezās no izsūtījuma.

Komitejas Latvijas Brīvībai priekšsēdis, vēlākais DV priekšnieks, maj. V. Hāzners, piedaloties no PBLA Alfrēdam Bērziņam un man no DV, kopīgi izdevām Latvijai domātu avīzīti "Latvietis - Latvietim". Tajā tika stāstīts par trimdas politiskām aktivitātēm, mūsu organizētību, atmaksota okupantu demagoģija un mēģināts dot kādu cerības staru uz ceļiem nospīstajai tautai. Gadu gājumā kā redaktori strādājuši PBLA priekšsēži Uldis Grava un Dr. Ilgvars Spilners. Sūtījām caur Poliju, Latvijas apciemotājiem, uz Zviedriju braucošiem kuņiem, Rīgas telefona grāmatas krievu adresēm, zinot, ka tie dos to lasīt kādam valodas pratējam latvietim. Tā, gadiem ejot, DV rindās un darbos ieslēdzās visi gadu gājumi. Tad nav jābrīnās, ka, tā darbojoties, Daugavas Vanagus čeka uzskatīja kā trimdas ienaidnieku Nr. 1.

Tika izdota latviešu, vācu un angļu valodā melu demagoģiskā brošūra "Kas ir Daugavas Vanagi?" Sākās kaŗa noziedznieku prāvas. Tās gan neko nepierādīja, tikai iznīcināja nevainīgu cilvēku dzīves. Lai paldies Patiesības Fondam un viņa atbalstītājiem!

Jāpiemin, ka arī šādi ciniņās Daugavas Vanagi: Dagmāra Vallena ar baltām peliņām, Uldis Grava Helsinku "galotņu konferencē" tika ielikts cietumā, māc. Māris Ķirsons asiņoja Spānijā un Helēna Celmiņa, liecinot starptautiskā tiesā - par viņiem rakstīja pasaules prese!

Un tad tas notika: sabruka sarkanā imperija! Latvija paludināja neatkarību! Ar to Daugavas Vanagu pamata vizija tika piepildīta.

Pēc šī notikuma 5 gadiem mēs ar bažām raugamies, kā mūsu tauta vilņo vēstures vilni, un ceram, ka vilnis to nesadragās! DV ir palīdzējuši apgērbt Latvijas drošības spēkus. Esam palīdzējuši vidus aizsardzībai. Ministra Jāņa Riteņa aicināts, DV priekšnieks J. Frišvalds vienojās par koordinētu DV palīdzību daudz bērnu ģimenēm Latvijā. Lielas summas un aparatūras ir dotas Sarkanā Krusta slimnīcai Rīgā, par to tā bez maksas ārstē slimos leģionārus un represētos. Vanadzies atbalsta okupācijas mūzeju. Mēs esam devuši un dosim taisnīgai sadalei, cik vien spēsim, arī nākotnē.

Lai Dievs mums palīdz nākotnē stāvēt mūsu tautas brīvības sardzē - ja vajadzēs!

Daugavas Vanagi, sasauksimies! □

Alfrēds Puķīte,
DV dibinātājs Beļģijā

XX

1996. GADĀ \$ 40.000!

Latviešu Fonda padome, ar priekšsēdi Edmundu Brigmani, ziņo, ka 1996 gadā fonds piešķirs pabalstu latviešu kultūras un izglītības pasākumiem \$ 40,000 kopsummā, \$ 8,000 kā sēklas naudu un \$ 32,000 par projektiem, par kuriem balsos fonda dalībnieki. Maksimālā pieprasāmā summa ir 25% no gada novēlējuma. Latviešu Fonda mērķis ir sekmēt latviešu kultūras, mākslas un izglītības tālāko attīstību, kā arī palīdzēt uzturēt agrāk radīto kultūru visiem pieejamu. Šim nolūkam fonds katru

gadu atvēl līdzekļus, kurus sastāda ieguldītā kapitāla nestie augļi un citas summas, kā, piemēram, ziedojumi noteiktiem mērķiem.

Līdzekļus piešķir visi LF dalībnieki, rakstveidā nobalsojot par iesniegtajiem projektiem. Nelielu daļu, t. s., sēklas naudu piešķir padome. Par LF dalībnieku var kļūt jebkurš interesents, iemaksājot US \$ 50 iestāšanās maksu (studentiem \$ 10) un US \$ 120 gada maksu (studentiem \$ 10) kā ziedojumu vai aizdevumu.

Latviešu Fonds pieņem izvērtēšanai un atbalsta pasākumus, kuri kalpo latviešu tautas vajadzībām šādās jomās:

- * latviskā izglītībā un audzināšanā,
- * mākslā un daiļamatniecībā,
- * zinātnes nozarēs, kas saistās ar latviešu zemi un tautu,
- * citos kultūras pasākumos, kam nozīme un vērtība latviešu dzīvē. □

GRĀMATAS UN ŽURNĀLI

BALTIJAS BRĪVĪBAI

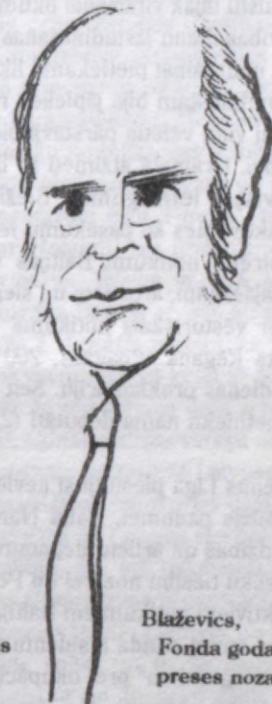
Amerikas baltiešu saimei nav vairs sveša Baltiešu Brīvības Līga. To pirms 13 gadiem izveidoja nedaudzi aktīvā darba darītāji Losandželosā. Pirmais sauciens šīs organizācijas atbalstam vietējā latviešu sabiedrībā nāca no Dr. Anša Blāķa. To sadzirdēja nevien atsevišķi cilvēki, bet arī organizācijas. Sākotnēji kritiskā pieeja jaunās organizācijas vajadzībai drīz apklusā, jo Brīvības līga iesāka ar darbu, kurš ienesa jaunas aktivitātes un sekmējās panākumos. Šī darba iemūžināšanai un trimdas darba vēsturnieku vajadzībām nupat izdota bieža grāmata, lielā formā-

REDZAMAS PERSONAS

Ed. Keiša zīmējumi

Aina Zemdega, PBLA Kultūras fonda goda balvas laureāte rakstniecībā par romānu "Marute".

Ignats Kultūras balva

Blāzevics, Fonda goda preses nozarē

Jaunievlētā Latvijas Saeimas priekšsēde Ilga Grava-Kreituse

mātā, solidā sējumā un labā apdarē. Grāmata saucas "Baltic Bulletin 1982 - 1992". Tās tiruļlapu, krāsu tehnikā, ir izstrādājis grafiķis Teodors Lieliņš, parādot Baltijas valstis Eiropas siluetā un šo valstu karogu krāšņo sadraudzību.

Ievadvārdu rakstītājs bij. Līgas prezidents, igauņis Roberts Kerrs. Īsu ieskatu Līgas tapšanā parāda lietuvieša Jonasa Kojela runas atferējums 1994. g. rīkotā banketā.

Mēs zinām, ka Līga ikgadus atceras izcilus brīvības cīnītājus, godinot tos ar apbalvojumu rakstiem. Tagad grāmata parāda šo rakstu veidojumu un min personas, kuŗām tie ir piešķirti. Uz atsevišķas lapas redzami arī atbalstītāji, kuŗu devumi seguši šīs grāmatas izdošanu.

Grāmatā sakopoti darbības laikā izdoties 40 Līgas biļetēni. Tie ir angļu valodā, bagātīgi ilustrēti un labas kvalitātes fotogrāfijām. Teksts un attēli parāda trimdinieku darbu cīņai par Baltijas valstu neatkarības atjaunošanu. Kongresos, demonstrācijās un sanāksmēs, kur bijuši vajadzīgi lielāka apmēra uzraksti, plakāti un informācija, tos ar izdomu, lielu veiksmi un skaistā apdarē gatavojis tagadējais Līgas viceprezidents T. Lielienšs.

Jau darbības sākumā konstatēta nepieciešamība informēt Amerikas publiku par Baltijas valstu stāvokli un situāciju. Šini virzienā izmantota televīzija, radio, intervijas, demonstrācijas un raksti laikrakstos. Tālākais darbs prasījis kontaktus ar Amerikas likumdevējiem, valdības locekļiem un prezidentu. Šis darbs nepavisam nav bijis vienkāršs un viegls. Vajadzēja meklēt baltiešiem labvēlīgus senatorus un kongresmaņus, informēt viņus un panākt viņu atbalstu tālāk virzīšanai likumdevēju palātās. Vai tas bija Baltijas brīvības dienu izsludināšanas process, vai cits pasākums, vajadzēja nodrošināt pietiekamu likumdevēju atbalstu. Tā nu ikvienam trimdiniekam bija jāpieliek roka - jāraksta, jāzvana un jātelegrafē, lai viņu vēlētāji pārstāvēti pievienotu savu atbalstu iesniegtai prasībai. Grāmatā atzīmēti to likumdevēju vārdi, kas atbalstījuši atsevišķos iesniegumus. Bieži redzamas atbalstītāju fotogrāfijas un aktivitātes šo pasākumu iedzīvināšanai. Grāmatā parādīti arī ekstrēmi notikumi Baltijas valstīs, kas saistīti ar mūsu tautiešu vajāšanām, arestiem un slepkavībām.

Iespaidīgs ir vēsturiskais notikums Vašingtonā, kur Baltā Nama prezidents Rēgans (Reagan), 200 baltiešu klātienē, paraksta Brīvības dienas proklamāciju. Šeit uzskaitīti visi senatori (26) un tautas vietnieku nama deputāti (225), kas atbalstījuši šo rezolūciju.

Savus biļetēnus Līga piesūtījusi nevien abonentiem, bet arī Nacionālaj Drošības padomei, Baltā Nama pārvaldei, valdībai, Budžeta, Aizsardzības un ārlietu departamentiem, Eiropas politikas vadībai, Cilvēku tiesību nozarei un Pētījumu birojam, lai tos informētu par aktīviem notikumiem Baltijas valstīs.

Grāmatā var atrast daudz disidentu fotogrāfiju un informāciju par viņu "noziegumiem" pret okupācijas varu, tā nodrošinot materiālus disidentu vēsturei. No latviešiem atsevišķi minēti Gunārs Astra, Jānis Vēveris, Lidija Lasmane, Rolands Silaraups un citi.

Interesanti ir arī parādītie padomijas militārie novietojumi, viņu skaitliskais lielums un bāzes Baltijā. Šos faktus, liekas, tik viegli gan nevarēs atrast mums tuvos rakstos un izdevumos. Daudziem labā atmiņā būs lielie satraukumi, kuŗus Līga izraisīja sakarā ar Olimpiādes rīkošanu 1984. g. Losandželosā un apkārtnē. Raksti, karikatūras un rīkotāju drosme un lielais darbs labi atsveidzina šos senos notikumus.

Vēsture kādreiz stāstīs, ka trimdas baltieši 1985. g. nosēdinājuši Padomju Savienību un apsūdzēto sola Kopenhāgenā. Dati par šo procesu un liecinieku liecības ir plaši apskatītas grāmatas 1985. g. augusta biļetēnā.

Baltiešu vietējais sports Losandželosas rajonā nav varējis pacelties sevišķos augstumos, bet atsevišķi epizodi parādīti grāmatā. Tur rakstos un foto attēlos redzami sportisti un atbalstītāji Losandželosas 1987. g. maratonā ar saņemtiem kausiem. Grāmatas fotogrāfijās, bez aktīviem darītājiem redzami arī atbalstītāji kā demonstrācijās, banketos un sanāksmēs.

1991. g. jūnija rakstos redzam iespaidīgs trimdinieku darbs, kas izpaudies 33 iesniegumos Amerikas valsts senātā un Tautas vietnieku namā. Nobeiguma lapās lietuvietis Juozas Kojelis devis īsu ieskatu Brīvības Līgas aktivitātēs laika posmā no 1982. - 1992. g., kamēr pati grāmata parāda plašāka apjoma trimdinieku darbu un tā panākumus. No latviešu saimes Līgu vadījuši Valdis Pavlovskis (1983.-5. g.), Agris Pavlovskis (1989. g.) un Aivars

Jerumanis (patreizējais prezidents), Visu laiku Līgas valdē darbojušies Dr. Ansis Blāķis, Teodors Lieliņš un citi.

Grāmata ir vēsturisks dokuments ne tikai par trimdinieku darbu Baltijas valstu neatkarības atjaunošanai un atzīšanai, bet arī par disidentu un cilvēku tiesību problēmu risināšanu. To var iegādāties par \$ 30 + \$ 3 sūtīšanas izdevumiem, nosūtot čeku "Baltic American Freedom League, Inc.", P. O. Box 29657, Los Angeles, CA 90029, USA. ☎ 213-666-1280. □

Kārlis Petrovskis,
Losandželosā

XXXXXXXXXXXX

ZEME UN TAUTA 40 GADOS

1995. gadā pagāja 40 gadi, kopš savas gaitas 1955. g. jūnijā uzsāka LABA (Latviešu agronomu biedrības ārzemēs) izdevums **Zeme un Tauta**. Toreiz organizācijas priekšsēdis bija prof. Dr. P. Starcs. Viņš bija rakstu krājuma-žurnāla ierosinātājs. Redaktori laika secībā bijuši: Dr. D. Talce-Niedra, doc. agr. J. Mierkalns, agr. K. V. Liepiņš, kuŗi visi jau sen mūžībā. Tagad jau 8. gadu šo izdevumu vada Dr. agr. J. Zuševics, kas ir šīs biedrības priekšnieks. 40 gadu jubilejas numura ievadrakstā viņš pakavējas pie izdevuma tapšanas, par sadarbību ar Latviju un citiem nozīmīgākiem notikumiem. Jubilejas numurs ir mazliet plašāks par iepriekšējiem. Tam ir 68 lpp. Tajā ar isākiem vai garākiem rakstiem piedalījušie 26 autori. Daudz foto uzņēmumu. Čaklākais līdzstrādnieks izrādījies agr. R. Prūsis, kas devis 3 rakstus.

Kopš gadiem iekārtota Mājturības nodaļa, ko vada E. Ķauķe-Indriksone, un vairākas lpp. aizpilda Latvijas agronomis darbinieki vai citu profesiju ļaudis, kas vislabāk pazīst turienes apstākļus, sasniegumus, labās un sliktās puses. Visi autori centušies ieturēt objektīvus vērtējumus, pauzot savas domas ar lielu atbildības sajūtu. To vidū ir gan universitātes mācības spēki, gan citu pienākumu pildītāji atbildīgos amatos, kā Latvijā, tā svešās zemēs.

Tālāko rakstu sērijā Dr. K. Lapiņa apcerējums **Zeme un tauta 40 gados**, kuŗā tas pakavējas pie lauksaimniecības stāvokļa Latvijā, agrārpolitikas un tautsaimniecības. Seko Dr. agr. P. Dzeņa iztirzājums "Latvijas saimnieciskais stāvoklis pēc otrās neatkarības iegūšanas 1991. g. un mēs". Prof. Dr. N. Balabkins iztirzā saistošā formā temu "Latvijas saimniecības nedienas 1995. g. vasarā", pievērsoties turienes krīzes iemesliem sakarā ar bankām un citām lietām, kas smagi satricināja Latvijas saimniecības pamatus. Dzīve joprojām nav tikusi uz zaļa zara. Mag. oec. A. Sprūdžs (miris) stāsta par kooperatīvo organizāciju nozīmi saimnieciskā uzņēmībā, bet prof. Dr. J. Kreišmanis par modernās biotehnoloģijas pielietošanu agronomijā. Pievilcīgs un mazāk dzirdēts ir agr. I. Dērica raksts "Bezzemes dārzāju audzēšana māsaimniecībai", kuŗā autors, galvenā kārtā, pievērsas tomātu un gurķu stādiem.

Talāk - prof. V. Škepasts rakstā "Vērojumi Latvijas lauksaimniecībā" dzīvi un atklāti attēlo savus piedzīvojumus 1995. g. vasarā Latvijā, kur viņš darbojies par brīvprātīgo padomnieku lopbarības ražošanas, ievākšanas un konservēšanas jautājumos 6 nedēļas. E. Zieds savu uzmanību pievērs dzimtenei rakstā "Par Latviju domājot", vedot turienes norises sakarībā ar citām valstīm un zemēm un kā tur varētu izvērst darbošanos nākotnē. Nodaļā Latvijas ziņas reprezentējas pavisam 6 autori, kas bez ienaida un bailēm pauž savas domas gan par turienes zinātnisko darbu universitātē, ārodizglītību Latvijā, gaļas lopkopību u. c. Visi raksti saistoši, pārliecinoši, ja vien uzmanīgi izlasa ikvienu, ieskaitot agr. A. H. Zvirbuļa "Tautiešiem ārzemēs". Visos rakstos paužas doma, ka te draugs uzrunā draugu, kad viens otram grib palīdzēt. Šie rakstu autori ir sekojoši: Dr. L. Jurševskis, agr. H. Zvirbulis, inž. K. Buķis, Dr. ved. med. J. Uzuļeņš, agr. A. Pāvule, I. Skupšķis. Šeit vienīgā piebilde rakstītājam, gan tīri personiska, jo lasot tam radās iespaids, ka Latvijas ārodizglītības limenis ir par smagu tieši zemes kopšanā un tamlīdzīgās blakus nozarēs daudzo darbinieku dēļ, jo var ieslgt tādā kā birokrātijā. Pirmos patstāvības gados iztikām ar daudz mazāk darbinieku.

Mājturības slejā E. Ķauķe-Indriksone sniegusi dziļi aizkustinošu rakstiņu "Vai zirgs var raudāt" par zemniekam vistuvāko draugu un palīgu no dzīvnieku pasaules, kas tam palīdzējis dienās baltās un nebaltās. Ievēribas cienīgs vēl ir agr. A. Bļodnieka

raksts "Nepārdod zemi sveštautiešiem un neizveidot Latviju par divvalodīgu zemi". Agr. R. Prūsis izsmēloši aprakstījis LABA valdes sēdi 1995. g. rudenī, Gaŗezērā, tāpat Zemnieku dienu aprises. Jo saistoši viņš arī rakstījis par ceļojumu uz Izraēlu, turienes dzīvi, dabas apstākļiem un vēsturi. Jāsaka, nekad agrāk tik pamatīgi tvertu rakstu nebiju lasījis, kad kāds apmeklē svešu zemi.

Šoreiz izdevumā nepamanīju izcilā rožu kopēja un pētnieka agr. P. Māliņa rakstu, kas varēja būt gaidīts. Žurnāla tekstu noslēdz apskati par jubilāriem un deviņdesmitgadniekiem, kādi ir vairāki, kas norāda, ka agronomi nāk no stipra ciltskoka - zemniecības. Nekrologos pieminēti veļu valsti aizgājušie.

Šis žurnāls, tiešām, pelna ievēribu. To var lasīt un pārlasīt. Tas iegūstams, rakstot: Mr. A. Elksnis, 404 Clubview Dr., Kalamazoo, MI 49009, USA. Tajā būs norādījums, kur nozūtāma \$ 8 samaksa par eksemplāru. □

Valters Zirņītis,
Mičigenā, ASV

XXXXXXXXXXXX

"LATVIJAS DROŠĪBA UN AIZSARDZĪBA"

Dr. Tālava Jundža grāmata

Šis grāmatas autors bijis Latvijas republikas Augstākās padomes aizsardzības un iekšlietu komisijas priekšsēdētājs, bet, līdzīgi J. Zālītim (1918.-19. g.) arī atjaunotās Latvijas republikas aizsardzības ministrs. Grāmata izdota 1995. gadā, LR Aizsardzības ministrijas valsts uzņēmuma apgādā "Junda" un to kā nozīmīgu zinātnisku pētījuma darbu atzinusi un ieteikusi publicēšanai Nacionālās aizsardzības akadēmijas zinātniskā dome, Rīgā. Grāmatas redaktors ir Ivars Tirāns, bet atzinīgu recenziju par šo 572 lpp. grāmatu ievadā uzrakstījis Latvijas zinātņu akadēmijas viceprezidents prof. Jānis Stradiņš, izvēloties virsrakstu "Tev mūžam dzīvot Latvija". Grāmatai ir 4 daļas: 1. Latvijas drošība un aizsardzība pasaules kaŗu starplaikā, 2. Latvijas drošības un aizsardzības politika neatkarības atgūšanas un nostiprināšanas laikā, 3. Latvijas drošības riska faktori un attiecības ar Krieviju un 4. Latvijas aizsardzība un integrēšanās ceļi Eiropas drošības sistēmā. Labi iesieta, cietos vākos, grāmata ir ne tikai vēstures izvērtējums laikā no 1920.-1995. g., bet jo vairāk daudz nezināmu notikumu un faktu paudēja parastam mūsdienu lasītājam. Kā tāda, tā būtu ieteicama latviešu studiju centriem, skolām, bez šaubām, vēsturniekiem, vēstures studentiem, politisko zinātņu studentiem un politiķiem, kā arī militāristiem un Latvijas armijas piederīgiem. To ar interesi lasīs arī abu aizvadīto pasaules kaŗu dalībnieki, un tā dos ieskatu tiem, kam interesē Latvijas rītdiena un nākotne, attiecības ar tās lielo kaimiņu - Krieviju.

Pirmajā daļā - Drošības garantiju meklējumi, autors iztirzā notikumus kā politiskā, tā sociālā un militārā laukā Latvijā laikā no 1920.-1940. g., pieskaŗoties Latvijas ārpolitikas novirzieniem, lielvalstu interesēm, neizdevušās šaurā un plašāka mēroga Baltijas Savienības izveidošanā, starptautiskām garantijām, Tautu Savienībai, noziedzīgā liguma parakstīšanās un beidzot jautājumam "padošanās bez cīņas". 1. daļas 2. nodaļījumā autors T. Jundzis apskata Latvijas bruņotos spēkus, to vadību, Latvijas atbrīvošanas cīņas, kaŗaklausību un dažādās brīvās Latvijas armijas vienības un to sastāvu, aizsardzības plānus, armijas apgādi un disciplīnu, militārās apmācības un prezidentā K. Ulmaņa lomu armijas dzīvē, pieskaŗoties arī politiskai neitralitātei. Autors savā grāmatā piemin arī Latvijas armijas virsnieku, kuŗi dienējuši cara laika krievu armijā, negatīvās prasības, kā, piem., pārlietu alkohola lietošanu, pārākuma apziņu, uzpūtību un neskaitāmas reizes atkārtoto "krievu vārdu" lietošanu ierindā. Šis pazīmes nepalika neievērotas arī amerikāņu novērotājos, kas savos vērtējumos par Latvijas armiju nedeķa augstas atzīmes. Pirmo daļu autors nobeidz ar Latvijas nacionālās armijas dažādo vienību un daļu atrašanās izvietojumiem. Latvijas nacionālās armijas izveidošana un augsana ir gan diezgan objektīvi apskatīta un iztirzāta, bet, diemžēl, ne vārda par šīs paŗas armijas tālāko gaitu, izplānotu un apzinātu iznīcināšanu, izslepkavošanu un nacionāli noskaŗoto armijas virsnieku un piederīgo izsūtīšanu uz Krievijas vergu nometnēm. Laikmetam no 1940.-5. g. un tālāk līdz 1988. g. autors izvairīgi pagājis gaŗām kā nenozīmīgam, kaut gan vairākas latviešu vēsturnieku un kaŗavēsturnieku grāmatas šo 5 gadu posmu, kuŗā izpaudās latviešu kaŗavīru neap-

rakstāmā varonība cīņās pret Latvijas okupantiem, apraksta kā vienu no zīmīgākajiem latviešu tautas dzīvē. Tur tieši izpaudās brīvās Latvijas skolās un nacionālā Latvijas armijā ieaudzinātās tradīcijas - varonība un spēja uzpurēties savas tautas un Latvijas nākotnei. Par šo posmu runā simtiem brīvības un lielo kauju piemineļi mūs dzimtenē, kas ir labākais pierādījums un balsts jaunās Latvijas drošībai un aizsardzībai.

Otro daļu savā grāmatā autors iesāk ar notikumu apskati laikā no 1988.-1993. g., tai dodams virsrakstu "Latvijas drošības un aizsardzības politika neatkarības atgūšanas un nostiprināšanas laikā" minētos gadu posmos. Šajā nodaļā autors apskata okupētās Latvijas otro atmodas laikmeta sākumu, ko izsauca Gorbačova uzsāktais reformu process Padomju Savienībā, kas eventuēli noveda pie nacionālo jūtu un brīvības atjaunošanas sapņiem pēc ap 50 apspiestībā pavadītiem gadiem. Tajā iztirzāti tādi jautājumi, kā latviešu jaunekļu kaŗadienests PSRS vienībās, sadarbība ar Lietuvu un Igauniju, neatkarības kustības pretinieki, 13. janvāris un tā krīze. Seko augusta sacelšanās, starptautisko organizāciju atbalsts un iesaistīšanās starptautiskajās organizācijās un Baltijas valstu vienošanās jautājums. Gaŗām netiek palaista Latvijas aizsardzības spēku organizēšana un aizsardzības spēku izveidošana Latvijā.

Trešajā daļā autors iet jau soli tālāk un apskata Latvijas drošības riska faktorus un attiecības ar Krieviju, daudz un dažādās negatīvās parādības Latvijā, kas tieši saistītas ar Latvijas drošību kā no iekšpuses, tā arī no ārienes.

Ceturajā, beidzamajā daļā, T. Jundzis analizē Latvijas aizsardzības un iesaistīšanās ceļus Eiropas drošības sistēmā, valsts aizsardzības stratēģijā un uzbūvē, pamatojoties uz mazo valšķu pieredzi, stratēģiskiem principiem un mobilizācijas rezervju sagatavošanu iespējama kaŗa gadījumā. Tā autors norāda procentuāli dažādo Eiropas valšķu mobilizācijas iespējas no 18 - 34 gadu veciem vīriešiem, kas pietiekami sagatavoti aizstāvēšanās cīņām, kur vismazāk sagatavota esot Turcija - tikai ar 7,8%, ne daudz vairāk Dānija ar Holandi, jau ievērojami vairāk ziemeļvalstis, kā Somija, Zviedrija, Šveice ar 69% aptuveno skaitu, kamēr vislielo skaitli uzrāda Izraēla ar 98% no attiecīgā vecuma grupas. Šādā kalkulācijā T. Jundzis paredz, ka Latvijā vien esot ap 300,000 vīru minētos vecumos, bet kopā ar pārējām 2 Baltijas valstīm varētu saformēt ap pusmiljona lielu armiju, ar kuŗu uzbrucējam tomēr būtu jāreķinas Baltijas valšķu okupācijas gadījumā. Tālāk T. Jundzis apskata un izvērtē Latvijas valdības, prezidenta, Saeimas un Aizsardzības ministrijas dažādos uzdevumus un atbildības mērus attiecībā uz Latvijas teritoriju, jūpas robežu un gaisa telpas neitralitāti, kā arī pakāpenisku iesaistīšanos NATO un citās Eiropas aizsardzības organizācijās. Grāmatā apskatīta arī abu mūsu kaimiņvalšķu - Lietuvas un Igaunijas aizsardzības sistēma, militārie spēki un to izvietojumi, armijas un aizsardzības uzbūve, balstīta un Rietumvalšķu tehnoloģiju, kā arī aizsardzības spēku samēri katrā no trijām Baltijas valstīm. Grāmatas nobeigumā autors apskata un analizē, ko dotu Latvijas un abu kaimiņu - Lietuvas un Igaunijas iesaistīšana ES dažādās aizsardzības un drošības organizācijās; kas mums vēl būtu darāms, lai pēc iespējas drīzāk mēs tur iekļautos un līdz ar to nodrošinātu nākotnē atdzimušās Latvijas rītdienu.

Tā 572 lpp. grāmata, neskatoties uz noklusēto laiku no 1941.-1987. g., uzskatāma par vērtīgu izdevumu, sevišķi attiecībā uz jaunās Latvijas aizsardzības sistēmas veidošanu un aizsardzības spēku uzbūvi, uzsvēŗot sadarbības un kopēju spēku izveidošanas nozīmi ar tuvākām kaimiņu zemēm.

Grāmata sarakstīta labā latviešu valodā, kaut gan varētu vēlēties mazāku svešvārdu skaitu, sevišķi to, kuŗu aizstāšana ar latviskiem termiņiem nebūtu tālu meklējama.

Prof. Dr. Jānis Stradiņš, vēsturnieks un LZA viceprezidents savā ievadā Tālavam Jundzim veltī šādus vārdus:

"Taču problēmas, kuŗas iztirzā T. Jundzis savā grāmatā, ir tās, ar kuŗām Latvija, acīmredzot, ieies XXI gadsimta pirmajos gados un grānata ir vērtīga ar to skatījumu. Cerēsim, ka XXI gadsimtā un nākamajā gadu tūkstoti piepildīsies ievadvārdu virsrakstā liktais Plūdona citāts - Tev mūžam dzīvot, Latvija. Bez jautājuma zīmes. Bet lai tas tā būtu, mums ir jābūt modriem, patriotiskiem un gudriem." □

Skrastiņu Indulis

XXXXXXXXXXXX

Lasiet recenzētās grāmatas un žurnālus!

GRĀMATU KLĒTIS

Latviešu preses biedrības priekšnieks Vilis Miķelsons ar dēlu Māri 1995. gada rudenī 3 nedēļas ciemojās pie māsas Lūcijas Latvijā, kur viņš apmeklēja savu dzimto pusi, tikās ar grāmatu cienītājiem, lasītājiem un draugiem, bija ielūgts pie Latvijas valsts prezidenta Gunta Ulmaņa. V. Miķelsona Latvijas apmeklējums un viņa grāmatu mīlestība aprakstīta vairākās Latvijas avīzēs.

Dzīvodams tālajā Amerikā, V. Miķelsona domas saistās ar Latviju un rūpēm par turienes draugiem un paziņām. Uz Latviju sūtīts daudz paku ar zālēm un citām vajadzīgām mantām. Bērniem pienāk Mazputniņš, trūcīgiem un slimiem sarūpēts pabalsts, citam atsūtīta vēstule ar kādu uzmundrinājumu, bet viņa dzimtās vietas lauberiešiem ir iespēja lasīt viņa atsūtītās grāmatas. Miķelsons izmainījis bibliotēkas nosaukumu pret grāmatu klēti, par ko saņemta atzinība no Latvijas Valsts prezidenta G. Ulmaņa. Par grāmatu sūtījumiem prezidents uzdāvinājis V. Miķelsonam savu autorgrāmatu "No tevis jau neprasa daudz..." V. Miķelsona grāmatu klēti jubilejas sarīkojums notika 1995. g. 9. septembrī, Lauberes Kultūras namā.

Grāmatu klēti ir mājīgi iekārtota telpa ar plauktos sakārtotām grāmatām. Tā ir stiprais un skaistais tilts, kas savieno vārdus, domas un sapņus ar Ameriku un Latviju. Klēti iesvētīja māc. Vaira Bitēna, uzdāvinot lauberiešiem grāmatu "Bībeles stāsti ģimenei". Pēc svētbrīža Lauberes kultūras nama bērnu vokālā studija "Vizbulītes" nodziedāja dziesmu par to, lai nekad netrūktu melnās maizītes un sāls.

Miķelsona dzīves ceļš sācies Lauberes Boķu mājās. Jau 12 gadu vecumā viņš ievēlēts par Jaunatnes Sarkanā Krusta pulciņa priekšnieku un vēlāk arī par Lauberes 426. mazpulka priekšnieku. Ar skolas pārzini K. Karuli noorganizē Tautas augstskolu, sācis publicēt laikrakstos un žurnālos, ko dara vēl tagad. Par kārtīgu un krietnu darbu Beķu saimniecībā Zemkopības ministrs Birznieks kā balvu atsūtījis vagonu mākslīgos mēslus, bet prezidents K. Ulmanis par centību uzdāvina velosipēdu.

Apstākļi mainās ar 1944. gada 20. septembrī, kad V. Miķelsons nonāk Ventspils cietumā, kam seko Tornas grāvraču smagais darbs, gūsts Vesterbūrā, bēgļu nometnes Holcenē. Kad nometņu laikā sāk iznākt latviešu avīzes un grāmatas, Vilis uzsāk līdzstrādnieka gaitas un noorganizē latviešu grāmatniecību, kas pastāv vēl tagad Kalamazū, Mičiganā, ASV.

Sabiedriskā darbā ziedoti virāk kā 50 gadi, bet Latviju Enciklopēdijā viņam veltītas tikai 6 rindas un bilde. Tagad Vilis ir LPB centrālās valdes priekšsēdis. Ar viņa palīdzību un atbalstu iznāks Preses biedrības vēstures grāmata.

No Amerikas uz Lauberi aizceļojušas 80 pakas ar grāmatām un tikpat izsūtītas pa visu Latviju. Daudziem palīdzēts ar zālēm un pabalstiem, sūtīti invalidu ratiņi. Savā viesošanās laikā Latvijā Jelgavas universitātes veterinārijas fakultātē viņam rīkots sarīkojums, kā pateicība par sūtītām zālēm, instrumentiem, grāmatām. Apsveicēju vidū bijusi Valsts prezidenta kancelejas sekretāre un daudzi citi viesi, ieskaitot ģimeni ar trim pašu un sešiem pieņemtiem bērniem, kas ceļ māju Limbažos, nosaucot to par Mazputniņiem (pēc Kalamazū izdotā bērnu žurnāla). Dace Robule veltījusi Miķelsonam dziesmu "Putni pārņāk", ko pati sanāksmē izpildīja. Miķelsons Lauberi apciemojis 3 reizes pēdējos gados.

Boķu saimniekdēls V. Miķelsons dāvinājis savam pagastam tūskskošiem grāmatu. Tur ir vēsture, zinības, atmiņas, daiļliteratūra un viss, ko dzimtenei atrautā tautas daļa radījusi svešatnē. Grāmatu kastes nav ceļojušas tikai uz Lauberi, tās saņēmušas arī bibliotēku darbinieces no Dobeles, Pļaviņām, Caraukstes vai Krimuldas skolām. Citi teica sirsnīgus vārdus trimdas labdarim un Latvijas patriotam V. Miķelsonam, kas izskatās apskaužami jauneklīgi, neraugoties uz saviem gadiem. Pieminēja arī viņa vēstulēs rakstītos labos, kundros vārdus, kas saņēmējiem devuši gara stiprumu un rosību. Miķelsona veikumi ir Kalamazū skolas bibliotēka, Gaņezera grāmatu klēti ar 10 000 sējumiem, grāmatu sūtījumi uz Lauksaimniecības universitāti Jelgavā, palīdzības saiņi ar medikamentiem, invalidu ratiņi uz dažādām vietām Latvijas grūtdieniem.

Sarīkojuma priekšnesumu daļā dzirdēja atmiņu stāstus, kā arī komponistes Dace Robules komponētās dziesmas. Grāmatu klēti iesvētīšana Lauberē bija liels notikums, bet bija atzinums,

ka Latvijā maz zina par klusajiem patriotiem trimdā, kas ar lielu mīlestību pilda latviskā gara un gaišuma klēti. Miķelsona grāmatu klēti izveidojusies 2 gados un kļuvusi par neparastu parādību Latvijas laukos. Tagad lauberieši kļuvuši citīgi grāmatu lasītāji, kaut jaunieši lasa maz, reizēm ieskatoties žurnālā "Mazputniņš". K. Ulmaņa Draudzīgais aicinājums bija ierosme radīt grāmatu klēti.

Latvijas Valsts prezidents Guntis Ulmanis 1995. g. 15. septembrī pieņēma V. Miķelsonu un pateicās viesim par rosīgo iesaistīšanos aicinājuma kustībā un interesējās par latviešu kultūras dzīvi Amerikā. Šķiroties prezidents uzrakstījis pateicību:

"A. god. Vilim Miķelsonam.

Esmu patiešam gandarīts par Grāmatu klēti un Jūsu mīlestību uz savu zemi. Cieņā Guntis Ulmanis." Bez tam ir 2 tikšanās foto uzņēmumi.

Jau agrāk Miķelsons saņēmis no prezidenta G. Ulmaņa vēstuli, kas datēta 1994. g. 28. martā:

"Augsti godātais Miķelsona kungs!

Ar lielu interesi izlasīju Jūsu vēstuli un klātpieliktos preses materiālus. Esmu ļoti pateicīgs par Jūsu lielo darbu latviešu gara dzīves rosināšanā gan Amerikā, gan Latvijā un par tiešām dāsno dāvanu sava dzimtā pagasta ļaudim.

Kā jau daudzkārt esmu atzīmējis sarunās ar skolēniem un plašāku sabiedrību, trimdas latviešiem ir vislielākie nopelni Draudzīgā aicinājuma idejas saglabāšanā. Mēs jums esam pateicīgi gan par šīs svētās idejas kopšanu visās latviešu mītnes zemēs, gan par dedzīgo atsaucību tās atdzīvināšanā brīvajā Latvijā.

Esmu lūdzis savu preses dienestu parūpēties, lai par Lauberes Grāmatu klēti kļūtu zināms visai Latvijas sabiedrībai.

Ar cieņu, Guntis Ulmanis" (paraksts).

Miķelsons ciemojies arī "Latvijas Vēstnesis" redakcijā, kas pirmais rakstījis par Lauberes grāmatu klēti.

Tagadējā LPB priekšnieka literāro gaumi audzinājuši skolotāji, sevišķi Vera Ozoliņa, kas 2 reizes piedzīvojuši izsūtījumu Sibīrijā. Amerikā V. Miķelsons darbojās kā žurnālists. Ir viens no žurnāla "Treji Vārti" dibinātājiem, piedalījies bērnu žurnāla "Mazputniņš" izdošanā, bija ALA grāmatu apģāda vadītājs. Viņam mājas pagrabā glabājas gleznas un ap 17 000 grāmatu un žurnālu. Vilis Miķelsons izdevis 3 grāmatas: P. Lustes "Zaļu nastas", D. Robules "Dziesmu taciņas" un J. Klīdzēja "Prezidenta gājums".

Šķiroties no Latvijas Dace Jansone auzdāvinājusi Vilim Miķelsonam pastalu pāri, lai viņš brauktu uz nākamiem dziesmu svētkiem Latvijā. □

V. Irbe

FORUMS: vērojumi, pārdomas, piezīmes

KĀ MĒS DZĪVOKLI MAINĪJĀM

Kad pārcēlos uz Latviju dzīvot, dažus mēnešus nodzīvoju pie sava dēla, kas tad jau bija iekārtojies Ķengragā. Bez īpašām grūtībām atradu sev trīs istabu dzīvokli Pļavniekos, no fabricētām plātēm saliktajās bezgaumīgajās mājās, kas tā pieķēzi Rīgu. Mani jau toreiz bridināja, ka pārcēlos uz tīru krievu ģeverņu, kas tikai atrodas vertikāli. Bridinājumus neņēmu vērā. Ar laiku tas, ka gandrīz nekur visā apkaimē nedzird neviena latviešu vārda, arī sabiedriskā transportā uz centru nē, sāka diegan pamatīgi krist pa nerviem. Biju pa šo laiku otrreiz apsievojies, un lveita sāka strādāt centrā, tūlīņ atrodot, ka trolejbusā, kas mums bija visērtākais satiksmes veids, nevar tikt iekšā, par sēdēšanu nerunājot. Tā sāka savākties iemesls pēc iemesla un sākām meklēt dzīvokli centrā. Te jāpiebilst, ka rietumu latvieši agrāk varēja pirkt tikai kooperatīvos dzīvokļus, kas atrodas tikai daudzajās jaunajās priekšpilsētās. Centrā ir valsts un komūnālie dzīvokļi.

Atradām, ka Rīgā darbojas vairāki dzīvokļu mākleļi. Un tūlīņ uzzinājām, ka šos dzīvokļus var dabūt tāpēc, ka to iemītņieki - bieži vairākas ģimenes komunālā - vairs nespēj samaksāt komunālos maksājumus, kur ietilpst apdzīvotās telpas, ūdens, siltais ūdens, apkurināšana, atkritumu izvešana, sētnieka, jeb dvorņika darbs, kopējas TV antenas un citi izdevumi. Tāpēc mākleļi viņiem sameklē nelielus dzīvokļus priekšpilsētās, kas ir lētāki kaut vai tikai tāpēc vien, ka istabas ir daudz niecīgākas. No prospektīva pircēja pieprasa summu, kas vajadzīga, lai visus

iemitniekus izvietotu pēc vajadzības. Jāuzsver, ka Rīgā nav iespējams *nopirkt* dzīvokli, bet tikai iemānīt. Dzīvokļi vēl nav privatizēti. Toties centra privātajās mājās iespējams nopirkt dzīvokli un to arī ierakstīt Zemes grāmatā.

Sākām skriet un skatīties. Būsim apskatījuši vismaz pusotru duci.

Ļoti skaists un salīdzinoši lēts bija milzīgs piecistabu dzīvoklis Alfrēda Kalniņa ielā, tātad gandrīz pie Centrālstacijas. Viena problēma: saule iespīd tikai uz piecām minūtēm tualetē. Visur citur cauru dienu jādedzina elektrība. Ar nožēlu šķīrāmies. Cits bija prāvs dzīvoklis Čaka ielā pie Ziedoņdārza. Patālu no centra, bet patika, un tam bija tāda pavisam amerikāniska īpašība: divas tualetes un vannas istabas. Bet viena no trim ģimenēm, kas šo dzīvokli apdzīvoja, atteicās izvākties, un tā tas izputēja. Skaists, liels un samērā tīrs dzīvoklis atradās Dzirnavu ielā. Kamēr dingējāmies, īpašnieki to lietu nokārtoja, apejot mākleri un samainoties ar kādu paziņu. Apskatījām dzīvokli Lienes ielā, kur trīsdesmitajos gados īpašnieks dzīvojis deviņās (!) istabās un no tām varēja dabūt piecas. Citā dzīvokli Dzirnavu ielā, kas smirdēja kā traktieris, sienās un grīdā bija izsisti caurumi, un to būtu ļoti grūti savest kārtībā. Vēl kādā Dzirnavu ielas dzīvokli, kas pats bija tā nekas, virs galvas atradās krogs, uz kāpnēm atradās dzērāji un tas, ko viņi parasti atstāj! Tad Iveta kaut kā uzgāja dzīvokli Ģertrūdes ielā starp Tērbatas un Brīvības ielām (Akas ielas stūri) un paziņoja, ka tālāk vairs nav ar mieru skatīties. Un tagad mākļerei bija jānokārto vesela ķēde: tie, kas apdzīvoja Ģertrūdes ielas dzīvokli, vēlējās pārcelties uz Kauguriem. Ivetas veco dzīvokli "pārdevām" kādam krievam no Ādažiem. Parasti ir tā, ka, sajūkot vienam ķēdes loceklim, sajūk viss darījums, un tā gandrīz bija arī šoreiz. Krievs no Ādažiem cēla pretenzijas, jo Ivetas vecajā dzīvokli nebija tālruņa. Viņu apmierinājām, jo tas Rīgas rajons bija pirmais pārgājis uz septiņu ciparu sistēmu un bija sagaidāms, ka tālruņa ievilkšana neprasis nekādu īpašu piepūli. Mūsu jaunā dzīvokļa iemītnieki toties kavējās izvākties, jo Kauguru dzīvokli neviens nebija trīs gadus dzīvojis, atstājot dzīvokli saprotami sliktā stāvoklī. Tas atrisinājās tā, ka brālis otru brāli un ģimeni uz laiku pieņēma pie sevis. Dabūjām dzīvokļa atslēgas un samaksājām salīgto summu - Ls 20,250.-, kas nebija nereāla.

Rietumu pasaulē stāsts tagad būtu galā. Nu, varbūt gribētos pārkrāsot sienu, vai nomainīt kādas tapetes.

Bet te valdija Padomju Savienība, kas par tādām lietām, kā iedzīvotāju ērtību nerūpējās, jo viņiem, lūk, bija jāsteidzina pasaules revolūcija! ... Šis dzīvoklis vismaz izskatījās tīrāks, nekā daudzi, ko bijām apskatījuši. Tam trijās no četrām istabām bija parkets, bet nokrāsots ar eļļas krāsu. Kad Iveta, kuņai var būt asa mēle, apprasījās: - Kuņš idiots to izdaria? - Dzīvokļa saimniece ar redzamu patiku atteica: - Mums tā izskatījās daudz labāk! - Visas istabas bija caurstaigājamas, tātad no gaitēņa tieši varēja iekļūt tikai ceturtajā istabā, no tās trešajā u. t. t. Dzīvokli bija tualete avārijas stāvoklī (un tas Latvijā ir parasti), un tam nebija vannas istabas. Pirmās Latvijas laikā šis bija sešistabu dzīvoklis ar meitas istabiņu, tualeti, virtuvi un vannas istabu. Sadalot to komunālajā dzīvoklī, virtuve palika lielākajam (t.i., mūsu) dzīvoklim, mazākajā virtuvi un tualeti iebūvēja meitas istabiņā. Līdz ar to virtuvē bija pieliekamais un vanna pie vienas sienas, ko piepildīja no izlietnes ar šļūteni un izsmēla ar smelšanu pēc tam.

Tās nebija vienīgās problēmas. Dzīvoklim bija pilnīgi jāpārliet visas ūdens un novada caurules, pie kam no visai lielās (18 kvadr. m.) virtuves atdalījām vannas istabu, kur pašlaik atrodas dušas kabīne, siltā ūdens tanks (dzīvokli atslēdzām no Rīgas siltā ūdens piegādes sistēmas), izlietne, veļas mazgātājs, veļas žāvētājs un telpas apsildītājs, pie kam visa aparatūra nāk no Elektrolux firmas. Lai visu šo aparatūru darbinātu dzīvoklim nebija ne tuvu diezgan jaudas. Tam vajadzēja Latvenergo atļaujas, kas prasīja darbu un skraidīšanu, jo Latvenergo ar laiku ielika trīs fāžu skaitītāju un to aizplombēja. Tad mums bija jānopērk 100 m garš kabelis, jāizurbjas cauri piecām trepju platformām un tas jāpievieno pilsētas elektrotīklam. To darot, pārlikām visus korķus uz automātiskajiem slēdžiem. Jāpiebilst, ka manam dēlam Kārlim, kas mainīja dzīvokli ar mums reizē un kas dzīvo Avotu, Blaumaņa, Čaka un Marijas ielas stūrī, bija kabelis jāpievieno pie sadales kastes ielas vidū. Tas maksāja Ls 800.-. Laimīgā kār-

tā, pirmajā stāvā ir Latvijas un kādas citas valsts ātrēšanas restorāns, Jackspot, kas par kabeli samaksāja lauvas tiesu.

Reizē ar mums, trepju telpā, kur - cik ļoti netipiski Rīgai - dzīvo tikai latvieši, dzīvokli zem mums remontēja kāds latvietis Ozoliņš. To pieminu tāpēc, kas visas vannas istabas, arī lielā mērā virtuves darbināšanai ir vajadzīgs ūdens, pie kam karstā ūdens tanks nestrādā, ja tam nav aukstā ūdens padeves. Ozoliņa kungs patikamā kārtā no pagraba uzvilka jaunu ūdensvadu un to pievienoja arī mums. Rīgas ūdens piegādes sistēma, būvēta šī g. s. sākumā, ir bezcerīgi sliktā stāvoklī un tāpēc darbojas ar visai zemu spiedienu, kas līdz augšējiem stāviem (esam piektajā stāvā) īsti netiek. Spiedienu nevar palielināt, jo tad Rīgā vairumā dzīvokļu paredzami plūdi.

Jāstāsta arī kaut kas labs. Dzīvoklis ir ar logiem uz Ģertrūdes ielu, citiem vārdiem, dienvidiem un logos cauru dienu iespīd saule, protams, tad, kad tā spīd. Virtuuvei logs ir uz otru pusi, bet tas nav svarīgi..

Par pilnīgu remontu: vannas istabas ierīkošanu, tualetes no-mainīšanu, elektrisko un kanalizācijas (jeb santechnikas) remontu, sienām, griestiem, istabu izolēšanu tā, lai visas no tām iziet uz gaiteni, parketa slipēšanu un lakošanu meistari prasīja Ls 6000.-. Daļa šī darba bija visai viegla, bet radās problēmas nopļēšot no sienām un griestiem diezin cik reizes liktās tapetes. Tām līdzī nāca arī apmetums. Tas cenu pacēla vēl pa tūkstošiem latu. Rezultāts ir tas, ka mums pietrūka naudas, un, šo rakstot, viena no istabām ir vēl tikai gatava pabeigšanai, tāpat priekšnams.

Mums ir pilnīgi izbūvēta dzīvojamā istaba (ar milzīgu palmu un mēbelēm), virtuve, mans kabinets un guļamistaba, turklāt arī tualete un vannas istaba.

Nākošie plašākie plāni paredz jaunas ieejas durvis, kas būs aizslēgtas. Šim kāpnēm ir Rīgā parastās diviņu durvis, kas vienmēr ir vaļā. Laika gaitā krietni apskādētas. Ar laiku mēs varēsim arī ievilkt durvju zvanus un, kas zina, arī vajadzīgo sistēmu, lai durvis atslēgtu no augšas. Tāpat sētai nav vārtu. Arī tie paredzēti. Kas zina, kur tad ies smēķēt Lomonosova krievu skolas vecāko klašu audzēknes. Šī skola atrodas tepat ap stūri un ir viena no Rīgas labākajām krievu skolām, kur inteligenti krievi sūta savus bērnus un lieliski sagatavo latviešu valodas zinībās, ko esmu pats pārbaudījis un kas tikko pierādījās kādā Rīgas apmēru pārbaudījumā. Tā kā viņi nav imigranti, bet kolonisti, šis meitenes savstarpēji sarunājas tikai krieviski.

Šis ir lielisks rajons, kuņā dzīvot, jo viss sasniedzams kājām īsā laikā. Tepat ir Dailes teātris, vairāki grāmatu un kompaktdisku veikali. Nedaudz tālāk Nacionālā opera un Nacionālais teātris. Milzīgs skaits dažādu veikalu. No jau pieminētā Elektroluksa, līdz Bravo, kas pārdod Rīgas lielisko šampanieti, un diviem kafijas veikaliem, mēbeļu, trauku (lieliskā Laura Brīvības un Ģertrūdes ielas stūrī) un neskaitāmiem pārtikas veikalos. Bet kas gan te pārtiku pērk veikalos, atskaitot cāļu gabalu divos Ķekavas veikalos? Te taču trīs ielu attālumā ir Vidzemes (bij. Aleksandra) tirgus Matisa, Brīvības un Tērbatas ielās, kas jāapzīmē ar vārdu: pārtikas brīnumzeme. Kādas grēdas augļi un sakņi! Kādi siera, piena un kefira kalni! Un tas, kas nav ēdis Vārmes saldskābo maizi, nav ēdis maizi. Gribiet zināt, kur ir Vārme? Starp Aizputi un Skrundu. Ne mazāk laba, jāpiezīmē, ir Limbažu saldskābmaize. □

Laimonis Streips,
Rīgā

XXXXXXXXXXXXXXXX

MANA CĪŅA AR ČEKISTU

Pēc ievainojuma 15. divīzijas kaujās ārstējos Vācijā un 1945. g. marta beigās brīvprātīgi pārbraucu uz Kurzemi 19. divīzijā. 1945. g. 13. maijā Ēdoles pagastā nokļuju padomju gūstā. Mani aizveda uz filtrācijas nometni Maskavā. No lēģeņa aizbēgu 1946. g. oktobrī un atgriezos mājās, Karvas pag. "Bērzkalnos". Mans skolas biedrs Eduards Ginsbergs, negribēdams iet krievu armijā, atradās mežā. Atbalstīju viņu un partizānus Alfredu Lauci, Bruni Bokalderu, Verneru Krievānu, Alfonu Aploku, kādu vācu leitnantu. Partizāniem piebiedrojās Jānis Ausejs, kuņš vēlāk kļuva par nodevēju. Vairāk kā 3 gadus partizāniem devu ēst, kurināju pirti, tecinājam kandžu, dzērām. Kad no kaimiņu mājām "Baltiem" Elmārs Sņiķers bija izsaukts uz čeku Rīgā, tur

viņam prasījuši arī par mani. Sapratu, ka mani arestēs. 1950. g. maija beigās strādāju par traktoristu Lejastrapenē un biju ar vecāko traktoristu Olāru Zeltiņu apmeties Trapenes pag. "Leišos".

31. maijā abi remontējām traktoru, kuŗš atradās pie "Vimmežu" mājām. Šis ir manas atmiņas par notikušo pēc pulkst. deviņiem tajā vakarā; pierakstīju, kad atrados Karagandā, notiešats uz 25 gadiem spaidu darbos un 5 g. bez tiesībām ar mantas konfiskāciju.

Dzirdu automašīnu rūkoņu uz lielceļa. Pašu mašīnu grūti redzēt, jo pagalmu iežogo krūmi. No šejienes līdz lielceļam, apm., 200 m. Mājas ceļam abās pusēs koki, to lapotne pilnīgi nosedz skatu uz lielceļu. Motors aplūst, mašīna ir apstājusies, redzu tikai motora daļu. Domās iztēlojos, ka nāks vesels bars apbruņotu čekistu. Skatos uz aizmuguri, kur vieglāk varētu pazust. Kā par brīnumu, tikai viens mazāka auguma vīrs nāk tieši uz mums, soļodams pa pašu ceļa vidu. Nomierinos un turpinu savu darbu, reizēm uzmezdams acis nācējam. Olārs stāv man blakus, arī saimnieks ar savu dēlu ir iznācis mājas priekšā.

Svešais pienāk un apstājas dažus soļus no traktora man pa kreisi, padod sveicienu, prasa, kur kolchoza kantoris, vai tālu no šejienes. Te jāpaskaidro, ka kantoris bija mazliet par 100 m atstatumā, kaimiņu mājās. Skatam to sedza kūts un šķūnis.

Uzmetu viņam acis. Apģērbies diezgan pieklājīgi, bet izskats un likais deguns, sprogainie mati, kas spraucas no žokeņa apakšas, liecina par viņa piederību pie Abrama cilts. Kājās nospodrināti kroma stulmu zābaki, melnas galifē bikses. Melni bostona svārkī ar pelēkām svītriņām, gaiši zils virskrekls ar zilu kakla saiti un augšējā svārku kabatiņā sarkans uz āru izvilks kabatas lakatiņš ar ķemmiti un spogulīt. Galvā žokejcepure zilā krāsā, ar pogu galā, no vairākiem gabaliem, pēc krievu modes. Viņš runāja krievu valodā. Atbildēja pats saimnieks, teikdams, ka kantoris būs jau ciet, jo ir vēls. Viņš mazliet padomā, tad uzreiz prasa, kur ir kolchoza priekšsēdētājs un vai tālu dzīvojot no šejienes. Tad atkal skatās uz mani un Olāru, piepeši maina toni un asi uzprasa, vai mēs esot tie traktoristi, kas strādā šeit. Olārs piekrīzdams pamāj ar galvu. Svešais ar galvu pamet uz Olāra pusi, prasīdams, kā viņu sauc. Olārs atbild. Tad pamet uz mani. Nosauca savu vārdu. Ar to pašu viņš sāk uzlūkot mani ciešāk, nosauca manu vārdu un tēva vārdu. Atbildu: "Jā."

Tagad man skaidrs viss. Rokas sāk drudzaini trīsēt, turot pastellējamo atslēgu. Kā izbēgt? Brīvība kā kino lenta slid gar acīm. Viņš liek, lai es nākot līdzī uz mašīnu, jo esot atbraucis no Gaujienas politiskais direktors un vēloties mani satikt. Atbildu, kas tas ir Rīgā patreiz un nav vēl atgriezies, ka es neticu. Uzprasa, no kurienes viņš ir.

"Ja iz Rigi" (Es no Rīgas. Kriev.).

Redzēdams, ka ar to neko nepanāks, viņš aicina mani līdz uz Bormaņa muižu, jo man tur esot jānokārto dažas darīšanas sakarā ar darbu šejienes kolchozā. Viņš tagad jau uzstāj noteiktāk, negrib atlaisties, bet nenāk man tuvāk. Tikai ar savādu, stingru skatu tur mani acīs. Arī roka viņam ir svārku kabatā.

Saku, lai atļauj man nomazgāt rokas un mazliet ieēst, jo visu dienu neesmu ēdis. Iedomājos, ka saimniece mani istabā pacienāja ar sviestmaizi un klimpu putru, ko no lielās māla bļodas ielēja mazākā bļodiņā. Pats pie sevis domāju: ja viņš atnāks man līdz, kur dzīvoju, tad noteikti atradīšu momentu, lai no viņa atbrīvotos.

Manu lūgumu viņš negrib pieņemt, tikai uzstājīgi skubina, lai es nākot ātrāk viņam līdz. Kad neklausu, ieprasās, kur esot manas mantas. Izmantoju melus un parādu tuvējās mājas aiz kūts un šķūņa. Viņš met ar galvu, lai eju, pats nāk man labā pusē.

Nometu atslēgu. Vēl redzu, ka pārējie paliek stāvēt un noskatās man pakaļ. Vai viņi saprot, vai ne, to nezīnu.

Ejam pa ceļu, kuŗš ved gar kūts pakaļ. Vienā pusē ir ceriņu krūmi. Tad ceļš nogriežas gar kūts pakaļ. Esam nonākuši starp šķūni un kūti, kuŗi iztaisa deviņdesmit grādu viņķeli. Priekšā ir lauks hektarus 10 liels, kur zaļo mūsu sētie kvieši. Izmantoju viņa nezināšanu un ievēdu šeit, jo ceļš gāja tieši pāri pagalmam, kur pienāca pie paša mājas stūŗa. Viņš prasa, kur esot jānogriežas. Rādu pāri tirumiem uz mežmalu, kur stāv saimniecības ēkas. Uzreiz viņš izrauj no kabatas roku ar revolveri un šauj gaisā nedaudz soļu no manis. Uz to jau biju sagatavojies, bez ciniņa neko šeit nevarēja iesākt. Vai brīvība un zaļais mežs, vai iet vergu gaitās, kur aizgāja citi latvieši.

Ar vienu lēcīnu esmu sakampis viņa roku zem elkoņa un ar abām rokām griežu apkārt tā, ka ierocis noveļas zemē. Viņa sitiens trāpa man pa plecu, ka roka notirpst. Iesākas ciņa. Seko sitiens no vienas un otras puses. Vienu brīdi viņš gūst pārsvaru un piespiež mani pie šķūņa sienas, spiež rokas klāt tā, ka netieku vaļā. Dodu viņam pāris sitienu ar kāju pa vārgo vietu kājstarpā. Viņš aizstreipujo pāris soļus atpakaļ un ķer pēc ieroča, kuŗš ir zemē. Tas arī viņam izdodas.

Esmu ar vienu lēcīnu saķēris viņu aiz galvas un tveru pēc ieroča, bet izšaut viņš dabū. Lode ieurbjas šķūņa sienā. Ar visām pūlēm viņš grib vērst stobru pret galvu man, bet sitiens, ko dodu ar labo roku pa viņa roku, liek ierocim nokūļenot zemē. Man cīnīties ir smagi, jo apgrūrina eļļainie svārkī, kuŗi man ir plecos kā svins. Otra lieta, ka mans skats ir vairāk piesaistīts kūts stūŗim, jo gaidu, ka jebkuŗā mirkli pieskries apbruņoti čekisti un saņemšu atmaksu par pretošanos un var vēl no dusmām nošaut. Manas domas ir - tikai ātrāk atrauties no šejienes un tikt mežā, kamēr nav par vēlu. Katrs acumirklis ir dārgs. Uztraukums pārspeļ visu. Viņš sagrābj mani aiz matiem un ar visu spēku spiežas man uz pleciem un galvas, lai dabūtu mani zemē. Tad viņš sviež mani, bet kritot pagrūžu viņu apakšā un satveru aiz matiem. Viņš sagrābj ar abām rokām man rīkli un žņaudz. Jūtu, ka arī viņa spēki ir galā, jo rokās viņam nav īsta spēka. Saķeru viņa sprogainos matus, cik spēju, ceļu galvu uz augšu un situ pret cieto klonu vairākas reizes. Viņš, redzēdams, ka citas izejas nav, sāk blaut palīgā. Uzspiežu roku uz mutis, bet viņš kož delnā. Esmu tajā uztraukumā iegrudis divus pirkstus tieši rīklē, kad velku ārā, viņš kož, cik tik spēj. Mani pirksti paliek viņam starp zobiem. Satveru ar brīvo roku viņa apakšējo lūpu un stiepu, kamēr lūpu kaktiņos pārplīst, un tagad jaucaš asinis kopā ar eļļu, krāsodamas visu melni sārtu. Ar izrauto roku man laimējas satvert nelielu akmeni, varbūt vistas olas lielumā. Ar to dodu vairākas reizes viņam pa sprogaino pakausi tā, ka noskan. Viņa rokas ļengani nokrit. Ar visu spēku uzlecu viņam ar celi uz krūtīm un pārrauju svārkus tā, ka plecos nāk redzama baltā odere. Uzmetu skatu viņa izķemotai sejai, kur skaidri redzami manu eļļaino pirkstu nospiedumi. Man žokeja cepure ir no galvas nokritusi un guļ blakus ierocim. Turpat mētājas viņa žokejene, kabatas lakatiņš, spogulītis un ķemmite. Ciņa, kuŗa bija tik sīksta, nevarēja būt vilkusies ilgāk kā dažas minūtes, bet man tā izlikās veselu mūžību. Pieceļos un jūtu, ka esmu šausmīgi noguris. Piestreipujoju pie revolvera un paķeru to. Lai mans uzveiktais netiktu man līdz, aizvelku viņu aiz kūts un uzsviežu viņam virsū vairākas dzelzs cik-cak ecēšas. No viņa plūst stipra pārstrādātas maizes un atējas smaka.

Dodu kājām ziņu, jo lielais glābējs - mežs ir tikai mazliet pāri km attālumam no šejienes...

Mani meklētāji, okupantu varas vietējie pakalpiņi mani sagūstīja 2. jūnijā mātes "Apšalnīkos" Ziemeru pagastā, un aizveda uz Karvas pagastmāju, piezvanīja uz rajona centru Āpi, no kurienes atbrauca seši čekisti, starp viņiem vecākais leitnants, Apes čekas operatīvās daļas priekšnieks Abramovičs. Tagad viņam galvā bija zila cepure un uz uzpleciem zeltītas trijas zvaigzņītes, seja savilkta viltīgā smīnā, uz vaiga redzams kāds plankums ar plāksteri nolipināts. Un arī pie lūpām. Viņi sāka mani nežēlīgi sist...

...Vēlāk uzzināju, ka toreiz pārējie, kuŗi gaidīja mani pie mašīnas, bija gājuši iekšā mājā un ēduši putru no tās pašas bļodas, no kuŗas kādu stundu iepriekš biju ēdis es. Tad ienācis kāds no kaimiņu mājas un teicis, ka zem ecešām guļot nosists cilvēks. Gājuši skatīties un atraduši savu priekšnieku Abramoviču bezsamaņā, bet vēl pie dzīvības. Tūlīt aizveduši uz Apes slimnīcu. Pēc stundas atbraukusi čeka, izrāvuši Olāru no gultas un situši ar slotas kātu: "Tu esi stachanovietis un strādā kopā ar bandītu!" □

Jānis Tīlāns

♦ Autors dzimis 1926. g. 16. janvārī, izgājis cauri ciņām Latviešu leģionā, bijis filtrācijā Krievijā, vēlāk daudzus gadus ieslodzījumā. Raudzījās uz dzīvi nopietni un necieta pavīrsību.

A. E. Kubulnieks, Alūksnē
XXXXXXXXXXXX

Raksti un ziņas jeb kuŗai MLB Ziņotāja nodaļai gaidītas. Nekavējaties ar to iesūtīšanu, jo katra numura sagatavošana prasa laiku.

Redakcija

ZILIE SVĒTKI

"Tā man būs blūzīgi, blūzīgi svētki bez Tevis!"
- Elvis Preslijs ("Blue Christmas")

Vai nepiepildās?!

Kā smagas pagiras galvā vēl griežas Latvijas vēlēšanu, Kvebekas referendumu rezultāti, kuņģiem piebiedrojas, ja tā varētu teikt, veco komunistu augšamcelsšanās Krievijā - un labu nesola šo trīs 'stāvokļu' nepārredzams tālākrisinājums. Nepalīdz terapistiska sniega norakšana: ziema 'oficiāli' nav pienākusi, jau rekordbirums, kas te notiek?! Atkāpe pie televīzijas būs mierīgāka... Nekā! Kamēr O. J. Simpsona prāvas protagonistu sarunā miljondolāru līgumus savām 'atmiņu' grāmatām un bezgaumīgi reklamējas pie katra sekla taujātāja, ASV sabiedrība stipri (resp.: rasiski) dalījies iznākuma 'tulkojumā'. Franči prestiža labad norībinājuši pāris atombumbas (lai tik protestē!), bet netiek galā ar pašmāju strādnieku prasībām. Japāņi nevar un nevar atvainoties par II pasaules kara nežēlībām, netaisās revidēt vēstures mācību tekstus - kur tādi kauna traipi neparādās. Tūlīt būs jāsūta ekonomiska palīdzība uz Bosniju, kuņas izvarošanu rietumi pāris gadus noskatījās ar paralizētu sirdsapziņu. Ruandā, Burundi un Somālijā slepkavo no jauna, Čečnijā (ar tanku palīdzību) pieteiktas Maskavas rīkotas 'vēlēšanas', Izraēla smīnošs žīdu fanātiķlis ("Es klausīju Dieva pavēlei") nošāvis ministru prezidentu Rabinu, un tirgoņi metas pa kaklu, pa galvu uz Ķīnu - pret turienes rupjiem cilvēktiesību pārkāpumiem piemiedzot peļņas kāru aci.

Liekas, ka svētku sezonā uzkrītoši aizmirsta mude, kuņģu derētu ievērot visu gadu: 'Miers virs zemes, cilvēkiem labs prāts'. Lidz ar 'kapitālisma uzvaru' i miers, i labs prāts - izkūpējuši. Uzmācas aizdomas, ka zudusi arī griba abus nopietnāk pameklēt.

Ja tāli notikumi mums, galvenokārt, paliek 'fonā', tadā kā 'troksni', kuņģis varētu taču vienu reizi norimt, vai vismaz sakārtoties patīkamākās melodijās, tomēr blūzus bez lielām grūtībām piespēlēt vietējās gaisotnes disonantie akordi.

Valdības visos līmeņos nemitīgi runā par 'pārkārtošanos'. Jauka, progresīva lapele, bet tuvskatā (daudziem - personīgi) tās istā nozīme izšķīlas paaugstinātos (tiešos un netiešos) nodokļos, izretinātos, dārgākos pakalpojumos, likvidētās 'programmās' un darba vietās, samazinātā pabalstā ne vien bezdarbniekiem, skolēniem, pensionāriem atsevišķi, bet arī veselības apdrošināšanai, pētniecībai, vides aizsardzībai, kultūrai un daudz kam vēl citam līdz šim neaizkaramam 'kopējam'. Pa gabaliņam kaut kas droši pieņemts un 'aizstāvēts' drūp. To drupina mūsu izvēlētie pārstāvji! Tālu no pareģotā 'entuziasma', šo gājienu sainis (pakete) izraisa rūpes par dzīves kvalitātes lejupeju, dusmas par ilgī noturēta 'sabiedriskā līguma' izjodzišanu un dziļas bažas, pesimismu. Plaša decembra sondāža, kuņas atradumus mēneša trešā nedēļā izklāstīja CBC televīzijas interviju sērija, liecina, ka kanādieši pēdējos 30 gados nav nekad bijuši par savām (un bērnu) nākotnes izredzēm tik negatīvi, bezcerīgi noskaņoti. Vairākums domā, ka 3-4 gadu laikā pat izirs Kanadas valsts!

Finanču jomā gudrie saka "esam pārāk ilgi dzīvojuši pāri mēram, baudījuši to, ko isti nevarējām atļauties, bet tagad pienācis rēķins - un steidzīgi jādzēs milzīgos (jau iedzītos un tekošos) parādus. Jāsaved kārtībā publiskā kase. Nevaram vairs visu - visiem. Jostu jāpievelk pa pāris caurumiem ciešāk. Jāpīrod - mazāk. Jālieto retāk. Jāiztiek bez. Tādu bilanci, kuņas katrs otrs dolārs aiziet aizņēmumu (+procentu) atmaksāšanai - nevar nodot tālāk. Ja tā turpina, nebūs ar ko 'saimniekot'. Drīz pienāks bankrots tādā pat veidā, kā firmai, vai ģimenei, kuņa pelna mazāk, kā izdod (Viens otrs brangāks valsts 'izdevums' sen izraisījis savādu smaku - bet tas nekas...).

Labi saprasts. Kā nepatīkamu ārsta diagnozi ievērojam 'ekspertu' bridinājumus. Bet uz deficīta samazināšanas altāra pēkšņā 'atbildības' mānijā bez apdomas met itin visu. Kā sniega pikas sārta - miljonus. Biljonus! Un tomēr nē, ne gluži. Nemet 'ārējo', piem., palīdzību neskaitāmām nabadzīgu 'republiku' vadošām kliķēm. Nemet ieročus - tieši otrādi: iegādā jaunus. Nemet limuzīnus. Met publisko. Sīkos gabalos sadalīts eventuāli tas būs - ikviena pilsoņa personīgais, momentā vajadzīgais. Katram prasīts no tā 'ziedot' kādu daļu. Katram būs jānorij mazs sāpju kumoss. Skaidrs, ar lielu troksni var uzrādīt gadījumus,

kad 'izmantota sistēma', kad to nekaunīgi izsmej, un tādus izlēcienu jāklikvidē. Bet ja vispārējās 'griešanas' rezultātā iesācējiem atrauta palīdzīga roka, ja daudziem pie malas jānoliek ģimenes dzīves uzlabošanas iespējas, jāstripo sapņi - kam te isti 'palīdzēts'? Lozungs 'lai tik nākošām paaudzēm kas paliktu' sāk klibot... un jau kaut kā instinkti zinām, ka tas melo, kad taksonometra durvis paver divus gadus pienācīgu darbu meklējis ķīmijas doktorands.

Un tad vēl gadmijā jālasa drūmi to pašu 'ekspertu' minējumi: varbūt tomēr 'nogriezts' pārāk daudz, varbūt draud vispārēja recesija, ja pilsoņi liksmi netērē naudu... jo, ja netērē, neaugs ekonomija un - kas par brīnumu! - visi parādu nomaksāšanas aprēķini pieņem, ka ekonomija augs (un valdības 'iekasēs' vairāk, 'izdos' mazāk)! Kas tādu no istenības šķirtu muļķību apli izgudrojis? Prātiņ', nāc mājās! Vai cilvēks, kuņģam pēkšņi draud atļaišana, kuņģam darba vietā notiek 'pārmaiņas', kuņģam pa labi, pa kreisi liek piemaksāt, kuņģam ne vārdu nesaka par cerīgāku nākotni - vai tas steigsies iztērēt savu pēdējo kā azartists Lasvegasā? Taču ne.

Paraleli, privāto sektoru uz grauda, laikam, nevar ņemt. Katru dienu kādai firmai piešķir jaunu nodokļu atļaidi, kukuli par labu fabrikas uzstādīšanai, muitas pazeminājumu, īpašu ievēribu līgumu sacensībā, eksporta kredītu un nez' ko vēl - no tā paša izdilušā maka. Katru dienu 'privātais' prasa palīdzību pētniecībai, tad darbnīcas (un darba vietas) pārceļ uz Meksiku, Indonēziju \$ 100 kedu sastiķētājiem maksā 25 centi stundā un sten par 'grūtībām'. Naftas kuģiem atsakās likt dubultķīļus un tad avārijās izgāzto kā glumas krelles kaņ mums ap kaklu. Ražo brāķi, sūdzās par konkurenci'. Bagātām telefona firmām vajag no abonenta vēl \$ 2 mēnesi kautkādiem tur 'ieguldījumiem' (kopā \$ 1,5B dāvana) - lūdzu! Publiskais tribunāls paaugstinājumu noraida, bet nekas: to 'politiski' izspiež no valdības. Tas, kopā, ir tas pats lepna 'privātais', kas gadus desmit ar savu tirgus (biznes) tālredzību - blakus panācis kontroļu izdemolēšanu - solījis 'ekonobrīnumu'. Rit nobirs 'atraitītie' labumi! Parit... Un nav vēl nekas tāds manīts. Bet banku peļņa no paceltiem darījumu procentiem 'grūtos laikos' gājusi stipri uz augšu, direktoriem maksā neiedomājamas (obscēnas) algas, un 'zelta torņi' laistīn laistās saulītē...

Vai nederētu mazliet tuvāk paskatīties - kam isti tie laiki bijuši 'grūti'? Un - kāpēc?

Tagad 'tirgus kapteiņi' - desmit gadus pie rožainiem aprēķinu ekrāniem nogulējuši, fakīru mierā savus bonusus ievācot - sauc: opā, konkurences krīze! Uzreiz (atkal) ... krīze. No kurienes tā ieradies - ja par 'plānošanu' visu šo laiku izdoti miljoni miljoni? Ja izlūku bataljoni ar pirmās klases biļetēm aplidojuši zemeslodi, vākuši ziņas un barojuši datorus? Ja sasauktas konferences bez gala, izdots vesels apokaliptisku pētījumu, grāmatu klāsts? Ja datus malušas un gremojušas neskaitāmas birokrātijas? Vai nemetas aizdomas, ka kaut kur raženi darbojas noderīgu križu ražošanas klubīšs?

Pie jaunākās, dabīgi, tirgus sektors nav vainojams. Vainīgi ir no slēgtām fabrikām izmestie bezdarbnieki, kļīstoši amputētu valdības aģentūru kadri, vienkārši ļaudis, kuņģi 'izsmej sistēmu', lai liktu ēdienu uz galda un gādātu juntu virs galvas. Vecāki, kuņģi bērniem pieprasa puslīdz kvalitatīvu izglītību, 'neproduktīvi' pensionāri (vienalga, ja vecumgadu iztika godam sapelnīta), ierindas pilsoņi, kuņģi nevēlās (un nevar atļauties) uzdot jau *samaksātas* veselības apdrošināšanas priekšrocības u. c. 'tamlidzīgi'. Tie, re, 'noslogo' tirgus 'dinamiku', 'bremzē' peļņas izspiešanas iespējas. Tie, kā 'pagātnes domāšanā' iestīdījis enkurs, kavē 'prograsa' gājienu. Nost visas viņu neērtās 'prasības'. Nost solito. Un paštrināti - jāpārkārtojas; jāatļaiž atkal 'nevajadzīgos' (*kam tie tādi?*); tos, protams, jāpārmāca un jāatbalsta ar publiskiem līdzekļiem; jāspiež arod biedrības pie sienas; jāpielabinajas valdībām, lai izlobītu jaunas koncesijas... kamēr 'augstāvē' pie teikšanas paliek tie paši vecie tuvedzīgie un tiem blakus, ausi čukstot, sezonas trendīgākie padomdevēji. Pie atbildības vadoņus nesauc. Varbūt - reizi gadā akcionāru sanāksmē, ja nav izdzīta solītā peļņa. Vēlāk gan, kad firma tik tālu noasiņojusi, ka nespēj vairs atvairīt šakaļus, 'atbildīgs' nav neviens. Angļiem tādām stāvoklīm ir labs raksturojums: 'a constipation of ideas, a diarrhea of words'.

Visnotāj sagaidām, ka valdības būs stulbas, ka tās saputros vairāk, kā salabos (Parastais optimisms!). Šād tad politiķiem iz-

dodas mūs uzpirkt, lai arī zinām, ka par katru labumu eventuāli būs jāmaksā. Bet - tik smagi? Tik ātri? Turklāt, ja paraleli lieliem (financiāliem, psihiskiem, ikdienā cilvēciskiem) zaudējumiem sāk bankrotēt galvenais glābjošais' tirgus gudrības jēdziens, viss 'virziens', kas nemitīgi prasījās no valdības žņaugiem 'atbrīvoties', lai 'darītu savu visiem par labu', bet, acimredzot, nav spējīgs bez balta spieķa orientēties...kur griezties? Kam ticēt?

Uzreiz jūtami nedroši, pamesti nesaprotamu, neredzamu, nesimpatetisku varu spēlē (Uznāk aizdomas, ka neviens īsti nezina spēles noteikumus!). Nelīdz kārtējie karalienes, Ministru prezidenta un Pāvesta svētku apsveikumi. Klīdzošī izpārdošanas sludinājumi liekas šaubīgi - vai vispār varam kādu jaunu 'izdevību' atļauties? Nebrauksim šoziem uz Floridu - drīzāk, katram gadījumam, lai iekrājas maza rezerve. Nepirksim tūlīt jauno mašīnu, kādu laiku iztiks ar veco. Nav ko ieguldīt 'drošās' akcijās (Kas tagad 'maiņu' vējos drošs?). Nebūsim šoreiz tik dedzīgi ziedotāji. Bērnu vecāku sapulcē pārbaudīsim, ka tur bez vajadzības atkal neizdod naudu. Tik brīvi nedraudzēsimies - jau 'ta bija sāpīgi teikt ardievas no darba atlaistiem draugiem, tāda kā vainas sajūta, ka aizgājēji nebijām mēs. Tik steidzīgi nepieņemsimies 'ārpusē' brīvprātīgiot - darāmā netrūkst tepat.

Neielaižamies. Esam nepacietīgāki. Nervozējam. Norobežojamies. Turamies vairāk pie 'savējiem'. Neuzņemamies papildus pienākumus. Mūsu 'laba' vēlējumi izskan seklāk - ka tik tiem neiznāktu neparedzēta cena. Aizsargāulā galvu ievēl normāli izejošais, pretimnācīgais. Nevaram to īsti izskaidrot, bet kaut kādā veidā no visa tā esam kļuvuši - vai nejutam? - mazāki...

'Ekspertu' vēl nopietni neievērota, arī 'īstā pasaulē' (resp. tajā, kur pilsonim praktiski jāapgrozas), individa un ģimenes ikdienas dzīvē, momenta pieņēmumos un rīcībā, notiek dziļāka 'pārkaršana'. Neizbēgams fizikas likums: katrai akcijai būs pretēja, līdzīgi stipra reakcija. Centīgie sabiedriskās sistēmas slīpētāji nedrīkst būt pārsteigti, ka vispārēja izredžu nonivelēšana ierosina sīku jaunu sabiedrisku robežu novilkšanu - gandrīz šķirisku, maksāspējīgo-nespējīgo starpā; ka vairākumā vienkāršu pakalpojumu apciršana izraisa ignumu un naidu, kad palīdzību sniedz nepazīstamiem, 'draugiem', vai 'politiski korektam' abstraktam; ka 'lieliem' projektiem tūlīt meklē isas kājas; ka parādu nomaksāšanas krusta kaņš pie 'izravējamā' sāk ierindot visu to (un visus tos), kas parādus 'taisa' un no parādiem gūst nepiedienīgu peļņu; ka savu 'nеспēcību' saucoši vadoņi (tāpat tie, kas tiep: 'neuztraucaties') liekas arvien nederīgāki, nevajadzīgāki; ka pieviltā jaunatne uzstājas un izturas arvien negatīvāk; ka 'spiešanas' rezultātā ciešāki saspiestie pilsoņi berzējas, uzkrāj dusmas un gatavo eksploziju neparedzamos virzienos.

Gribot negribot, mēs vērsamies uz iekšpusi šo svētku laikā. Neesam apmierināti ar to, kas tur atrodas. □

1995. g. Saulgriežos

Juris Mazutis

XXXXXXXXXXXX

MEŽAPARKA IEDZĪVOTĀJU CIEŠANU CEĻI

Staigājot pa klusajām Mežaparka ielām, liekas, ka laika ritumā nekas nav varējis iztraucēt šī gleznainā Rīgas nostūra mieru. Kā parasti, klusi vējā šalc priedes, saulē viz vilņu gali Kļīšezērā, tikai kādreiz skaistās savrūpmājas kļuvušas vecākas un sagumušas zem likteņa smaguma, jo līdz ar pirmo padomju tanku parādīšanos 1940. g. 17. jūnijā beidzās Mežaparka iedzīvotāju ierastais darba un dzīves ritms. Cilvēki vēl neaptvēra visa notiekošā baismu. Galvenās artilērijas noliktavas priekšnieks, plv. ltn. Jēkabs Tīrzītis bija savā darba vietā bridī, kad Kokneses prospektā parādījās pirmie tanki, bet jau drīz tika atlaists un ilgus gadus pakļauts NKVD vajāšanām, kā arī dažādām pazemojošām represijām.

Dažas dienas pēc tam, kad Sarkanā armija uz Latvijas robežas atstāja aiz sevis pirmos zvērigi nogalināto robežsargu liķus, Mežaparkā dzīvojošais Robežsargu brigādes komandieris, ģen. Ludvigs Bolšteins, nevarēdams pārdzīvot notiekošo un nevēlēdamies pielāgoties jaunajai varai, izdara pašnāvību savā darba kabinetā, tā palikdams uzticīgs savai Tēvzemei. Māmuļai vēltitājā vēstulē viņš raksta: "Piedod, māt, es citādi nevarēju!"

Jau šī paša gada 16. oktobrī Valsts drošības komitejas pārstāvji apcietina Markusu Ozolu - Latvijas brīvības cīņu dalībnieku, Lācplēšu Kaņa Ordeņa kavalieri, sabiedrisko darbinieku un ilggadīgo biedrības "Latvijas Vanagi" prezidentu. Viņu notie-

sāja uz 10 gadiem spaidu darbos un 1942. g. deportēja uz Soļ-Ileckas cietumu Orenburgas apgabālā, kur viņš mirst bada nāvē 1942. g. 6. augustā, 47 gadu vecumā. Viens pēc otra pazūd arī citi Mežaparkā dzīvojošie Latvijas armijas virsnieki. To skaitā kapt. Teodors Bebris no Stendera ielas 4, nav atgriezies uz Litenes nometni nosūtītais kapt. Pēteris Martens, kuŗš dzīvoja Visbijas prosp. 10. Viņa ģimene pēc kaŗa tika dažādi vajāta, sieva slēpusies pie radiem laukos un paziņām Mežaparkā, bet meita reiz no arestantiem izbēgusi caur blakus mājas dārzu. Martenu ģimenes radnieks Eduards Šmits izsūtīts uz 15 gadiem, strādājis šachtās Komi Autonomā apgabala pilsētā Intā. Mājās atgriezies slims un pēc kāda laika miris.

Aresta iemesli varēja būt dažādi, bieži vien izdomāti. Tā Uldis Lasmanis savā grāmatā "Prezidenta pirmā un pēdējā palīdzība", 84. lpp., raksta par atvaļinātā plkv. Nikolaja Fogelmaņa aresta iemeslu pašā kaŗa sākumā: "...Manā rīcībā ir liecības par "signalizēšanas precedentiem". Piem., atvaļināts plkv. Nikolajs Fogelmanis, kas dzīvoja Mežaparkā, Hamburgas ielā 4, ir dedzinājis dažas grāmatas. Šis gaisūms priežu nosegtajā Mežaparkā ir bijis tas "Lidmašīnu bridināšanas signāls". Es gan domāju, ka lielāka nozīme te bijusi plkv. Fogelmaņa līdzdalībai Latvijas un Padomijas pamiera sarunās divdesmito gadu sākumā..."

Plkv. N. Fogelmanis nošauts Rīgas Centrālcietumā.

Visbaigākā nakts Mežaparkā, tāpat kā visā Latvijā, bija 1941. g. nakti no 13. uz 14. jūniju, kad vasaras krēslainās nakts miers tika pārtraukts ar skaļiem klauvējiem pie daudzu māju durvim. Bez izmeklēšanas un tiesas cilvēkus veda uz iepriekš sagatavotiem, restotiem lopu vagoniem, ar kuŗiem tos aizveda pretim vergu darbam un bada nāvei. Šāds liktenis piemeklēja Satiksmes ministrijas Mašīnu un materiālu direkcijas direktoru Kārli Apsiti ar ģimeni no Meža pr. 80, LKOK kavalieri, rūpnieku Alfredu Valeiku ar ģimeni no Ezermalas ielas 49/51, Eduarda Vikmaņa ģimeni no Mātera ielas 17, kuŗā jaunākajiem no bērniem bija tikai 2 gadiņi, plkv. ltn. Jāni Krūmiņu ar kundzi Ēriku no Poruka ielas 3, virsnieku Kārli Liepiņu no Kokneses pr. 13, rakstnieka un sabiedriskā darbinieka Gotfrida Milberga ģimeni no Cimzes ielas 2, būvuzņēmēju Eduardu Miezi ar ģimeni no V. Olava ielas 4, architekta Heinricha Sirgeda ģimeni, zobārsti Lizeti Leiti-Dambekalni ar ģimeni, plkv. ltn. Alfredu Rapu no Meža pr. 76, Ludviga Borcharda ģimeni no Ezermalas ielas 61, Hipoteku bankas direktoru Pēteri Šadurski ar ģimeni no Visbijas prosp. 19 un daudzus citus. Mājās no visiem izsūtītajiem atgriezās tikai nedaudzi, bet arī šo "laimīgo" ciešanu ceļi nebija beigušies, dažus no viņiem nepārtraukti uzraudzīja, dažiem nemaksāja pensijas, citi nevarēja atrast darbu.

Pēc grāmatas "THESE NAMES ACCUSE" datiem, no 1940.-1. g. Mežaparkā arestēti un izsūtīti 179 cilvēki, to skaitā 33 bērni, no kuŗiem 9 bija jaunāki par 5 gadiem. Bet veicot nopietnāku izpēti, jāsecina, ka šis saraksts nav pilnīgs un īstenībā represijās cietušo Mežaparka iedzīvotāju skaits ir daudz lielāks.

1993. g. Mežaparkā atklāja tēlnieces Dzidras Jansones veidoto pieminekli, kas veltīts 1941. g. 14. jūnijā no Latvijas aizvestiem un bojā gājušiem bērniem.

Pēc II pasaules kaŗa jauns arestu un deportāciju vilnis vēlās pāri Mežaparkam. Jau tūlīt pēc krievu armijas ienākšanas Rīgā arestēja rakstnieku Ādolfu Ersu, bet 1948. g. arestēja un izsūtīja dzejnieku un Rēriča biedrības vadītāju Richardu Rudziti. Tāds pats liktenis piemeklēja mākslinieci Mildu Riekstiņu, Haraldu Lūkinu un citus.

1949. g. baigajās marta dienās deportēja Kondrātu ģimeni no Visbijas prosp. 17, dziedāšanas skolotāju Ozoliņu, kuŗa līdz tam strādāja Mežaparka 8-gadīgajā skolā. Otreiz izsūtīja deju skolotāja Sergeja Vachramejeva ģimeni, kuŗa bija atgriezies no pirmā izsūtījuma pēc deportācijas 1941. g. Ļoti traģisks liktenis piemeklēja Juŗa Liepiņa ģimeni no Siguldas prosp. 64. Šo ģimeni, kuŗā bija 3 bērni, arī pirmo reiz deportēja 1941. g. baigajā naktī. Toreiz mazākajam zēnam Viesturam bija tika 2 gadiņi. Abi vecāki mirst Sibīrijā, bet dēli atgriežas Latvijā. 1949. g. visus 3 izsūta otreiz. Izsūtīšanas laikā vecākajam dēlam Dzintaram ir 17, Indulim 12, bet Viesturam 9 gadi. Ko šie bērni bija nodarījuši padomju varai, to mēs varam tikai minēt.

Arī turpmākos gados cilvēki nevar justies droši, jo turpinās pratināšanas un aresti. Par līdzdalību, t. s., Franču grupas darbā tiek arestēta rakstn. Ā. Ersas meita Mirdza. 1950. g. pavasarī no darba Konservatorijā tiek atlaists prof. Jēkabs Graubiņš un tā

paša gada oktobrī seko apcietināšana. Pusgadu komponists pavada cietumā un 1951. g. martā tiek nosūtīts uz Butirku cietumu Maskavā un vēlāk uz Soļikamskas nometni. Sirmajam komponistam laimējās. Viņš 1955. g. pārnāk mājās, bet nesaņem pensiju.

Šinī rakstā ir pieminēta tikai daļa no represētajiem Mežaparka iedzīvotājiem, tādēļ lūdzam atsaukties visus, kam būtu kādas ziņas un papildinājumi par arestētajiem un izsūtītajiem, tāpat vēlos papildināt ziņas par latviešiem, kas dzīvojuši Mežaparkā, vai bijuši ar to saistīti no gadsimta sākuma līdz mūsdienām.

Būšu ļoti pateicīga par atmiņām, fotogrāfiju un dokumentu kopijām un dažādām norādēm. Informāciju lūdzu sūtīt: Saulceritei Neilande, p. k. 33, Rīga - 14, LV - 1014, Latvija. □

Saulcerite Neilande,
Rīgā

☒☒☒☒ VĒSTULES ☒☒☒☒

KĀ SALĪGT MIERU?

Visās dzīves problēmās atbildes var atrast Bibelē. Bībele ir jāiepazīst un tā jāpielieto atrisinājumu meklēšanā ar pašāvilību un ticību. Labi palīgi ir arī mācītāji, labi Bībeles pazinēji. Cilvēkiem, saskaroties ar dzīves grūtībām, ir labi, ka mācītāji savos sprediķos pievēršas arī cilvēku laimīgām problēmām; izskaidro tās dievišķīgā gaismā un dod bibeliskas atbildes. Klausītāji un dzirdētāji tā iegūš jaunu saprašanu, savādāku pieeju un labāku rīcību problēmu novēršanai.

Ar šādu pieeju darbojas mācītājs Grandrapidos - Jānis Mednis un, droši vien, arī citi. Viņš sprediķo par tematiem: "Ķimene un Dievs, Cīņa par patiesību, Dvēsele un gars, Feminisms - svētība vai lāsts". Savas atziņas un Bībeles norādījumus viņš arī nodrukā un pavairo, izplata Bībeles stundās un pat pārsūta uz Latviju.

Līdzīgu metodi pielieto Redeemer Lutheran Sarnijas draudzes māc. Dr. R. C. Ellis. Viņš vispirms izstrādā un izziņo nozīmīgus tematus. Svarīgi sprediķi ir sadalīti apakštematos ar attiecīgiem Bībeles pantiem un tiek izsniegti baznīcēnu palīdzībai. Tie palīdz labāk izprast un sekot sprediķim un noder grūtību gadījumos nākotnē. Dalīšos ar savu pieredzi par vienu šādu sprediķi, ņemot par izejvielu māc. Ellisa materiālus. Temats - "Kā novērst konfliktu?" vai mazināt nesaskaņas.

Ķimenēs, sadzīvē, darbā un citur bieži rodas konflikti. Kāpēc? Sadzīvē parasti kāds uzkundzējas vairāk, izveidojas autoritāte un attīstās valdonība, kas citiem mazāk pieņemama. Rodas pretestība. Atšķirīgas vēlēšanās izsauc arī domstarpības, nesadarbošanos un nepiekāpību. Šādas cilvēku uzvedības izraisa izteikts egoisms, augstprātība un savtīgums. Ko Bībele par to saka?

"Un ja kāds nams pats par sevi nāk ienaidā, tad tāds nams nevar pastāvēt", Marka ev. 3:25.

Arī valsts, kas naidojas un sašķeļas, neatjaunojas un nepastāv, saka turpat 24. pantīņš.

No kā izraisās domstarpības, nesaskaņas, strīdi? Jēkaba vēstules 4. nod. lasām: "No kurienes kaņģi, no kurienes cīņas jūsu starpā? Vai ne no turienes, no kārbām, kas cinās jūsu locēkļos?" Tātad egoistiskas īpašības, nocietināta sirds un nelabvēlīgs prāts mūsos pašos ir galvenie cēloņi, kuņģus vajadzētu pārvarēt, ierobežot, mainīt.

Kā mēs atbildam uz konfliktu? Valdoniņie zina tikai vienu: mans veids, ne cits veids, mana taisnība, ne cita. Šāda pieeja vēl vairāk izceļ konfliktu un cilvēku attiecībās ienes rūgtumu, pat ienaidu. Atsacīšanās par labu otram arī nedod atrisinājumu vai pareizo rezolūciju, jo paliek aizvainotība, dusmas. Tāpēc Bibelē lasām: "Pārbaudi mani, ak Dievs, un izzini manu sirdi, izmeklē mani un izdibini skaidri manas domas." Psalmis 139:23.

Ar Bībeles palīdzību tiek meklētas Dieva patiesības un palīdzība.

Viņš pazīst mūs un dod pareizo atbildi mūsu problēmās un kļūdās. Tāpēc, lai Dievs pārbauda mūsu sirdis, domas un iedomas; lai tā iegūtu gudrību mūsu dzīvēs un attiecībās. Rodas jauna pieeja; dievišķais gars savtīgo pārveido par mūsu veidu, uz dalīšanos un iecietību. Ar Bībeli mēs mācamies, ka konflikta cēloņi ir mūsos pašos; ka pretešķības jāpārvar pašiem caur labāku izpratni, atvērtu sirdi, sevis pazišanu. Šāda izpratne tad nevainos

otru, bet vedīs uz uzticību, saprašanos, kopīgām attiecībām, kopīgās problēmās.

Kā sasniegt labāko strīdu atrisinājumu? Veicini atklātību un patiesību. Pielieto dievišķos principus un kļūsti ticīgs Jēzum Kristus. Atklāta patiesība iegūs dzirdīgas ausis, kas veicinās saprašanos un sadarbību. Dieva principi un vērtības dod palīdzību, bet arī prasa iecietību, saprašanos un piedošanu. Tas noved pie apmierināšanās un piekāpības. Kad esam ar Svētā Gara palīdzību pārmainījuši sevi, mums nav jāpārmaina citi.

Labs piemērs mūsu dzīvēs un uzvedībā ir Dāvids. Dāvids psalmos runā ar Dievu - Viņam uzticās, pateicas, godina un slavē. Runā arī par savu konfliktu ar Pestītāju. "Bet ja kādam no jums trūkst gudrības, tas lai to lūdz no Dieva, kas visiem dod devīgi un nepārmesdams, un viņam taps dots." Jēkaba vēst. 1:5.

Iepazīstot Jēzu Kristu, Viņš palīdzēs pārmainīt tavu sirdi. Jēzus dzīve, piemērs un mīlestība lai arī vada mūsu dzīvi mīlestībā, saticībā, uzticībā. Bībele māca: "Ne strīdos, ne tukšā lielībā, bet pazemībā, ne cits citu uzskatīdami augstāku par sevi. Neraudzīdamies ne tikai uz savām, bet arī uz citu vajadzībām. Savā starpā turiet tādu prātu, kāds ir Kristū Jēzū." Pāv. vēst. fl. 2:3-5. Zinām arī Bībeles padomu: Nemeklē skabargu otra aci, ja nesi balķi savā.

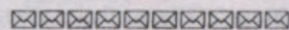
Savā starpā attīstiet kristīgu sadraudzību un mīlestību. "Katrs rūgtums, ātrsirdība, dusmas, bāršanās un zaimi, vispār katra ļaunprātība lai ir tālu no jums." Pāv. vēst. efez. 4^o31.

Ejiet un grēkojiet ir Dieva pamācība. "Tāpēc, kad tu upurē (ziedo) savu dāvanu uz altāra un tur atminies, ka tavam brālim ir kas pret tevi, tad atstāj turpat altāra priekšā savu dāvanu. Noej un izligsti papriekšu ar savu brāli un tad nāc un upurē savu dāvanu." Mat. 5:23, 24.

Beidzamā konflikta atrisinājumā prasiet pēc piedošanas. Jāapzinās, ka pasaule un arī cilvēki ir nepilnīgi - arī mūsu atziņas un vērtējumi. Dzīves lielākā gudriba ir iegūt padomu, nevis ar to plāties. "Lepno starpā ir arvienu nesaskaņas, bet istena atziņa mit tajos, kuņģi ļaujas sev dot kādu padomu." Sal. pam. 13:10.

Nobeigumā jāuzsver, ka, vadoties no Dieva principiem, Kristus un Svētā Gara, mēs visi atzīsim savu nepilnību, kuņģi vajaga dievišķo padomu. Centisimies neiespaidot cits citu ar savu augstprātību, bet drīzāk uzklausīsim viens otru mierā, lēnprātībā un saticībā. Tad radīsies uzticība un mīlestība. Konflikta atrisinājumi ģimenēs, sabiedrībā, tautās un nācijās panāktu Dieva plāna piepildīšanos, Dievam par godu un cilvēkiem par svētību. Lai Dieva svētība pavada lasītājus no Dr. Ellisa sprediķa atziņām. □

Modris Zandbergs,
Sarnijā

DAŽAS PIEBILDES

1. Zili brīnumi

Savā rakstīnā "Sakrālais upuris", ko "MLB Ziņotājs" ievietoja 1995. g. aprīļa numurā, es pieminēju Vecās Derības karavadoņi Jeftu, kuņģis pēc uzvaras pār ienaidnieku tam Kungam par godu upurēja savu vienīgo meitu, kā to bija apsolijs iepriekš. Par šo nekrietno tēva rīcību es piezīmēju: "Riebīgāks uzvaras noslēgums nav iedomājams."

"MLB Ziņotājs" septembra numurā lasītājs A. Viksne St. Katarinās iesūtījis vēstuli "Tiro ūdeņu duļķošana", kuņģis pēc dažiem laipniem ievadvārdiem pavisam negaidot zveļ man ar zarinu milnu, rakstīdams: "Kā slavējama rīcība attēlota, piem., kāda karavadoņa Jeftas sava bērna noslepkavošana..."

Kā manis apcerētā "riebīgā" rīcība A. Viksnes lasījumā varēja pārvērsties par "slavējamu", ir zili brīnumi. Tāda pārvērtība liecina, ka viņa ticība patiesi ir saduļķota un pāvērtusies māņticībā.

Kas ir māņticība? - Klasiska definīcija: ticība, prakse vai rituāls, kas irracionāli pamatojas uz dabs likumu nezināšanu vai pajausanos uz maģiju un brīnumiem. Tāda maģiska pārvērtība notikusi ar manu Jeftas nekrietnā nozieguma nosodījumu.

2. Ījaba grāmata - fikcija?

Rakstīnā "Sagatavoti nākotnes notikumiem" MLB Ziņotāja novembra numura 14. lpp. K. Puviņš Jurjāns stāsta par drīzumā gaidāmu pārakas tehnoloģijas un cilvēces atgriešanos (no kaut

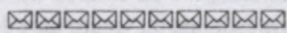
kurienes?) uz mūsu planētas. Uz tādu varbūtību norādot JHVH - "Kunga" jeb Jāves - jautājumi un atbildes Ījaba grāmatā.

Jautājums tikai, cik var ticēt Ījaba grāmatas atklājumiem Tā iesākas ar vārdiem: *Uca zemē mita kāds virs, vārdā Ījabs.*

Oksfordas universitātes senvēstures prof. Robins Lēns Fokss (Robin Lane Fox) savā grāmatā "The Unauthorized Version", 358. lpp. raksta: *There was never a "man in the land of Uz, whose name was Job."*

Parasti pieņem, ka profesori zina, par ko viņi runā vai raksta, citādi viņi zaudētu vārdu, darbu un maizi. Tālab es vairāk ticu Foksam nekā Ījabam un viņa apbrīnotājiem. □

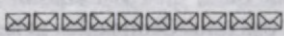
Osānu Kārlis

PATEICĪBAS VĒSTULE

Gribu jums pateikt sirsnīgu paldies par paciņu ar bērnu apaviem, kuņus saņēmu pirms pāris nedēļām. Man tas nemaz nebija par apgrūtinājumu, tieši otrādi, ir patīkami redzēt to bērnu smaidīgās sejiņas, kad viņi aiziet prom, saņēmuši savu apavu pāri. Piemēram, vakar atdevu vienai meitenei baltos zābaciņus un čības. Viņi ģimenē ir trīs bērni, tēvs aizgājis pie citas, māte dzīvo ar citu. Māte nekur nestrādā, un viņa bija tik apmierināta, teica: "Vai! Tagad man fizikultūrā būs jaunas čības, bet man bija pavisam vecas palikušas no pagājušā gada." Vairāk centos atdot tiem bērniem, kuņiem ir slikti dzīves apstākļi, tas ir, daudz bērnu ģimenēm, vai tiem, kuņiem nav viena no vecākiem. Pie mums tādas ģimenes sauc par "nelabvēlīgām", un to ar katru gadu kļūst vairāk. Bērni paši nāca, mērija, kas kuņam derēja. Bez bērna klātbūtnes atdot arī nevar, jo pie mums ir tādas mammas, kas, saņēmušas kādu apavu pāri vai apģērbu no ārzemēm, taisnā ceļā aizlaižas uz tirgu pārdot, bet naudu nodzēf. Bet ja iedod tieši bērna rokās, domāju, ka bērnam no rokām viņa neizraus, lai pārdotu. Saviem mazbērniem arī atstāju dažus pārus. Tā visu mūsu maznodrošināto bērnu vārdā es jums saku sirsnīgu paldies par Jūsu pūlēm. □

Jopa, Latvijā

DIEVTURU NOSTĀJA

MLB Ziņotāja 1995. g. nov. izdevumā Skrastīņu Indulis savā rakstīnā nobeigumā aicina dievturus: "Būtu labi, ja mēs dzirdētu kaut ko tuvāk par tās (Dievturības, K. J.) pieeju citām reliģijām un dažādām ticībām."

Latvju Dievturu sadraudzes (draudžu apvienības) nostāju izteic 1987. g. sadraudzes pilnsapulces atzinums: "Pilnsapulce atzīst, ka nav labi un ir Dievturībai nepiemēroti, ja dievturīgos rakstos, runās vai disputos spriedumu pamatojumiem izmanto citu reliģiju noniecīnāšanu, paturot arī prātā vēsturiskas patiesības." Šo nostāju atkārtoti arī 1989. g. pilnsapulces atzinums, saistošs visiem dievturim: 1. Dievturī savā sabiedriskā darbībā neatbalsta nievājošas, naidīgas vai citādi aizsāpošas domas pret cilvēkiem, kuņu uzskati ir atšķirīgi no dievturu uzskatiem. 2. Dievturim jādarbojas kā latviskās sirdsapziņas iemiesotājiem, ar domu par tautas garīgo dzīvību, kā augstāko vērtību zem šīs saules un tautas fizisko dzīvību kā patiesu nepieciešamību šo vērtību izkopšanai un nodošanai nākotnei."

Tādā kā vārdu gleznā to varētu teikt, apm., tā: ja kristīgais latvietis, lai tuvotos Dievam, grib pakāpties Zinaja kalnā, tad dievturis grib pakāpties Gaiziņa kalnā. Ar to jau mēs viens otram netraucējam. Vai citiem vārdiem, lai katrs pievienojas tai ticībai un iet pie Dieva pa to ceļu, kas viņa sirdij tuvāks un prātam skaidrāks. Visu novirzienu kristīgie šo ceļu atrod Bibēlē, dievturī - Latvju dainās. Un atkal, mēs viens otru netraucējam, ja tikai tieši neaizsāpam otra jūtas un pārliecību, meklējot kādu sadursmi. Dievturu nostāju izteic pieminētie sadraudzes lēmumi. Protams, ja kāds dievturim uzbrūk vai tos aizsāp, tad mēs atbildam. Piemēram, Labieti, Nr. 81, 1991. g.:

Reizu reizēm kāds kristīgo draugu mācītājs vai prāvests jūt aicinājumu "ņemt savās aizlūgšanās" dievturus. Dievturī pie tā pieraduši un parasti to neievēro. Prāv. V. Vārsbergs savu "gudrību" skandējās atkārtoti, laikam, uzskatīdams to par visai asprātīgu.

Atmodā (19. feb., 1991) publicēts Vārsberga rakstīnš: "Vēlreiz par latvisko Dievu." Norādu, ka dainās nekur nav minēts

latviskais Dievs. Dainas min tikai Dievu, kam augstāks padoms "pār šo visu pasaulīti", un arī šodien dievturī daudzina Dievu. Dievturī gan meklē Dievu latviskā vidē. Tie tuvojas Dievam pa latvisko dainu ceļu, pretēji kristiešiem, kas meklē ceļu pie Dieva ēbrēju vidē un folklorā.

Vārsbergs šai rakstīnā, starp citu, saka: "Brastiņš nav bijis teologs. Citādi viņš nebūtu izvēlējies nelaimīgo nosaukumu dievturī. Nelaiķis skolotājs Eduards Avots, mēģinādams interesantā veidā Amerikā dzimušajiem latviešu resgaļiem mācīt, kā latvieši veido salikteņus mēdza skaitīt: "zeķturī, bikšturī, krūstturī..." "Latviešu lauksaimnieki turēja zirgus, govīs un siklopus. Mums ir vajadzīgs Dievs, kas mūs tur. Ar tādu, kas mums jātur, nepietiek."

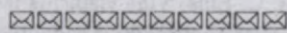
Jā, var turēt zeķes, bikses utt. Var arī turēt govīs un citus lopus, bet tas ir cits jēdziens. Zeķes tur citādi nekā govīs. Māte var turēt rokās savu bērnu, un tas ir atkal cits jēdziens, kam nav nekā kopēja ar lopu turēšanu lauku saimniecībā. Var turēt vārdu, turēt godu, kas atkal cits jēdziens. Un var turēt sirdī mīlestību, dzimteni, tēvzemi. Var turēt sirdī Dievu, un šo jēdzienu neviens latvietis nesajauks ar bikšu vai lopu turēšanu. Vai tiešām Vārsbergam latviešu valodas izjūta tik trūcīga, ka viņš visus šos dažādos jēdzienus neatšķir un beļ vienā maisā?"

Varbūt runāt viņa stilā? Daudz cilvēku tic Dievam un ir dievticīgi vai, isi sakot - ticīgi?

Ir cilvēki, kas tic blēžiem un krāpniekiem. Tie ir lētticīgi. Tie, kas tic māņiem, burvjiem, raganām, ir māņticīgi. Abi "ticīgi", bet citi jēdzieni. Un ir cilvēki, kas tic Dievam - dievticīgi, kas atkal cits jēdziens. Neviens saprātīgs cilvēks šos visus ticīgos neliks vienā plauktā, un nejauks citu ar citu, tad jau tas robežotos ar marksistu "gudrībām".

Ja mēs paši savā sirdī neturēsim Dievu, bet sagaidīsim, lai Dievs mūs tur, vai tā nebūs liekulīga augstprātība? Šis ir divu virzienu ceļš. Iesim mēs pie Dieva un tad Dievs nāks pie mums. Turēsim Dievu un tad Dievs turēs mūs. Tāpēc E. Brastiņa dotais vārds - dievturī. □

Kļaviņu Juris

LĀČPLĒŠI ĀRZEMĒS AIZMIRSTI

Kā avīzēs ziņots, Aizsardzības ministrijas un Nacionālo bruņoto spēku vadība, atceroties Lāčplēša dienu, apsveica atvaļinātos Latvijas armijas un latviešu leģiona virsniekus, bet 10. nov. pasniedza balvas vairāk kā 140 labākajiem bruņoto spēku virsniekiem. Neviens Lāčplēšu dienā tomēr neatcerējās pēdējos 5 dzīvos Lāčplēša kara ordeņa kavalierus (LKOK) ārzemēs. Pēc 3. nov. Latvijas Valsts vēstures archīva (LVVA) rīkotās LKOK grāmatas prezentācijas, kuņā to kā velti LKOK biedrības uzdevumā pasniedza Aizsardzības ministrijas un Nacionālo bruņoto spēku augstākiem pārstāvjiem, šaubu gan vairs navareja būt, ka ne visi lāčplēši ir piepūlcējušies aizsāules pulkiem. Varbūt paši lielie kungi bija ļoti aizņēmti ar daudzajām svinībām, kas noslēdzās ar virsnieku balli, bet kādēļ savus pienākumus nepildīja viņu piekritīgie palīgi, kā Aizsardzības ministrijas kultūras nodaļas darbinieki? Labi, ka LVVA glabā Latvijas godu, jo citādi pats gados vecākais LKOK plkv. Osvalds Meija, kuņš 1996. g. 10. janvārī, Anglijā, paliks 101 gadus vecs, un pats jaunākais LKOK vltn. Arvids Lauris, kuņš 1996. g. 16. jūlijā, ASV, svinēs savu 95. dzimšanas dienu, būtu velti gaidījuši, ka kāds no tēvzemes viņus atcerētos. Abi varonīgie virsnieki ir Latvijas pavalstnieki, bet nespēj uz Latviju paši aizbraukt slimību un lielā vecuma dēļ, tāpat kā pārējie 3 ārzemēs dzīvojošie LKOK - Herberts Saulītis, Edvīns Šneiders un Vilhelms Plošs. Te būtu jāpiezīmē, ka LKOK biedrības priekšnieks Arvids Lauris ir nevien nesavtīgi rūpējies par atlikušajiem LKOK un viņu atraidēm. Kad jaunformētajai Latvijas Aizsardzības ministrijai pietrūka naudas administrātiem izdevumiem, viņa dāsnaiss \$ 5000 ziedojums nāca tieši laikā. \$ 2000 viņš noziedoja, lai varētu izdalīt dārgās LKOK grāmatas brīveksemplārus un arī Latvijas kara mūzejam ir tikusi sava artava manekenu iegādei.

Jācer, ka vismaz dzimšanas dienā Latvijas militārās iestādes atcerēsies savus pēdējos neatkarības kara varoņus, kaut vai ar apsveikumu 24 santīmu gaisa pasta vēstulē. Grāmatīņas viņi negaida, jo to nosūtīšana ir ļoti dārga, un bez tam tās var izrādīties viņiem nepiemērotas. □

Plkv. Vilmārs Kukainis, LKOK biedrības pilnvarnieks

PRIME MINISTER · PREMIER MINISTRE

C'est avec grand plaisir que je vous adresse mes plus cordiales salutations de fin d'année.

Le temps des fêtes nous offre l'occasion d'exprimer notre reconnaissance pour les bienfaits dont sont comblés les citoyens de ce grand pays. En nous apprêtant à relever de nouveaux défis en 1996, nous ne devons pas oublier de faire le bilan des réalisations qui ont marqué les derniers mois. Les Nations unies ont de nouveau conclu que le Canada est le pays où l'on vit le mieux, confirmant ce que nous avons toujours su en notre for intérieur. Nous avons également célébré le 50e anniversaire de la fin de la Deuxième guerre mondiale, et j'ai bon espoir, comme tous les Canadiens et Canadiennes j'en suis sûr, que chaque année renouvellera notre foi en l'avenir de notre pays et contribuera à l'avènement d'un monde plus paisible pour tous.

La présence de nos familles et amis enrichit nos vies et prête une signification particulière aux fêtes que nous célébrons. Ma famille et moi vous souhaitons bonheur et santé pendant l'année nouvelle et toutes celles à venir.

It is with great pleasure that I offer you my warmest greetings of the season.

This is a time to be thankful for the blessings we share as citizens of this great country. As we look forward to new challenges in 1996, we should also take the opportunity to look back on the achievements that have marked the past months. Canada has once again been named by the United Nations as the best country in the world in which to live, reiterating what, in our hearts, we have always known. Recently, we celebrated the 50th anniversary of the end of the Second World War, and I know that all Canadians join with me in hoping that every year will carry with it a renewed faith in the future of our nation and the blessing of global peace.

Our families and friends give added meaning to the holidays, enriching us by their presence in our lives. My family and I would like to extend to you and yours our best wishes for health and happiness, now and always.

OTTAWA
1995

Imants Steprans

AMALGATION OF CULTURES

II

We are accustomed to the notion of the peasant community - upon which, contends Arendt, the nation-state was based - fading away with the rise of industrial society. This peasant community consisted of separate homesteads, each of them being an essentially self-sustaining economic unit. Such a view, however, is complicated by the fact that the peasant's house was not only the place where members of this economic unit lived, but at the same time also a home for the peasant's family, interconnected with other homes and thus forming a community. This dichotomy between house and home historically widened with the coming of capitalism and industrialism, with the home losing out as the economic functions were split and transferred to factories. This was reflected in the rising ideology of liberalism which advocated that individuals *throw off the yoke* of values and traditions, even if this, in turn, would find them in a state of perpetual conflict, the *...Warre of every one against every one...* (As Thomas Hobbes described it in 17th century - the idea still holding, even if modified.); it was the government which would maintain order now and defend the individual in this permanent state of conflict, by virtue of its... *Power to keep all in awe*. This approach, of course, increasingly undermined the authority based on values on discipline and fear, i. e., *...awe*. Thus the communal basis of the people - the nation from which the sovereignty of the coming nation-state was to emanate - already harbored its own elements of disintegration.

This was keenly perceived by Marx, who said that *...the small peasants form a vast mass, the members of which live in similar conditions, but without entering into manifold relation with one another. ... a small holding, the peasant and his family, alongside them another small holding, another peasant and another family... In this way, the great mass of the [French] nation is formed by simple additions of homologous magnitudes, much as potatoes in sack from sackfull of potatoes...* If Marx was correct about the peasants living in similar outward conditions, he was very much off the mark about the absence of manifold relations with one another. Of course, these relations in European peasantry may not have been as highly diversified as in some other tribal social and political structures - in Africa for example - but they still did provide the guidelines for social behavior, values and aesthetic codes, and communicative patterns, including language. Even the similarity in appearance of houses, homesteads, dress, and the geographic setting projected a certain coherence to society. Above all they provided a gridwork for the infant to mature in, to root itself in the traditions and lore essential to the slow and delicate pattern of human development. Not quite as derisive as Marx, though in a similar vein, Emile Durkheim speaks of *segmental society* that unites the separate households without fashioning a political power hierarchy. Marx took this as a sign of political immaturity in which he saw an opportunity to build a leadership from above that subsequently materialized as the dictatorship of the proletariat. He said that "sackfull of potatoes" is *... incapable of enforcing their class interest in their own name, they cannot represent themselves - they must be represented*. Durkheim, conversely, saw in this communal setting a groundwork from which not only the value system, but the religious life, too, grows.

In this scenario the agricultural production mode of the peasant community becomes less significant than the communal value pattern itself. Fisherman communities and pastoral communities, too, find their roots similarly in kinship values, with any particular production modes being a mere matter of economic superstructure only. We can extend this concept to miners and artisans as well - it is the kinship structure that binds them all together. As anthropologists describe it, a kinship group is made up of roles colored by the moral values of biological or culturally accepted pseudobiological connection

among the members, i. e. the members born in it, as well as accepted from the outside marriage. The membership status is tied to wisdom presumably coming with age and traditions providing concepts of social settings and legitimacy of authority embedded in the tradition of the kin. The responsibility is communal, with each individual buffered by the structures of the family or kindred. Arendt (In her book *On Revolution*) points out that the communal *...activities could appear and be real only when other saw them, judged them, remembered them. The life of a free man needs the presence of others*. This mode is contrasted by the isolated individuals of the industrial mass society, united only by bogus collectivity. *Their collectivism is a mere mechanical manipulation of men and social forces. The result is coercion...* (Pitrim Sorokin) And have not we all seen the ideological circle by freedom being replaced with coercion presented as a party dogma?

This communal and tribal society, however, engenders also the antagonistic social forces. Robert Nisbett describes these forces as military communities, that split themselves off like gangs from the kinship value tradition and are organized around a chain of command which functions best in violence and war. He maintains that *...the kinship community is invariably defeated by the military community when the two come to confrontation; no more important generalization is to be found about the history of mankind*. Such a military community in European history is represented by feudalism as well as the Holy Roman empire, and it is significant that under this military community the peasants and villagers were called "villains". Thus this contempt for communal values predated the industrial society and Marx, and the contemporary opinion makers, who use the term "tribe" with similar contempt, fall into the same ideological niche.

The tribal element, however, had never been completely eliminated, even in the feudal times, though it had lost its voice. This voice in time came through in the political philosophy of the Enlightenment. So Edmund Burke said about the tribal tradition that they had not *...lost the bond of union in their ancient edifice... they acted by the ancient organized states in the shape of their old organizations and not by the organic molecule of a disbanded people*. Latvian 700 year history shows that very clearly - especially as the tribal ties were emphasized by the peasantry, so distinct from the ruling class not only in language, but also by religion and folk-tradition. The more centralized and isolated the inheritors of the military community became, the more they began to see in the remains of the tribal setting their age-old enemy. As the French political philosopher Jean Bodin (1530-96) said: *- Tyrants always have hated the communities of the people, and by all means endeavored to have them utterly extinguished*. This aversion can be seen in the conflicting concepts of Plato and Aristotle. While Plato proclaimed the utopian state being led by the philosopher-kings with the help of guards and censors controlling the families and individuals, Aristotle shows the danger of such an over centralized society *... for there is a point at which a state may attain such a degree of unity as to be no longer state, or at which, without actually ceasing to exist, it will become an inferior state, like harmony passing into union, or rhythm which has been reduced to a single foot*. Here we can see the mix of seeds of totalitarianism and pluralism from which both the liberalism (underlining the Hobbeazn *... Warre of everyone against everyone...*) and the conservatism (underlining the diversity of community values) would grow.

The disintegration of monarchical state, however, found new prophets, who celebrated this very "molecule of disbanded people" in the super-centralized state as the way of the future. Rousseau: *...If it is good to know how to deal with men as they are, it is much better to make them what there is need that they should be. The most absolute authority is that which penetrates into a man's inmost being, and concerns itself no less with his will than with his actions. It is certain that all peoples become in the long run what the government makes them: warriors, citizens, men, when it so pleases; or merely populace and rabble, when it chooses to make them so*. His dogma was this: *...Each citizen would then be completely independent of all his fellow men, and absolutely dependent upon the state...* And isn't this what Burke warned against, this "molecule of a disbanded people"?

And isn't this the beginning of *novus ordo saeculorum* when Robespierre preached the *despotism of liberty*?

This scorn and contempt - this distrust of the tyrants, as Boden showed - would lead to attempts to enforce the deadly unison out of harmony as Aristotle had predicted. By emphasizing the factual decline of the economy of peasantry our opinion makers inadvertently are also weakening the ideas of plurality in the society and thus leading to isolation of individuals. It is this isolation of individuals that Arendt warned against. She did not speak about agriculture and farming, but pluralistic community that was the *sine qua non* of the nation-state.

By depreciating pluralism, the new society, Arendt shows, was risking totalitarianism, a social existence lower than any of the many tribal forms so haughtily being spoken of by the modern opinion makers. The totalitarian rule is based on the isolated individual who comes from the disintegrated society where classes had been transformed into masses. This individual, tricked by the utopian promises of total freedom from his fellow individuals, now becomes totally dependent of his new ruler - and isn't this where the Orwellian Big Brother, too, lurks? This is not a mere spinning of Sociological tales, because our century bears a sad testimony to all this. Arendt says ... *it has frequently been observed that terror can rule absolutely only over men who are isolated against each other...* and ...*what we call isolation in the political sphere, is called loneliness in the sphere of social intercourse...* The loneliness of people living in the cities of millions is familiar to each of us even if we, living in democratic setting, can perceive no brutal terror around us, but only shades of loneliness that are ...*closely connected with uprootedness and superfluosity which have been the curse of modern masses since the beginning of the industrial revolution.... and the break-down of political institutions and social traditions in our own time.*

Without kinship values - or dare we say tribal values? - the nation-state is in danger. But these values are not tied to any particular agricultural production mode, especially as this mode is so cleanly undergoing basic changes. And the nation-state, too - especially in the shape it was created at the time of troubles and the ideological mists - is not a politically eternal form. A lot of blood, sweat, and tears have been left in its wake. What is essential for social cohesiveness are the values that go hand-in-hand with the life in community. In this respect may I quote Chief Rabbi Jonathan Sacks (The Gazette Dec. 9/95): *Community has become a key word of modern politics, invoked by figures both left and right as they search for renewal of civil society... the health of economy, let alone a society, depends on more than the competitive striving of individuals, it requires habits of reciprocity, moral obligations and the sustaining of long-term relationship, all of which grow most naturally in the environment of strong families and communities. Liberal individualism, by undermining such institutions, risk its own destruction.* □

THE PIERRE CHAUVEAU MEDAL

Vaira Viķis-Freibergs

Dr. Viķis-Freibergs is known for her important contributions in several quite distinct fields of the humanities. As a psycholinguist, she has had a long-standing interest in the quantitative aspects of language, notably the measurement of various stimulus parameters of single words. She has devoted a substantial body of basic reference tools for the French language in Quebec, which include a frequency dictionary of word usage, a body of association norms and associative networks, as well as normative measures for concreteness, abstraction and the emotional valence of French words. In collaboration with her husband, Imants Freibergs, she has introduced novel and more precise quantitative methods for treating such data, including computer simulations, and has demonstrated their usefulness in comparisons between languages. Her critical evaluation of the application of a stochastic parameter proposed by Herbert Simon (Viķis-Freibergs, 1972) continues to be quoted to this day and has led

to subsequent work by researchers in the United States, Spain, Czechoslovakia, Venezuela, Poland and Latvia.

A quite different aspect of her work has dealt with the building up of large data bases of poetic texts from an oral tradition, the Latvian folk songs or *dainas*, and with their computer-assisted literary, linguistic and semiotic analysis. Internationally recognized for her seminal work on the poetics of this lyrical tradition, she has been developing a theory on the structure and segmentation of oral texts, as well as the cognitive processes involved in their creation and transmission. Among her numerous publications in this field one may note the books *Saules dainas/Latvian Sun-songs*, published in collaboration with her husband in 1988, *Linguistics and poetics of Latvian Folk Songs* and *Dzintara kalnā (On the Amber Mountain)*, both published in 1989, *Pret straumi (Against the current)*, published in 1993, and the *Threefold Sun*, which is expected shortly. □

• Dr. Vaira Viķis-Freibergs received the Pierre Chauveau medal on November 24, 1995, in Ottawa in an official banquet from the president of The Royal Society of Canada Robert Haynes.

Our sincere congratulations! Ed.

ANOTHER RECOGNITION

UNITED STATES SENATE
OFFICE OF THE REPUBLICAN LEADER
WASHINGTON, D. C.

BOB DOLE

Kansas

October 31, 1995

Dear Ed:

Many thanks for your recent note and Keiss "masterpiece". Here's hoping that come 1997, I can pose for you in the Oval Office.

Keep up the good work, and let me know if I can be of help.

Best regards,

Ed Keiss
3 Massey Square
Apt. 1708
Toronto, Ontario
M4C 5L5
Canada

BOB DOLE

INGRID LIEPA
CANADIAN LONG-TRACK SPEED SKATING
CHAMPION

Speed skater Ingrid Liepa from Ottawa became the Canadian long-track speed-skating champion for women at Calgary on December 28, 1995.

She finished first in the 1,500 m skate in time 2:04,77 (Canadian record, old mark 2:06,70 set by Natalie Grenier of Montreal in 1987). She was second in the 5,000 m run with 7:46,22.

In the overall standings she accumulated 173,385 points. Congratulations! □

Your comments and contributions to this section are most welcome. They will help to sustain it in the future.

With thanks we wish

A HAPPY AND PROSPEROUS

NEW YEAR

to one and all of our readers and contributors!

Editor and

Editorial board

AIZVADĪTIE 45 GADI

Runa gada svētku sarīkojumā

Vēstures mērogā 45 gadi, varbūt, nav atzīmējams skaits, bet sabiedriskas organizācijā vai tās nodaļā gan. Aizvadītie 45 gadi DV Montrealas nodaļas vanagiem un vanadzēm daudz ņēmuši un daudz devuši. Mums bijusi iespēja kopīgi strādāt, vienprātībā darboties un sniegt jūtamu palīdzību latviešu tautai. Viņsaules ceļos esam izvadījuši 72 nodaļas biedrus - vanagus un vanadzēs - pusi no mūsu kādreizējā biedru skaita. Šo zaudējumu esam varējuši atjaunot tikai daļēji. Aizgājēju vidū ir 5 ar krūšu nozīmi zeltā apbalvotie - Tatjana Gailis, Atis Zeltiņš, Jūlijs Saliņš, Jānis Norvels un Jānis Ļava. Viņu darbs un vārdi vēl nerakstītās DV Montrealas nod. vēsturē iezīmēti lieliem un neizdzēšamiem burtiem. Viņi paliks neizdzēšamā atmiņā.

Jaunekļi un vīri, kas dibināja DV organizāciju pirms 50 gadiem, bija fiziski vāji, izmocīti kara vētrās, pusbadā un neziņā par savējiem un ritdienu, bet viņi bija stipri savā garā, ticībā un vienotībā; viņi bija pārliecībā, ka ir tikai viens ceļš, kas vedīs mūs visus pretim Latvijas brīvības ritam, ka tas ir vienotības ceļš. Viss, kas šiem vīriem un jaunekļiem toreiz bija, bija zili-pelēkais kaņavīra formas tērps un tādas pat krāsas, ceļu putekļu un grāvju dubļu klātais mētelis un nodilušie kaņavīru apavi. Viņi dibināja savu organizāciju ar nolūku palīdzēt citiem - kaņavīru atraitnēm un bērniem, izpostītām ģimenēm. Viņi nedomāja, ka to spēs, paši būdami trūkumā, nabadzībā un badā; savās sirdīs nesa domu - palīdzēt citiem.

Tādā pat iezīmē dibinājam DV nodaļu Montrealā pirms 45 gadiem.

Pirmos 15 darb. g. palīdzībai un aprūpei, kā dzimtenē, tā šeit saimējam ap \$ 15.000.-, nākamajos 20 summa pieauga uz \$ 50.000; 40. g. atcerē varējām pieskaitīt vēl \$ 31.000.-; pēdējos 5 g., 1995. g. ieskaitot, esam ieņēmuši \$ 104.000.-; pastāvēšanas laikā pavisam kopā \$ 185.000.-. Pēdējos 5 gados palīdzībai dzimtenē esam izdevuši \$ 113.000 vai \$ 9.000.- vairāk kā ieņēmuši. Lidzīgu liecību dod arī mūsu čaklo un darbīgo vanadžu mazais pulciņš, kas pēdējo 9 g. laikā saimējis ap \$ 24.000.-, atbalstam dzimtenē, izdodot \$ 19.000.-. Tās ir iespaidīgas summas, kuņas varējām saimēt tikai ar labvēļu un Montrealas latviešu sabiedrības atbalstu.

Tikko pavērās durvis pretim brīvībai mūsu dzimtenē, kaut sākumā daļējai, nodaļa tūlīn aktīvi iesaistījās saiņu sūtīšanā. 4 g. laikā uz dzimteni kopīgi ar privātiem saiņiem nosūtīti 4000, no kuņiem nodaļa sarūpējusi 800. 1995. g. par saiņu sūtījumiem esam ieņēmuši \$ 17.900.-, bet izdevuši \$ 18.800.-. Par \$ 4.966.- esam iepirkusi jaunus apavus un palagus, bet par \$ 6.648.- esam nosūtījuši vai tieši pārveduši uz Latviju medicīnu, slimnīcu iekārtas un arī naudu.

Nelielas, bet uzņēmīgas saimes gādībā pirms 22 gadiem Ezerkalnos uzcēlām uz nodaļas labvēļa V. Janītēna dāvētā zemes gabala namu "Dzintari", kur savā laikā notika daudz un dažādu aktivitāšu. Apstākļiem grozoties, nams bija jāpārdod. Tas deva ap \$ 40.000.-.

DV Montrealas nodaļa dibināta 1950. g. 11. novembrī, plkst. 18:30, Parka avenijas IMCA telpās. Nodaļas pirmajā valdē darbojās plkv. K. Tirzītis, plkv. R. Veckalniņš, kpt. J. Zariņš un leģionāri - O. Kļavenieks, K. Deksnis un R. Vitiņš; rev. kom. A. Gaudiņš, A. Ticmanis un A. Grants.

Lielākais biedru skaits bija 1955. g. - 154. Tad nodaļa saņēma DV KV atzinības rakstu par sekmīgu darbību. Neskatoties uz to, ka biedru skaits tagad sarucis uz 75 vanagiem un 26 vanadzēm, darbība un aktivitātes nav mazinājušās, bet gan augušas, ko pierāda minētie skaitļi. Kaut gan mūsu gaita kļuvusi redzami gausāka, valoda lēnāka, sudraboto galvu skaits lielāks un muguras likākas, apziņa un sirdsdegsme nav mazinājusies. To raksturo bieži dzirdētie vārdi: "Kamēr vien spējam kustēties, nedomājam apstāties!" To pierāda arī saiņu sagatavotāju grupa, kas nav lūdzama, nedz acināma.

Tagadējais nodaļas valdes priekšsēdis Bruno Innus jau 2 gadus mēģina paveikt neizdarāmo - apvienot šķēpu laužējus un akmeņu metējus mūsu dzimtenē - abus nesaticīgos DV nogrupējumus Latvijā - LDV un LNDV. Neskatoties uz atkārtotiem braucieniem uz Latviju, izdevumiem un personīgām pūlēm un

lidzekļiem, DV CV vērtējums ir, diemžēl, negatīvs, izsakot šaubas, vai tas vispār esot iespējams vai vajadzīgs. Šī lipīgā slimība sasniegusi citus kontinentus un zemes, kur vien mīt DV. Lai mazgātu rokas nevainībā un rastu mierinājumu pašu parakstītam nabadzības un nespējas apliecinājumam, gaisā ir palaists ziepju burbulis: "Viņi, sarkanie, bijušie komunisti, lūk viņi mūs sašķēla!" Gaužām paradoksāls, bēdīgs un nepārliecinošs aizbildinājums. Viņi nespēja mūs sašķelt, kad bridām Volchovas purvus, kad dziļā sniegā pārstaigājām Krievzemes un Pomerānijas kauju laukus, nedz lielo Vidzemes un Mores kauju laikā, nedz 6 Kurzemes lielkaujās, kas risinājās Kurzemes cietoksni, kad isā brīdī gaisā dienā uzbrucēju, sarkano, neslidzināmā pārspēka mestā uguns pret Kurzemes aizstāvju pozīcijām to pārvērta tumšā naktī, kad zeme griezās ar debesīm. Viņi nespēja mūs sašķelt, kad tik bieži izsalkums, aukstums, nespēks un neziņa bija mūsu tuvākie draugi un ciemiņi, bet viņi sašķēla mūs šodien, dzīvojot ērtībās un sēdot pie bagātīgi klātiem galdiem, kur no trūkuma un nabadzības nav ne mazākās pazīmes. Kā var sašķelt ģimeni, vienību vai organizāciju, ja tur valda apziņa, sirds skaidrība, iecietība un mīlestība vienam pret otru? Kā var sašķelt tos, kas sevi neļauj šķelt un ārdīt? Šķelt var tikai tos, kas sevi ļauj šķelt. Būsim tādi, kādi bijām pirms 50 gadiem, nelokami, patiesi, vienoti un lūgsim Dievu, lai Viņš atveļ mūsu spītīgā pašlepnuma miglā tītās acis, lai Viņš aizdzen tumsu, kas stājusies mūsu jauno dienu kādreiz gaisā un skaidrā prāta vietā un lai Viņš dod mums spēku izlabot pašu neapzinīgi vai apzinīgi pielaistās kļūdas. Un vēl jo vairāk: lūgsim Dievu, lai mūsu DV vienība šeit, Montrealā, spētu pastāvēt vienota un stipra un lai visas mūsu DV organizācijas mūžā nekad, nekad nepienāktu diena, kad mūsu pēcteči, tie, kas kādreiz stāsies mūsu vietā, lai turpinātu mūsu darbu - mūsu meitas un dēli, kādreiz šķirstot jaunās Latvijas vēl neuzrakstītās vēstures grāmatas, nesastaptos ar vārdiem: "Reiz bija Daugavas Vanagi un viņu lielā un plašā labdarības organizācija, bet, prātiem aptumšojoties, izkilda pasaules tālēs. Un tad pienāca diena, kad tie paši, kas stāvēja kūmās pirms 50 gadiem Zedelghēmas gūstekņu nometnē, tie paši, kas to izaudzināja un uzcēla, tie paši arī to izvadīja pēdējā gaitā." Lūgsim Dievu un darīsim visu, kas mūsu katra spēkos, kas vēl arvien spēj atšķirt jaunu no laba, tumsu no gaismas, lai šāda diena nekad nepienāktu. □

Skrastiņu Indulis

GADA SVĒTKOS

Svētku runa

Ļoti nozīmīga bijusi nodaļas dibināšanai izvēlēta diena - Lāčplēšu diena. Ir pamats pieņemt, ka ar to ir notikusi mūsu tautas varoņu - Lāčplēšu godināšana, nod. darbībai izvēloties varonības, uzticības un pašai izvēloties simbolu. Tas saistīts ar latviešu kaņavīru cīņām par savu tautu un tēvzemi. Zinot to, ka DV organizāciju dibināja latviešu kaņavīri - leģionāri, izvēlēta diena pieņemama kā iederīga tieši aiz šī iemesla. Tādēļ pieskārsos 2 notikumiem: Lāčplēšu dienai un DV organizācijas darbībai; pieminot kaņavīru-leģionāru iesaistību tajos, uzskatot arī citus latviešu kaņavīrus, kas nesa ieročus II pasaules kara laikā, kā daļu no tā.

Latviešu leģions radās Vācijas kara neveiksmju rezultātā ar Ā. Hitlera 1943. g. 10. febr. pavēli, tam dodot SS brīvprātīgā leģiona nosaukumu. Tas neatbilda patiesībai, jo Latviešu leģionā iesauktie kaņavīri bija mobilizēti. Panāca gan iepriekšēju vienošanos, ka latviešu kaņavīri cīnīsies tikai austrumu frontē un tikai pret komunistiem. Leģiona attīstības gaitā saformēja 19. un 15. divīziju, kuņas, pēc sastapšanās Veļikajas upes pozīcijās, 1944. g. febr. apvienoja 6. SS korpusā. Vēl saformēja 6 robežapsardzības pulkus, 5 būvpulkus, rezerves brigādi, aviācijas leģionu un vairākas citas vienības.

Latviešu leģiona vēsturē uz laiku laikiem paliks ierakstītas kaujas pie Ļeņingradas, Volchovas, atkāpšanās kaujas no Volchovas un Staraj Rūsas, abu divīziju apvienotās kaujas pie Veļikajas, Jāņu kalna kaujas, cīņas pie Kuderevas, atkāpšanās kaujas Krievijā un Vidzemē, 6 lielkaugas Kurzemē un smagās kaujas Pomerānijā, kuņu līdzdalībniekam liktenis bija lēmis būt arī man. Visas tās ierakstījušas latviešu kaņavīru slavu II pasaules kara vēsturē. 19. divīzija pieminēta 21 reizi, vairāk nekā jebkuļa cita kaujas vienība šajā karā. Latviešu leģionā dienēja ap 146,000 vīru; desmitreiz vairāk nekā mūsu armijā neatkarības laikā. Mū-

su kaŗavīri izpelnījās daudzus augstus Vācijas militāros apbalvojumus. To starpā 12 ar Bruņinieka pakāpes Dzelzs krustu, 12 ar Vācu krustu zeltā, 3 ar ierakstu vācu armijas Goda sarakstos un kuŗu vārdi glabājas daudzos militāros arhīvos. Nevienai citai nevācu kaŗaspēku vienībai, kas piedalījās II pasaules kaŗā vācu bruņoto spēku sastāvā, nav tik daudz Bruņinieka pakāpes Dzelzs krustu apbalvoto. Citos apstākļos, ja mums būtu bijusi pašiem sava neatkarīga valsts, tie būtu bijuši Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieri attiecīgajās pakāpēs. Ar to gribu teikt, ka mums ir morālas tiesības viņus visus uzskatīt un turēt par Lāčplēšiem.

Būdami lepnī uz savu tautu un vienību, ar latvju vīru sīkstumu cīnījāmies Volchovas purvos, pie Veļikajas upes, cieti kā klīnts stāvējām Kurzemes cietoksni, un, kā vētras nesti, lauzāmies ārā no daudzajiem Pomerānijas ielenkumiem. Mēs varam būt lepnī, jo esam cīnījušies par savu tautu un tēvzemi un guvuši uzvaras, kam līdzīgu nav latvju tautas vēsturē.

Neviens latviešu kaŗavīrs nebūt nedomāja cīnīties pret rietumu sabiedrotajiem. Tāpēc jau arī lauzāmies ārā no krievu ielenkumiem. Ticējām, ka latviešu tautai ir tiesības būt brīvai un laimīgai. Bez viņas apziņas devamies pretim rietumu sabiedrotām armijām. Diemžēl, piedzīvojām lielu vilšanos, jo leģionāru stāja un cīņa bija pārprasta. Nokļuvām gūstā, kā pārliecināti vāciešu draugi un SS vīri. Cietām pazemojumu, salu un trūkumu. Tomēr palikām stipri savā pārliecībā, ka esam cīnījušies par taisnu lietu. Kaut arī savus kaujas ieročus bijām nolikuši, mēs morāliiski turpinājām gatavoties nākamajai cīņai.

Pazemojumi, sals un trūkums (par mata tiesu no bada, sevišķi gados jaunākajiem) mūs saliedēja. No gūsta atgriezāmies gan noskranduši un fiziski novārguši, bet savu tautiešu sagaidīti un sīrsnīgi sveikti, kā organizēta un morāliiski stipra Daugavas Vanagu vienība. Ar savu darba prieku, nacionālo pašapziņu, nākotnes mērķu apziņu un vienotību, visām grūtībām tikām pāri. DV kļuva paraugs un vadošais spēks, organizējot un vienotot visu trimdas saimi. Netiekvien organizējot, bet arī vadot cīņā par latviešu tautas un Latvijas interesēm un nākotni.

Kā tas sākās un ko tad esam paveikuši un sasnieguši, un kādā sakarībā tas viss būtu piemināms?

Montrealas nodaļa šodien atskatās uz 45 darbības gadiem, bet DV organizācija kā tāda 28. decembrī atskatīsies uz 50 darb. g. Sākotnējais nosaukums organizācijai bija: "Latviešu kaŗavīru aprūpes biedrība Daugavas Vanagi", kas varbūt arī visspilgtāk izteica organizācijas dibinātāju nodomus par uzdevumiem nākotnē - pārstāvēt kaŗavīru intereses, organizēt un sniegt palīdzību kaŗa invalīdiem, kritušo un bez vēsts pazudušo kaŗavīru piederīgiem, kā arī slīmiem un veciem ļaudīm.

Pagaidu valde ar DV pirmo priekšnieku plkv. V. Janumu izstrādāja organizācijas statūtus un plānoja darbības izveidošanu, pēc tam, kad notiks kaŗavīru atbrīvošana no Cedelghemas gūstekņu nometnes. Tā sākās 1946. g. marta sākumā, kaŗavīrus izvietojot bēgļu nometnēs Vācijā, galvenokārt, angļu zonā. Uz šo notikumu kaŗavīri nopietni gatavojās. Jau 1946. g. 29. janv. nometnes žurnālā "Laika Grieži" maj. Jūlijs Ķilitis rakstīja: "Šķīroties no nometnes, pametīsim šeit visu rūgtumu un morāles skrandas. Iziesim jaunajā dzīves posmā ar skaidru un gaišu apņēmšanos būt tīriem un apskaidrotiem un par priekšzīmi mūsu tautiešiem civilās nometnēs. Nezaudēt cēlo DV lidojumu" (L. G. #206). Publicists J. Šķirmants mudināja uz vienprātību un satīcību, lai vieglāk varētu iekļauties jaunajos dzīves un sadzīves apstākļos. Uzsvēra, lai patur gūtās atziņas, nesatricināmo ticību tautas nākotnei un apņēmību ziedot visus savus spēkus tēvzemes brīvības atgūšanai (L.G. #250).

Bēgļu nometnēs Vācijā bija ļoti apgrūtināta sazināšanās un tikšanās. Taču tas nekavēja sekmīgu sakaru uzņemšanu ar citām latviešu organizācijām. Jau 1946. g. 4. maija LCP sēdē no DV piedalījās 3 pārstāvji: plkv. V. Janums, ltņ. Georgs Odiņš un v. v. Jāzeps Utināns.

DV org. darbības izveidošanas iesākums brīvībā reģistrējams ar pirmo DV pagaidu valdes sēdi 1946. g. 20. jūnijā (V. Janums, G. Odiņš, E. Vērzemnieks, J. Utināns, D. Maļinovskis, V. Eizāns, V. Hāzners un A. Ameriks), pagaidu valdes priekšsēža V. Januma dzīves vietā Barentā, Hanoveras tuvumā. Jau 1947. g. rudens posmā noorganizēja pirmās nodaļas Rietum-Vācijā un Anglijā, 1949. g. Zviedrijā un Austrālijā un 1950. g. ASV un Kanadā. Atsevišķas nodaļas nodibinājās Beļģijā, Holandē, Dānijā, Francijā, Argentīnā, Brazīlijā, Austrijā, Norvēģijā, Jaun-

zēlandē un Itālijā. Atcerēsimies, ka pats pīrsākums nebūt ne likās panākumus sološs, jo daļa mūsu tautiešu nebija labvēlīgi noskaņota pret bijušajiem kaŗavīriem. Bez tam, vēl aizvienu reālas bija bailes, ka iesaistoties organizācijā ar tik izteiktu nacionālu nostāju un iestāšanos par Latvijas neatkarības atjaunošanu, ar to varētu sagādāt nepatīkšanas piederīgiem, kas pakļauti okupācijas varai. Lai nu kā, DV organizācijas organizēšanas darbs pamazām virzījās uz priekšu un neatlaidīgi pieauga tautiešu uzticība tai - it sevišķi darbam, ko organizācija veica. Kaut ierobežoti, bet tomēr veica. Kaut vai pieminam izkārtotās pārskološanās iespējas. Tā daudziem atvēra jaunas iespējas un līdzināja ceļu izceļošanai.

Laika tecējumā pārveidoja organizācijas statūtus un DV organizācija savās rindās aicināja visus nacionāli domājošos latviešus - sievietes un vīriešus. DV kļuva par ietekmīgāko nacionāli domājošo cīnītāju organizāciju; tā pulcināja latviešus švešatnē tautas kopības saglabāšanai un cīņai par Latvijas valsts neatkarības atjaunošanu. DV organizācijas darbs strauji paplašinājās, it sevišķi ar latvju sieviešu iesaistīšanos. DV CV, ievērojot vārdzū lielo rosību, izveidoja DV CV Vārdzū nozari. Par tās vadītāju 1955. g. pieaicināja Mariju Keņģi. Viņas vadībā izveidojās ļoti rosīgs vārdzū darbs, veicot pasākumus globālā mērogā. Tālab, sākot ar 1967. g., vārdzū atsevišķi ievēl savu DV globālo priekšnieci, kas tad arī vada DV CV vārdzū nozāres darbu.

Latviešu sievietes devums DV organizācijai ir nenoliedzams. Ir tiesa, ka jau pagātnē latvju sieviete neskaitāmas reizes ir pierādījusi gatavību un māku kalpot savas tautas interesēm. Tā tas bija Latvijas brīvības laikā, tā grūtajā ceļā, atstājot dzimteni, tā arī patvēruma zemēs dzimtenes brīvības izcīnīšanas un palīdzības darbā; gan DV organizācijas, gan arī citu latviešu organizāciju sastāvā. Latvju sievietes ir pat stāvējušas līdzās kaŗavīriem kauju laukos; kaut gan, galvenokārt, kā sājū remdinātājas, atbalsta sniedzējas un uzmundrinātājas paguruma brīžos. Ne reti lika savu dzīvību ķīlā brīvības dēļ.

Aizvadītajos gados darbs, galvenokārt, ir ticis veltīts palīdzībai, latviešu kultūras saglabāšanai, tās tālāk veidošanai un Latvijas brīvības atgūšanai. Netika piemirsta mūsu jaunās paaudzes audzināšana latviešu tautai un Latvijai. Izveidoja ciešu sadarbību ar latviešu jaunatnes organizācijām un latviešu skolām. Viens no svarīgākajiem kļuva informācijas darbs. To veica latviešu sabiedrībā un patvēruma zemju tautu un politisko darbinieku aprindās. Sports, daudzējādās disciplīnās, ieņēma ievērojamu lomu. Paveiktā darba materiālais devums ir ievērojams un sniedz miljonos. Pēdējā desmitgadē aprūpei, izdzīves pabalstiem, izglītības un skolu atbalstam, Minsteres Latviešu Ģimnazijai, Jaunatnes atbalstam, kultūrāli-sabiedriskam darbam, politiskam informācijas darbam, citiem vispārējiem pabalstiem kopā izdoti \$ 15,567,808. Organizācijas līdzekļi, ieskaitot brīvos līdzekļus, aprūpes vērtības, īpašumu vērtību (grāmatu vērtība) un citas vērtības laika posmā starp 1983. un 1992. g. pieaugušas uz \$ 23,075,676. Aprūpe uz Latviju palielinājusies vairāk kā desmitkārtīgi - no \$ 37,368 1983. g. uz \$ 429,595 - 1992. g., bet 1993. un 1994. g. izdotas vēl lielākas summas. To visu esam spējuši paveikt, pateicoties mūsu tautiešu atsaucībai un DV organizācijas biedru vienprātības apģaratam un pašai izveidotajam darbam.

Atzīmējot savas darbības 50. gadskārtu DV organizācija izsaka dziļi izjustu pateicību latviešu sabiedrībai par DV organizācijai izrādīto pretimnākšanu, materiālo un morālo atbalstu, tās darbus un pasākumus veicot. Tāpat pateicība DV organizācijas biedriem, to skaitā jo īzciļā vietā Montrealas nodaļas biedriem, par lielo, vienprātībā paveikto darbu, gan ziedojot materiālos līdzekļus, gan arī savu laiku, darbu veicot. Aicinām to atvēlēt arī nākotnē, jo mūsu stingrā apņēmība ir bijusi un paliek nesavtīgi strādāt latviešu tautas un Latvijas labklājības ceļšanai.

Noslēdzot aicinu arvienu godināt visu laiku varoņu piemiņu un godā turēt pašai izveidotajam darbam darītājus. Un visu beidzot, nekad neaizmīrsīsim tos, kas mūsu darbu un centienus atbalstījuši.

Zudis tavas jaunās dienas,
Zudis tūkstoš jaunās dzīves;
Tava tauta nezudis,
Ja tu iesi mirt par tautu (J. Rainis). □

Arvids Kalupnieks,
Hamiltonā

VANADŽU ZIEMSVĒTKU TIRDZIŅĀ

Dzestrā novembra pēdējā sestdienā DV Montrealas nod. vanadzies rikoja savu ikgadīgo Ziemsvētku tirdziņu sabiedriskā centra visās trijās zālēs. Tas pulcināja ap 150 izsalkušu un iepirkties nasku tirdzinieku. Mazo zāli saviem mākslas darbu eksponātiem bija rezervējis zeltkalis Oskars Vindedzis. Tur bija dažādas tautisku rakstu iezīmē gatavotas emblemas, akvareļi gan sudrabā, gan zelta klājumā, apsveikumu un jubileju kartiņas, arī ar latviskiem rakstiem. Centra kamina zālē, pie pašas ieejas bija bagāts, izlozei domāts mantu klāsts, kur par \$ 1 varēja iegādāties 3 izlozes biļetes. Tās pārdeva Betija Metuma, bet pie laimestu izdales galda darbojās Anna Skujiņa. Profesionālas veikalnieces darbu čakli veica Valija Grunde, pārdodama nodaļas iepirktos bērnu un jauniešu apavus (ļoti labas kvalitātes par no \$ 4-6 pāri). Dažādus rokdarbus, ko bija darinājusi Daina Lukstiņa, piedāvāja Ilga Strautiņa, bet neļ. Ulža Valtera kokizstrādājumus varēja iegādāties pie viņa atraitnes Ausmas. Plašs un skaistu rotas lietu klāsts, kas pievilka labu daļu apmeklētāju, bija Toronto Kalupes zeltkaļu galdā, bet cik daudzi atvēra savus makus, lai tos iegādātos, to zina tikai paši amatnieki. Ar kalendāriem, grāmatām, Ziemsvētku kartiņām, kasetēm un vēstulju papīriem tirgojās Anna Kreipāne un Elizabete Kirstukas, kamēr audēja Ilga Gravelsiņa samērā plašā klāstā piedāvāja galdautus, segas un citus audumus. Alida Grintāle iepazīstināja ar Zilgmes (ASV) keramiku, kuņas cenas bija ļoti peejamas.

Kad kabatas bija pustukšotas, tad, lai papildītu tukšos vāderus, pircēji devās centra lielajā zālē, ko šoreiz varēja sasniegt divejādi - pa kāpnēm un ar tikko centrā iebūvēto elektrisko celtni. Pēdējais izmaksājis ap \$ 100.000.-. Līdzekļi, galvenokārt, iegūti ar bezprocentu aizdevumiem no mūsu pašu organizācijām un labvēļiem. Iegūti arī vairāki jauni centra biedri - tūkstošnieki. Centra zāles virtuvē kūpēja katli, burbuļoja ūdens un vārījās garšīgie cisiņi un cepās titars, ko kopā ar skābiem kāpostiem piedāvāja vanadzies Aina Paegle, Elza Ķivite un Vilma Ulmane, kamēr pie kafijas un maiziņu galda tirgojās nod. vanadžu priekšniece Ērika Vitiņa, Māra Valdmāne-Demandt, Marija Vernere; Spidola Zariņa kopā ar Hediju Ozoliņu toršu un kūku kārumniekus pacienāja, protams, pret samaksu ar pašceptām, mājās gatavotām tortēm, piparkūkām, dažādām maizītēm un speķa raušiem. Čaklajām cepējām jāpieskaita Drosma Peize, Biruta un Mirdzas Kalaces, Vilma Ulmane, Astra Bērziņa, Marija Vernere, Ilga Strautiņa un Elizabete Kirstukas, kā arī Hedija Ozoliņa, Spidola Zariņa un Elza Ķivite.

Par apaviem vanadzies ieņēma \$ 200, bet pats Ziemsvētku tirdziņš rīkotājām deva ap \$ 1.000.- lielu atlikumu, kas jau apsolīts atbalstam un palīdzībai dzimtenē.

Vērojot pašreizējo, atalgojuma neprasiņu darbu mūsu sabiedrības labad un salīdzinot tos ar tiem, kas par katru rokas pacelšanu un pielikšanu prasa noteiktu samaksu, mani pavid īgnums, redzot, ka tik daudzi starp mums spēj dot, bet ir arī tādi, kas spēj tikai ņemt. Nobeidzot ar Dr. Vairas Viķes-Freibergas vārdiem - "Tādi jau nu mēs esam!" gribu taujāt sev un arī citiem, vai spējam būt labāki? □

Skrastiņu Indulis

* Izlozē, kā tālruna sarunā pavēstīja vanadžu priekšniece Ē. Vitiņa, bijušas vairākas likstas. Vairāki laimestu ieguvēji paši izvēlējušies mantas vai apmainījuši numurus, neievērojot kārtību. Lai gan rīkotājās bija rūpīgi izsijājušas dāvinātās mantas, gadījās, ka vairāki laimesti bija bojāti vai lietoti. □

SIDRABIŅA LIETIŅŠ LIJA...

Sidrabiņa lietīņš lija no engelišu tērpiem, no mazājo acim un no svētku rotā ievītās mūžam zaļās eglītes.

Šādā noskaņā iesākās Trisvienības draudzes un Montrealas latviešu skolas Ziemassvētku kopsarīkojums, kas šogad notika pāris nedēļas pirms svētkiem - dabai jau tērptai baltajā ziemas ieloga.

Programmu ievadīja mācītāja Rasma Caune, pirmo reizi kopš ieviešanas amatā Montrealas latviešu Ziemsvētku kopsarīkojumā. Droši skanēja garīgās svētku dziesmas Jāņa Mateus ģitāres pavādītas. Jaunu un interesantu programmas papildinājumu ienesa arī mācītājas centieni no bērniem "izvilkt" isto Ziemassvētku jēgu - Kristus bērna atnākšanu pasaulē.

Dievkalpojumu noslēdza skolas grezni ģērbtais koris nodziedot senpazīto "Jūs, bērniņi, nāciet...".

Svētku programmas turpinājumā skolas audzēkņi uz skatuves parādīja savu veiklību "Ziemassvētku būdelīši" uzvedumā "lauku sētas saimes istabā". Būdeļus sagaidīja saimniece Selga Vitola, saimnieks Ēriks Porietis-Bedard un meita Dzintra Miglone. Protams, ieradušies bija gandrīz vai visi, pat lācis, vilks, kaža, dzērve, čigāniete un arī divas pelītes. Izdancināja gan lielo lāci tik vareni, ka tam pat galva sāka apkārt griezties! Uzvedumu noslēdza ar divām Ziemassvētku dziesmām: "Ziemassvētki sabraukuši!" un "Sidrabiņa lietīņš lija".

Uzveduma mūzikālais vadītājs bija Jānis Mateus, dekorāciju koordinētājas - Katrīna Kraule un skatuves izveidošanā palīdzēja Liene Gaile.

Arī Ziemassvētku vecītis nebija piemirsis apciemot vakara dalībniekus un, pats balti nosalis, ieradās bērnu saimē ar varenu dāvanu maisu.

Noslēgumā Jānis Mateus visu vārdā pateicās mācītājai, visiem skolotājiem un darba darītājiem, kuņi bija palīdzējuši šī siltā Ziemassvētku pēcpusdienas sarīkojuma rītai norisei.

Pirms došanās mājās, apmeklētāji - viesi, bērnu vecāki un arī paši bērni pakavējās pie kafijas un sagatavotā aizaida.

Gaidīsim atkal citu gadu! □

Paliepu Jānis

PATEICĪBA

Miļš paldies visiem maniem latviešu draugiem, kas apmeklēja bērnu namā manu tēvu

Thomas McGrath

viņa izvadīšanas dienā.

Miļš paldies Ludim Kalniņa kungam, ar kuņu es iepazīnos vēl savos bērna gados, un kundzei, joprojām viņi mani arvien atceras priekos, un šoreiz manās lielās bēdās - paldies!

Miļš un sirsnīgs paldies manas latviešu skolas pārzīnei Inārai Palieps un Imantam Steprānam ar kundzi, visiem skolotājiem un skolas draugiem par dziļi izteiktiem līdzjūtības vārdiem mana tēva aiziešanā Dieva mierā.

Jūs nevarat iedomāties, kādu mierinājuma prieku man tas darija, ka mana latviešu skola un pārējie latvieši mani atcerējās lielajā sājū bridī. Miļš paldies!

Miļš paldies Antonam Munča kungam par apmeklējumu bērnu namā un mana tēva izvadīšanas dienā, paldies par personīgu ziedojumu un par mierinājumu manās sājēs.

Miļš paldies A. Pušpura kungam un Ņ. Kupcis kundzei.

Miļš paldies Mārai Štauvei par Kristus dzimšanas dienas sveicieniem un žēli pieminot manu tēvu. Miļā Māra, Tu pazaudēji savu vēl jauno māti. Es tani pašā laikā pazaudēju savu vēl jauno tēvu. Tagad mēs esam pusbārenītes.

Lūgšim Dievu par mirušajiem, mieru un labu prātu dzīviem.

Sirsnīgā pateicībā visiem,

Adrianna McGrath

PATEICĪBA

Sirsnīga pateicība visiem, kas izteikuši mutisku vai rakstisku (pāri 400) līdzjūtību man un manai ģimenei manas sievas

Ilgas

aiziešanas Dieva gaismā gadījumā. Līdz šim man nav bijis iespējams Jums visiem pateikties tieši. Centīšos to pamazām izdarīt tuvākā nākotnē. Tāpat liela pateicība visiem tiem, kas atvēlējuši savu ziedojumu nākamajai Mūzikas nometnei, kas notiks 1996. g., laikā no 29. jūnija līdz 4. jūlijam, Ogrē Latvijā. Šie ziedojumi ienākuši gan ziedu vietā, gan Ilgas piemiņai. Nesam vēl saņēmuši pilnu sarakstu un galīgo summu, kādēļ nevaram minēt attiecīgos ciparus, ko darīsim nākamajā pateicībā. Atvēlējumi turpina ienākt vēl šobrīd. Būsim pateicīgi arī par tiem, kas vēl ir ceļā. Paldies Dr. Vairai Viķei-Freibergai par jaunās grāmatas Saule, pasaule, viņa saule veltījumu Ilgai.

Ilgai latviešu jauno mūziķu izglītība bija sevišķi tuva un, nav šaubu, ka viņa viņšaulē par tik plašu atsaucību ir priecīga.

Jūsu

Mārtiņš Štauers un ģimene

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

riko

sestdien, 27. janvāri, plkst. 16:30,
Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā,

ČETRDESMIT ASTOŅU GADU PASTĀVĒŠANAS SARĪKOJUMU.

Programmā:

Uzruna un referāts "Sabiedrības manturība" -

MLB priekšnieks M. Štauers

Mūzikāli priekšnesumi - Suzuki skolas vijolnieki

Andra Gūtmaņa vadībā

Pirms programmas daļas

siltas vakariņas

Maksa - \$ 10.-

Lūdzam vakariņām pieteikties iepriekš, lai zinātu, cik
mums to aptuveni ir jāgatavo, pie

Anitas Porietes-Bedard, tālr. 697-6624 vai
Dagmāras Ziedīņas, tālr. 694-2817

IEEJA: pret labprātīgiem ziedojumiem.

Apmeklēt un piedalīties aicina

MLB VALDE

AMBER

GLOBUS

Latviešu uzņēmums ar profesionālu pieredzi

PAKALPOJUMI

BALTIJAS VALSTĪS

Birojs Montrealā: 1625 Duff Court, # 412
Lachine, P. Q. H8S 1E5
☎ (514) 637-9495

SAIŅI AR GAISA SATIKSMI

◆ katru nedēļu; sasniedz Rīgu 5 dienās

SŪTĪJUMI AR KUĢI

◆ katru otro nedēļu,

◆ visi sūtījumi garantēti un apdrošināti,

◆ pieņem saiņus Jūsu mājās.

SŪTĀM SAGATAVOTUS PĀRTIKAS SAIŅUS

◆ pieprasiet mūsu cenrādi.

GARANTĒTA UN APDROŠINĀTA DOLĀRU PIE- GĀDE LATVIJĀ

◆ naudas pārvedumi Kanadas un ASV dolāros.

RŪPĒJATIES PAR NAUDAS SAŅĒMĒJA DROŠĪBU!

◆ nevienam netiek izpausts naudas saņēmēja
vārds,

◆ nevienam netiek izpausta sūtītā naudas
summa

Iespieddarbu salikums (Typesetting)
grafiskais un latviskais ietērs
grāmatu iespiešana un iesiešana
visāda veida iespieddarbi
visādi tulkojumi

OZOLS PUBLISHING CO.

138 MAIN STREET, TORONTO, ONTARIO M4E 2V8

Mēs turpinām Valtera Ziedīņa iesākto darbu

Silvija Ozols
Edmunds Ozols
Velta Ozols

Biroja (416) 691-1680
Māja (416) 231-9618
Fax (416) 698-7904

A/S "BEBRI" PASĀKUMI LATVIJĀ

A/S "Latviešu Bebri Inc." savu darbību uzsāka, aptu-
pirms 3 gadiem, sākumā ar elektrisko sildītāju sūtījumu uz Lat-
viju, vēlāk ar koka graudu apsildāmām krāsnīm, pēdējā laikā no-
darbojas ar logu un siltuma apgādes projektiem. Neskatoties uz
samērā lielām naudas summām (ap \$ 80.000.-), kuŗas izdeva
koka graudu krāšņu ražošanai un pašu graudu produkcijai, ma-
šīnu iegādei un pārsūtīšanai uz dzimteni un neapraķstāmi lielo
darbu un pūlēm, projekts līdz šim nav devis gaidītos rezultātus
daŗādu neparedzētu apstākļu dēļ. Grūtības radījuši meĶāniķu-
krāšņu būvētāju apmācīšana, uzticamu un saprātīgu cilvēku ie-
saistīšana līgumu saistībās starp šī pasākuma iniciatoriem Kana-
dā un izpildītājiem dzimtenē. Iegādes cenas krāsnīm nav zemas.
Tomēr doma par šī darba turpināšanu nav mainījusies. Aug pie-
redze krāšņu gatavošanā, lietošanā un apsaimniekošanā, kā arī
to izvērtēšanā un iepazīstināšanā ar tām.

Pirms dažiem mēnešiem ar 3 rūpniecības projektiem saru-
nu stādijā un vairākiem pasūtīnājumiem no privāto māju cēlē-
jiem-būvētājiem, Latvijā darbu uzsākusi jauna Kanadas un Lat-
vijas enerģijas taupības tehnoloģijas firma "SIA ENERBALT".
Tās prezidents ir inĶ. Jānis Siliņš, viens no iniciatoriem, kam ir
plaša pieredze siltuma tehnoloģijā un apsildīšanā, tā arī cel-
niecības jautājumos, ko viņš ieguvis ASV. Viņš paredz plašas
tirgus iespējas Latvijā, tur iebūvējot Kanadā tik plaši izplatītos, t.
s., siltuma sūkņēšanas un siltuma atgūves pumpjus, kur no zemes

iegūtais siltums tiek pa caurulēm vadīts māju un dzīvokļu apsildī-
šanai. Šī tehnoloģija nav sevišķi jauna, nedz sveša, to samērā
plaši pielieto Ziemeļamerikā ar ļoti labiem panākumiem. Uzņē-
muma "Sia Enerbalt" vadība ir pārliecināta, ka tikko Latvijā pie-
augs iedzīvotāju turība un līdzī tai dzīvojamo māju un rūpnicu
būve, labas augšupejas izredzes būs šim pasākumam, kas radījis
interesi celtnieku aprindās. Pašizmaksa šo pumpju ierīkošanai
nav maza, tomēr tā ir ap 3,5 reizes mazāka kā elektriskā
enerģija šo pumpju darbināšanai. Pašreiz šo siltuma enerģijas
praktisku izmantošanu un ierīču iekārtošanu atbalsta Kanadas
valdība savā Austrumeiropas attīstības programmā. Siliņš norā-
da, ka projektā šobrīd ieinteresēta kāda konservu fabrika, mai-
zes ceptuve un alus darītava. Visiem šiem uzņēmumiem apsildī-
šanas jautājums, kas Latvijā saistīts ar samērā lieliem līdzek-
ļiem, ir ļoti aktīvs un nozīmīgs viņu ražoto produktu pašizmak-
sai un tirgus konkurencei. Tā, piem., Siguldas apkārtnes "Egle"
kokzāģētavā jau darbojas Enerbalt uzstādītā ar siltuma pumpi
darbinātā kaltne, kuŗā izžāvē ap 80 kubikmetru kokmateriālu
nedēļā. Enerbalts pagaidām piedāvās Kanadā ražotos siltuma
pumpjus, kas gan ir dārgāki par malkas krāsnīm, bet nākotnē
uzņēmums cer ražot pumpju daļas Latvijā. Tas izmaksu jūtami
samazinās un reizē dos darbu un ienākumus latviešu tautai.
Daudz mājās, kas ir slikti izolētas un padotas straujai siltuma
zūšanai, nav nozīmes ierīkot siltuma pumpjus, jo no zemes iegū-
tais siltums tajās pazūdis caur logiem vai arī plūstot pa slikti
izolētām caurulēm. Neatkarīgi no tā, kādā veidā siltums tiek ie-
gūts māju vai rūpnicu apsildīšanai, par to kāds ir samaksājis, un
siltuma netaupīšanu un palaišanu gaisā var uzskatīt par siltuma
avotu nevajadzīgu iznīekošanu. Lai ar siltumu apgādātu ap 200
kvadrātmetru lielu dzīvojamo māju, ieskaitot silto ūdeni, siltuma
sūkņa uzstādīšana tai izmaksātu ap 7-10 tūkstoši ASV dolāru,
neieskaitot cauruļu ierakšanas darbu izmaksas. Tomēr iegūtais
siltums, kas nāk no zemes, ir par velti, izņemot elektrību sil-
tuma ierīču darbināšanai. Šāda sūkņu sistēma ir vienreizēja un

tā var kalpot ilgus gadus, iespējams visam mūžam, tādēļ droši var teikt, ka apsildīšanas izdevumi tikai par ierīču darbināšanu - elektrību būs tikai viena trešā daļa no tā, kas jāmaksā par cita veida iegūto siltumu. Tāpēc interese par šiem sūkņiem ir liela, kaut gan paši pirmie, kuŗus pirms dažiem gadiem uzstādīja somu speciālisti, nedeva gaidītos rezultātus. Kā šķiet, Kanada siltuma sūkņu tehnikā sasniegusi ievērojamu vietu.

Ir zināms, ka Latvijas-Kanadas valdības paredzētajā programmā siltuma sūkņu tehnikas laukā ir 3 soļi. Pirmais, ievest sūkņu tehnoloģiju Latvijā, iepazīstināt ar to tautu; otrs, panākt šo sūkņu gatavošanas un uzstādīšanas tehniku uz vietas; un trešais, atrast tirgu šai tehnoloģijai kā Latvijā, tā citur. Tā pirmie siltuma sūkņi, vai siltuma pumpji ir jau ceļā no Kanadas uz Latviju, tiem līdzīti arī dzesinātāji un gaisa sausinātāji.

A/S "Bebri" pēdējā direktoru sanāksme notika Latviešu centrā, š. g. 22. novembrī. Tajā piedalījās - A. Palejs, A. Pušpurs, J. Verners, L. Bisenieks, A. Ābele, Br. Innus un A. Caune, bet kā viesi no Enerbbalt J. Siliņš, K. Mekneils un P. Rouls. Sēdi vadīja A. Palejs, bet pierakstīja A. Caune.

Attiecībā uz elektriskiem sildītājiem, kas nosūtīti uz Latviju, J. Siliņš ziņoja, ka tie visi atbrīvoti no muitas nodevām un ka 57 izlietoti samaksai par noliktavas iri, bet 17 par logu ražošanas darbnīcas iri. Daži no tiem ir jau pārdoti, bet citi nodoti veikaliem. Pārējie atrodas vai nu Tīģerā vai arī Enerbbalt noliktavās. J. Siliņš apsoliya dot norēķinu Bebriem līdz ar pārskatu par patreizējo stāvokli tikai pēc 30. novembra un tad turpmāk katra mēneša beigās.

Siltuma taupīšanai jaunais Enerbbalt uzņēmums pasācis standarta veida dubultstiklu logu ražošanu Latvijā, lai apgādātu jaunceltnes ar labi izolētiem, vienveida logiem, kas samazinātu cenu salīdzinājumā ar uz vietas pasūtītiem dažādiem logu izmēriem. Šajā uzņēmumā nodarbināti jau 12 strādnieki divi maiņās. Vienīgā grūtība vai nelaime - atrast uzņēmīgu darbu vadītāju. Līdz šim jau ienākuši logu pasūtījumi par US \$ 65,000.-, bet 1996. g., pēc J. Siliņa aprēķina, pasūtījumi varētu sasniegt US \$ 250,000.-. Līdztekus šiem logiem paredzēts gatavot logu sietus un garāžu durvis.

Pāris stundas vēlāk notika otra sanāksme, kas bija domāta interesentiem, kas jautāja un saņēma atbildes uz dažādiem jautājumiem, saistītiem ar jauno Enerbbalt pasākumu un jaunu ieguldījumu pieņemšanu, lai rastu līdzekļus darba rīku un materiālu iegādei produkcijas pacelšanai. Sevišķi trūkstot darba rīku, kas tik nepieciešami sekmīgai darbībai.

Sanāksme bija lietišķa, izsmeloša un interesanta. Tā deva labu pārskatu par to, kādas grūtības jāpārvar jauna pasākuma uzsācējiem, ieskatu nākotnē un to, kas ir iespējams tiem, kam netrūkst drosmes un ticības Latvijas atdzimšanai saimnieciskā laukā. Čaklām rokām un gaišām galvām Latvijā šodien pavejas plašs darba lauks un iespēju neizmērojamība. Nobeidzot jāsaka, ko gan Latvija neiegūtu, ja lielākā daļa no mums, pārdodot savus īpašumus, mājas un zemes gabalus, ar iegūtiem līdzekļiem atgrieztos dzimtenē. Un atkal sāktu dzīt vagu vecā lidumā, kā kādreiz tēvu laikos. □

Skrastiņu Indulis

MLB ZIŅAS

Nākamie sarīkojumi:

27. janvāri, plkst. 16:30, Latviešu centrā, MLB 48 gadu pastāvēšanas atcere. Skatiet paziņojumu 25. lpp. un Sarīkojumu laikrādi.

13. aprīli, plkst. 17:00, Latviešu centrā, MLB gadskārtējais **Aprīļa joks sarīkojums** ar plašu programmu. Plašāka informācija turpmākajos MLB Ziņotāja numuros.

2. maijā, plkst. 19:30, Latv. centrā MLB pilnsapulce.

#####

Gadskārtējā MLB Mājas cepumu tirdziņa, kas notika pag. gada 4. nov., darbinieku sarakstā izlaista cepumu galda vad. **Velta Ozola**. Bez viņas prasmes šī galda aprīse gandrīz nav iedomājama un viņa šo pienākumu veikusi daudzus gadus. Sīrsnīgs paldies! Atvainojamies par šo kļūmi, kas radusies nemanot.

Vēl pateicība pienākās arī visiem tiem, kas piedalījās tirdziņā ar saviem gadiem, tirgojot visdažādākos priekšmetus.

Bez šiem cilvēkiem tirdziņš un mūsu reprezentācija kanadiešos nav domājama. Viņu izdoma un darbs ir liels pievilksanas objekts vietējā sabiedrībā, kas jau zin, ko latvieši spēj un ko viņi var šajā dienā Latviešu centrā sagaidīt. Tālāk šo nozīmīgo personu saraksts: **Amber-Globus pārstāvis, Dāvids Porietis-Bedard, Censis Dambergs, Otava, Betija Dreimane, Green Valley, Ontario, Ilga Gravelsiņa, Imants un Vaira Freibergi, Austra Konovalova, Daina Lukstiņa, Gita Luksitiņa, Imants Steprāns, Vilma Ulmane, Ausma Valtere, Oskars un Zinaida Vindedži un Lidija Zariņa**. Kopā 16 personas. Tas kopā ar agrāk minētiem 58 darbiniekiem kopā dod 74 lielu darbinieku saimi! Tai vēlreiz liels paldies! Šī gada rudenī, **2. novembrī**, gaidīsim **Jūs visus** un vēl jaunus **dalībniekus**, lai šis MLB pasākums izdotos vēl labāk un dotu gandarījumu gan darbiniekiem, gan apmeklētājiem. Gatavojaties tam un stāstiet par to citiem.

#####

Aicinām MLB Ziņotāja abonētus un lasītājus nokārtot maksu par **1996. gadu** un izstāvošos parādus. Lai izdevums varētu sekmīgi iznākt, līdzekļi mums šobrīd vajadzīgi kā ēst. Tikko gadijās pavisam negaidīts mašīnas labojums, kas izmaksās \$ 2.000.- Bija salūzis viens ritenis un tek krāsas rullis. Pēdējā labošana maksā \$ 900 + nodokļi. Jauns maksā \$ 950 + nodokļi. Nav citas iespējas, ka jāpērk jauns. Gandrīz tikpat izmaksā svarīgā riteņa atvietošana, kas griež krāsu rulli. Līdz šim esam ietaupījuši naudu, neņemot labošanas kontraktu, kas ik gadu maksātu pāri par \$ 2.000.- Aizvadītos 8 gadus tas būtu nozīmējis ap \$ 16.000.-. Pienācis laiks labojumam, jo mašīna iespiedusi 3 miljoni kopijas! **Esiet atsaucīgi ar savu atvēlējumu!** Biedrībai brīvas naudas nav. No Jūsu atsaucības atkarīga MLB Ziņotāja turpmākā iznākšana.

Lūdzam MLB biedrus nokārtot gada maksas par 1995./6. darbības gadu! Gada maksa ir \$ 10.-. Gaidām arī jaunus biedrus! Iestāšanās maksa ir \$ 5.-. Tāpat lūdzam nokārtot **LNAK dalības maksas** tos, kas tās maksā caur MLB kasi! Šis maksājums ir \$ 10.-. To kārtojot caur MLB, Jūsu MLB biedru maksa tehniski iznāk par brīvu, jo, atsevišķi maksājot, LNAK ir jāmaksā \$ 20.-.

Izmantojiet šim nolūkam 27. lpp. iespiesto formu un nosūtiet to kopā ar čekku, rakstītu uz Montreal Latv. Soc. vārda biedrības kasierei A. Porietis-Bedard, kas var sniegt Jums paskaidrojumu, ja tādi Jums nepieciešami. Viņas tel. - 514-697-6624.

#####

Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām lasītājiem uz rokas 6./7. janvāri, bet pārējos eksemplārus nododam Kanadas pastā **8. janvāri**.

Decembra numura pasta sūtījumā vairākus lasītājus sasniegušas tukšas aplokšnes. Tādu nelaimīgu ziņu saņemam pirmo reizi. Ceram, ka nākotnē tas neatkārtosies. Lūdzam redakcijai paziņot par katru MLB Ziņotāja nesāņemšanas gadījumu, kā arī katru adreses maiņu! Par to iepriekšējs paldies!

MLB Ziņotāja februāra numurs iznāks ar mazu nokavēšanos, jo izd. red. 2. janvāra nedēļas pavadis Latvijā. Starplaiķā gaidām rakstus un ziņas no mūsu čaklajiem līdzstrādniekiem.

#####

LATVIJĀ JAUNA VALDĪBA

6. Saeima ar 70 no 94 balsīm 21. decembrī apstiprinājusi jauno Latvijas valdību, ko vadīs neparlamentārietis Andris Šķēle.

Ministru prez. biedrs ir Ziedonis Čeveris, DPS, Izglītības un zinātnes min., min. prez. b. Māris Grinblats, TB, valsts min. Jānis Gaigals, LC, un Pēteris Cimdipiņš, KDS, Zemkopības min., min. prez. b. Alberts Kauls, LVP, valsts min. Jānis Muižnieks, LVP, Ivars Amoliņš, LVP, Arvids Ozols, LVP, Aisardzības min. Andrejs Krastiņš, LNNK, Ārlietu min. Valdis Birkavs, LC, valsts min. Juris Sinka, TB, Ekonomijas min. Gunārs Krasts, TB, valsts min. Ēriks Kaža, DPS, J. Bimberulis, DPS, Finaču min. Aivars Kreituss, DPS, valsts min. Aija Poča, LC, Sarmite Jēgere, DPS, Iekšlietu min. Dainis Turlais, DPS, Kultūras min. Ojārs Spāriņis, LZS, Labklājības min. Vladimirs Makarovs, TB, valsts min. Juris Viņķelis, TB, Andris Bērziņš, LC, Satiksmes min. Vilis Kristopāns, LC, Tieslietu min. Dzintars Rasnačs, TB, Vides aizs. un reģ. attīstības min. Māris Gailis, LC, valsts min. Indulis Emsis, LVP, Īpašo uzd. min. pašv. jaut. Ern. Jurkāns, DPS, Īpašo uzdevumu min. Eiropas Savienības jautājumos Aleksandrs Kīršteins, LNNK.

DPS=Demokr. part. Saimnieks, TB=Tēvzemei un Brīvībai, LC=Latvijas Ceļš, LVP=Vienības partija, LZS=Latvijas Zemn. Sav., KDS=Kristīgo demokr. sav. un LNNK=Latv. nac. Neatk. Kustība.

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS

Biežāk lietoto telpu adreses: Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
Ev.-lut. Trisvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224
Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašīnā, tālrunis 634-4082

7. janvārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trisvienības draudzes **Zvaigznes dienas dievkalpojums** ar dievgaldu.
14. janvārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trisvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums**.
16. janvārī, plkst. 19:00, Latviešu centrā, Montrealas Baltiešu pastmarku kluba **kārtējā sanāksme**. Piedalīties laipni aicināti itin visi krājēji.
17. janvārī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu sabiedriskā centra **kārtējā valdes sēde**
18. janvārī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video lentas izrāde**.
plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme**.
21. janvārī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Jēzus Sirds kapličā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums**.
21. janvārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trisvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums**.
27. janvārī, plkst. 16:30, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Biedrības **48 gadu pastāvēšanas svētki** ar vakariņām un īpašu programmas daļu. Skatiet īpašu paziņojumu 25. lappusē!

4. februārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trisvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums**.
7. februārī, plkst. 16:00, Latviešu centrā, A/S "Bebri" **kārtējā sanāksme**.
11. februārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trisvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums**.
plkst. 14:30, apm., turpat baznīcas pagraba zālē, ev.-lut. Trisvienības draudzes **pilnsapulce**.
13. februārī, plkst. 19:00, Latviešu centrā, Montrealas Baltiešu pastmarku kluba **kārtējā sanāksme**.
15. februārī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video filmas izrāde**.
plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme**.
17. februārī, plkst. 18:00, Rosedale/Queen Mary United baznīcā, Terrebonne ielā un Rosedale krustojumā, māc. Rasmus Caunes **ievešanas amatā dievkalpojums**. Piedalās arch. E. E. Rozītis.
plkst. 19:00, apmēram, turpat blakus telpā, **atspirdzinājumi**.
18. februārī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Dirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums**.
18. februārī, plkst. 11:00, 83 Main ielā, Otavā, ev.-lut. Miera draudzes baznīcā., māc. M. Ķirsona **ievešana amatā**. Piedalās arch. E. E. Rozītis.
21. februārī, plkst. 18:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trisvienības draudzes **Pelnu dienas dievkalpojums** ar dievgaldu.

MLB Z 1996 I 1.050 e

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicājiet!

LAIPNI LŪDZAM IEVĒROT, ka, sākot ar 1996. gada 1. janvāri, **MLB ZIŅOTĀJA** abonementa maksa ir paaugstināta uz \$ 30.00 (pensionāriem un kaŗa invalidiem \$ 25.00) gadā. Eventuālo paaugstinājumu apstiprināja MLB gada sapulce 1995. gada 11. maijā (Šādu paredzētu pacēlumu esam atlikuši vairākus gadus.). Kopš tā laika Kanadas pasta likmes pieaugušas un gandrīz vai dubulttojušās papīra cenas, cēlušies arī citi izdevumi. 1996. gada sākumā spiestuvi **piemeklējis mašīnu remonts**, kas izmaksās gandrīz \$ 2000.-. Tādēļ vienkārši netiekam ar nepieciešajiem maksājumiem vairs galā. Jums, lasītāji, jānāk mums talkā. Gaidām arī **Jūsu ziedojumu artavas**. Atvainojamies, ka arvien vēl neesam paspējuši dot norēķinu par ziedojumiem šajā darbības gadā. Redakcija, kā ziniet, aizvadītajos mēnešos bijusi īpaši noslogota. Ceram to sniegt tiklīdz tas būs iespējams.

Lūdzam **KOPEJĀ SVEICIENA** dalībniekus nokārtot savu maksājumu, nosūtīt to MLB Ziņotāja administrātoŗei Anitai Porietei-Bedard. Paldies tiem, kas to jau ir izdarījuši vai darīs tuvākajā nākotnē.

Redakcija

MLB ZIŅOTĀJA administrātoŗei un MLB kasierei A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que,
Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 30.00 vai \$ 25.00)	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-).....	\$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju	\$ _____
MLB biedru maksu par 1995./6. darbības gadu (\$ 10.-)	\$ _____
Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai	\$ _____
Ziedojums Kopējam svētku sveicienam	\$ _____
Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda	Kopā \$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruņa numurs) (paraksts)

MLB Zinotāis. 1996. gada janvāris SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS 27

0312017035

**Goliger's
Travel**

SINCE 1955

Kravis Travel Services Ltd.

- Ceļojumi uz Latviju
vīzas, lidojumi,
auto īre un viesnīcas
- Jūsu ciemiņiem no Latvijas
kārtotam lidojumus
- Ekskursijas pa Latviju
sadarbībā ar Latvia Tours

Jūsu pārstāvis Jānis Kravis
(416) 924-6328

Cumberland Court,
99 Yorkville Ave.
Toronto, Ont. M5R 3K5
Fax (416) 924-5954

LATVIA TOURS
Kanādas un Amērikas pārstāvji

1-800-268-7442**LATVIEŠU JAUNATNES DZIESMU
SVĒTKU PADOME**

291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe,
Quebec, Canada, H9X 2R2
☎ 514-457-9832

Piedāvā:

LATVISKĀS VIESĪBU SERVJETES

150 servješu paka \$ 25.- + \$ 4.- pastam

2-18 servješu paciņas - \$ 6.00 + \$ 1.50 pastam

Rotājiet savus godu un svētku galdus ar šīm
servjetēm!

Aicinām atbalstīt

MŪZIKAS NOMETNES LABVĒĻU FONDU,

lai nodrošinātu jauniešu un lektoru piedalīšanos
nākamajā Mūzikas nometnē, kas notiks 1996. gadā,
Rojā, Latvijā.

Visi maksājumi adresējami uz augšējo adresi
un čeki rakstāmi uz Latvian Youth Song and Dance
Festival vārda.

Pateicamies par Jūsu uzmanību un atsaucību!

PADOME

**COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE****Funeral Directors**

- 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by

Paryanna

MAX-IMMO

Courtier En Immeubles

MLS

Uldis Lūsis, B. A.
Agent immobilier
☎514-488 7615

PAKALPOJUMI

nekustāmo īpašumu tirdzniecībā.

Zvaniet! - Tel. 514-488-7615

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5

EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. DARBINIEKI: Elmārs Bārdiņš, Jānis Birze, Konstantīns Čaks, Imants Freibergs, Ludvigs
Kalniņš, Anna Kreipāne, Marga Lūsis, Uldis Lūsis, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Anna Skujiņa, Vilma
Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 30.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem - \$ 25.00
gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtņicas maksa - pret
\$ 3.00 ziedojumu. PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSAS: mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00,
1/3 lpp. - \$ 35.00, pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz
MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli
tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to
autori. Redakcija var rakstus isināt. Raksti un vispārējas ziņas nepauz ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatus
iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos
materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonimus rakstus neievēro.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY

JANUARY 1996 JANVIER

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS

ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL

BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, Qué., Canada H9X 2R2, ☎514-457-9832